

Årsberetning Bydel Østensjø 2011

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	SITUASJONSBEKRIVELSE	4
2.1	ORGANISASJON/BEMANNING	4
2.2	BEFOLKNINGSGRUNNLAG	5
2.3	OMFANG AV POLITISKE ORGANERS VIRKSOMHET.....	6
3	MÅL OG RESULTATER 2011	7
3.1	BYDELENS OVERORDNEDE MÅL OG OPPNÅDDE RESULTATER	7
3.1.1	<i>Bydelens totale ressursinnsats - driftsregnskapet</i>	7
3.1.2	<i>Bydelens investeringer</i>	8
3.1.3	<i>Noter i regnskapet</i>	8
3.2	FUNKSJONSOMRÅDE 1: HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ	9
3.2.1	<i>Ansvarsområde</i>	9
3.2.2	<i>Hovedmål</i>	9
3.2.3	<i>Situasjonsbeskrivelse</i>	9
3.2.4	<i>Hovedoversikt økonomi FO1 - netto driftsutgifter</i>	17
3.2.5	<i>Måltall for tjenesteproduksjon</i>	18
3.3	FUNKSJONSOMRÅDE 2 A: BARNEHAGER	20
3.3.1	<i>Ansvarsområde</i>	20
3.3.2	<i>Hovedmål</i>	20
3.3.3	<i>Situasjonsbeskrivelse</i>	20
3.3.4	<i>Hovedoversikt økonomi F - 2 A - netto driftsutgifter</i>	25
3.3.5	<i>Måltall- og nøkkeltall for tjenesteproduksjon</i>	26
3.4	FUNKSJONSOMRÅDE 2 B: OPPVEKST	27
3.4.1	<i>Ansvarsområde</i>	27
3.4.2	<i>Hovedmål</i>	27
3.4.3	<i>Situasjonsbeskrivelse</i>	28
3.4.4	<i>Hovedoversikt økonomi FO2B- netto driftsutgifter</i>	36
3.4.5	<i>Måltall for tjenesteproduksjon</i>	36
3.5	FUNKSJONSOMRÅDE 3: PLEIE OG OMSORG	37
3.5.1	<i>Ansvarsområde</i>	37
3.5.2	<i>Hovedmål</i>	38
3.5.3	<i>Situasjonsbeskrivelse</i>	39
3.5.4	<i>Hovedoversikt økonomi FO3 – netto driftsutgifter</i>	51
3.5.5	<i>Måltall for tjenesteproduksjon</i>	52
3.6	FUNKSJONSOMRÅDE 4: ØKONOMISK SOSIALHJELP.....	53
3.6.1	<i>Ansvarsområde</i>	53
3.6.2	<i>Hovedmål</i>	53
3.6.3	<i>Situasjonsbeskrivelse</i>	53
3.6.4	<i>Hovedoversikt økonomi FO4 – netto driftsutgifter</i>	53
3.6.5	<i>Måltall for tjenesteproduksjon</i>	53
3.7	GJENNOMFØRTE OMSTILLINGS- OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK, SAMT STØRRE ”PROSJEKTER”	54
3.8	RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL	57
4	SÆRSKILT RAPPORTERING	57
4.1	TILTAK FOR Å FORBEDRE SERVICE OVERFOR BRUKERNE	57
4.2	SAKSBEHANDLINGSTID	59
4.3	TILGJENGELIGHET FOR MENNESKER MED FUNKSJONSHEMMING	59
4.4	TILTAK I OSLO KOMMUNES FOLKEHELSEPLAN	60
4.5	YTRE MILJØ	60
4.6	LIKESTILLING OG MANGFOLD	63
4.7	RAPPORTERING INNEN HR-OMRÅDE OG HELSE- MILJØ OG SIKKERHET (HMS).....	64
4.8	ANSKAFFELSER	67
4.9	FORVALTNING AV KUNSTVERK I OSLO KOMMUNES VIRKSOMHETER	68
4.10	REKRUTTERING AV LÆRLINGER	69
4.11	GJELDSSOFFERASSISTANSE.....	69
4.12	UTKVIITERING AV BYSTYRETS VERBALVEDTAK OG MERKNADER.....	69
4.13	MERKNADER FRA KOMMUNEREVISJONEN OG KONTROLLUTVALGET	71
4.14	ANDRE SPØRSMÅL FRA BYRÅDET/BYSTYRET	71

1 INNLEDNING

Årsberetning 2011 er bydelens tilbakemelding til byråd og bystyre om bydelens totale aktivitetsnivå og måloppnåelse innenfor de tjenesteområder og tilbud som bydelen forvalter. Årsberetningen er i tillegg et lokalt styringsredskap. Protokollen fra bydelsutvalgets behandling ettersendes Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester når denne foreligger.

Bystyrets budsjettvedtak gir retningslinjer gjennom mål for hvordan de ulike tjenestene skal drives og videreutvikles, og bydelsutvalget vedtar bydelens budsjett innenfor rammer og føringer gitt av bystyret. Årsberetningen er direkte knyttet opp mot budsjettet og innebærer således en vektlegging av oppnådde resultater sett i forhold til bystyret og bydelens vedtatte mål.

Bydelens oppgaver og myndighetsområder er styrt etter ulike lover, regler, retningslinjer og normer. De overordnede er:

- Kommuneloven
- Forvaltningsloven
- Offentlighetsloven
- Arbeidsmiljøloven
- Oslo kommunes avtaleverk
- Oslo kommunes personalreglement
- Oslo kommunes reglement for bydelsutvalg

I tillegg er det en rekke særlover som hjemler de ulike tjenestene. De mest sentrale er:

- lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
- lov om barneverntjenester
- lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
- lov om vern mot smittsomme sykdommer
- lov om vern mot tobakkskader
- lov om barnehager
- lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere
- andre lover som pålegger kommunen oppgaver, og hvor bydelen er delegert myndighet
- kommunale forskrifter der bystyret har delegert myndighet til bydelen
- kommunale oppgaver vedtatt av bystyret, og hvor bydelen er tillagt ansvar

Bydelens tjenesteproduksjon er delt inn i følgende funksjonsområder.

Funksjonsområde 1: Helse, sosial og nærmiljø

- bydelsutvalg og administrasjon samt andre fellestjenester
- miljø- og naturverntiltak
- miljørettet helsevern
- avtaleleger og fysioterapi
- psykisk helsearbeid
- sosialsentervirksomhet
- behandlings- og rehabiliteringsplasser
- kulturformål

Funksjonsområde 2 A: Barnehager

Funksjonsområde 2B: Oppvekst

- fritidstilbud og ungdomstiltak
- helsestasjon og skolehelsetjeneste
- familiesenter
- barnevern

Funksjonsområde 3: Pleie og omsorg

- aktivisering av eldre og funksjonshemmede, herunder dagsentre og eldrecentre
- hjemmebaserte tjenester
- pleie og omsorg i institusjon, herunder sykehjem
- omsorgsboliger
- avlastningstiltak
- andre tiltak for funksjonshemmede

Funksjonsområde 4: Økonomisk sosialhjelp

- økonomisk sosialhjelp (kun utbetalt stønad, driftskostnader ligger under Funksjonsområde 1)

Årsberetningen gir en beskrivelse av bydelens totale virksomhet med informasjon om bydelens ansvarsområder, mål og resultater for økonomi og tjenesteproduksjon innenfor funksjonsområdene. Årsberetningen inneholder videre en situasjonsbeskrivelse av bydelen med blant annet informasjon om organisasjon og befolkningsgrunnlag.

Årsberetningen er skrevet etter fastsatt mal og er bygget opp slik det fremgår av den forutgående innholdsfortegnelsen.

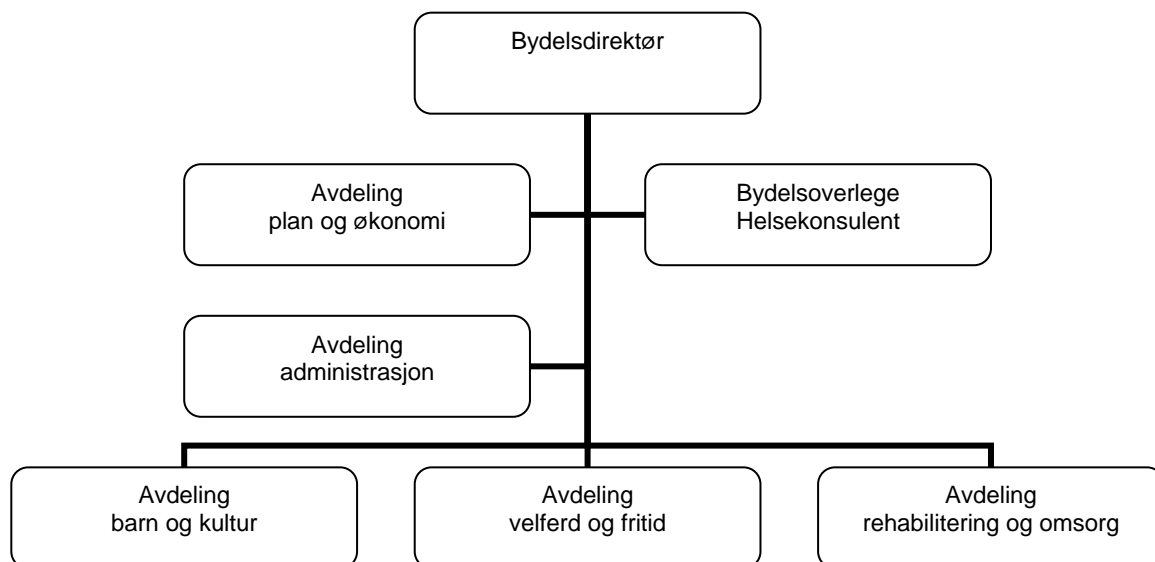
2 SITUASJONSBEKRIVELSE

Årsresultatet for 2011 ble et mindreforbruk på 3,7 mill. kroner etter korrigering for ubrukte øremerkede midler på 2,5 mill. kroner. Det er positivt avvik innenfor økonomisk sosialhjelp og barnevern i tillegg til lavere tilskudd til private barnehager enn forventet.

Innenfor pleie og omsorgsområde er det spesielt nye kostnadskrevende funksjonshemmede brukere som bidrar til negativt avvik, i tillegg til hjemmetjenesten.

Resultatene og årsakene til avvik blir nærmere kommentert under det enkelte funksjonsområdet i kapittel 3.

2.1 Organisasjon/Bemanning

Bydel Østensjø er organisert i tre stabsavdelinger og tre fagavdelinger. Fagavdelingene er i hovedsak inndelt etter en formålsbasert organisasjonsmodell, dvs. en inndeling ut fra hvilke brukergrupper tjenestene i hovedsak er rettet mot. Ansvarsområdets omfang er relativt jevnt fordelt mellom fagavdelingene. Avdelingenes ansvarsområder er som følger:

Avdeling barn og kultur (BoK): Barnehager, ressursenhet for førskolebarn, helsetjenester barn og unge (herunder helsestasjons- og skolehelsetjeneste, familiesenter med åpen barnehage og

språkenhet, ergo- og fysioterapi 0-17 år), habilitering og psykisk helse og bestillerfunksjoner 0-17 år, samt kulturtiltak.

Avdeling velferd og fritid (VoF): Barnevernkontoret, barnevernets oppfølgingstjeneste (Ofot), ungdom og fritid (fritidsklubber, utekontakten og SaLTo), NAV Østensjø, sosialtjenestens tiltakssenter, psykisk helse voksne (herunder samlokaliserte boliger), aktivitetstilbud og treffsteder, bestillerfunksjonen for mennesker med psykiske lidelser, samt boligkontor.

Avdeling rehabilitering og omsorg (RO): Hjemmetjenester, ergo- og fysioterapitjenester for voksne, boliger for utviklingshemmede, dagsenter for utviklingshemmede (Kjernehuset), bestillerkontor 18+ (inkl. støttetiltak for utviklingshemmede/funksjonshemmede og mennesker med psykiske lidelser).

	01.01.2011	31.12.2011	Endring
Ansatte	1540	1408	-132
Årsverk	1271	1314	43

Bydelens vurderinger:

Antall ansatte omfatter både fastlønnede og vikarer. Reduksjonen i antall ansatte i 2011 skyldes bl.a. inndragning av 43,6 årsverk i forbindelse med omorganisering i hjemmetjenesten (antall ansatte i disse stillingene var noe høyere pga. flere deltidsstillinger). Overtallige ansatte har gått inn i vikariater, slik at vikarbehovet har vært redusert. I tillegg har omlegging av turnus ført til redusert behov for vikarer i små deltidsstillinger. Reduksjon i antall ansatte skyldes også at flere deltidsansatte har fått utvidet sitt arbeidsforhold i forbindelse med ledighet i stillinger.

Økning i årsverk fra 01.01.2011 til 31.12.2011 er blant annet knyttet til utvidelse av bofellesskap for mindreårige flyktninger, utvidelse av årsverk i botilbud for utviklingshemmede og for mennesker med psykiske lidelser, samt opprettelser av stillinger i nyetablerte barnehager. Antall utførte årsverk i 2011 var 1284, mens det i 2010 var på 1287 årsverk.

2.2 Befolkningsgrunnlag

Befolknings- utvikling	01.01.2008	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	Andel av bef. i bydel pr. 01.01.2011	Andel av bef. i Oslo per 01.01.2011
0-2 år	1 969	2 038	2 102	2205	4,8 %	3,0 %
3-5 år	1 747	1 835	1919	1947	4,2 %	3,8 %
6-9 år	2 053	2 081	2145	2222	4,8 %	4,1 %
10-17 år	4 014	4 021	4 072	4129	8,9 %	5,5 %
Sum 0-17 år	9 783	9 975	10 238	10 503	22,7 %	20,0 %
18-24 år	2 940	3 071	3 240	3 294	7,1 %	9,2 %
25-66 år	24 297	24 784	25 080	25 503	55,1 %	60,7 %
67-79 år	4 591	4 396	4 188	4 030	8,7 %	6,3 %
80-89 år	2 505	2 500	2 480	2 512	5,4 %	3,0 %
90 år +	309	342	378	429	0,9 %	0,8 %
Sum 67 år +	7 405	7 238	7 046	6 971	15,1 %	10,1 %
Sum bydel	44 425	45 068	45 604	46 271		
Herav innvandrere	6 343	6 750	7 106	7 409	16,0 %	20,4 %

*) Innvandrere er definert som personer med bakgrunn fra land utenom vestlige land iht. SSB's definisjon.

Bydelens vurderinger:

Det er fortsatt vekst på de områdene som etterspør flest tjenester fra bydelen, aldersgruppen 0-5 år som skal ha barnehageplass og eldre over 80 år. Selv om befolkningsprognosen for barn forventet

en liten nedgang i 2011 viser de faktiske tall at det er en økning på 103 barn i alderen 0-2 år. Ny befolkningsprognose viser nå en fortsatt vekst i denne aldersgruppen. Den eldste aldersgruppen økte fortsatt i 2011, men fra 2012 vil denne aldersgruppen flate ut og bydelen vil i følge prognosene ha en liten nedgang i aldersgruppen 80+. Aldersgruppen 90+ vil fortsatt øke noe i årene fremover.

2.3 Omfang av politiske organers virksomhet

	2010		2011	
	Møter	Saker	Møter	Saker
POLITISKE UTVALG				
Bydelsutvalg	8	221	8	198
Arbeidsutvalg	8	34	7	32
Lokal klagenemnd	2	3	0	0
Oppvekstkomité	8	95	7	80
Bydelsutvikling, miljø- og kulturkomité.	8	79	7	60
Omsorgskomité	8	95	7	74
BRUKERUTVALG				
Eldreråd	8	83	7	70
Råd for funksjonshemmede	8	64	7	57
Ungdomsråd	7	49	7	47
Tilsynsutvalg alders- og sykehjem, hjemmebaserte tjenester, dagsentervirksomhet utenom institusjon	24	-	21	-

Merknader:

Tilsynsutvalg 1 (Langerud sykehjem, Kjernehuset dagsenter, Abildsø bo- og rehabiliteringssenter) har hatt 9 tilsynsmøter i 2011.

Tilsynsutvalg 2 (Oppsalhjemmet, Østensjø bo- og servicesenter, Manglerudhjemmet) har hatt 12 tilsynsmøter i 2011.

Tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester og dagsentervirksomhet utenom institusjon har ikke hatt møter i 2011.

3 MÅL OG RESULTATER 2011

3.1 Bydelens overordnede mål og oppnådde resultater

3.1.1 Bydelens totale ressursinnsats - driftsregnskapet

Tabell 0.1 Brutto driftsutgifter i 1000 kr.

	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg.bud/regn- skap 2011
Brutto driftsutgifter					
Funksjonsområde 1	183 061	197 464	184 410	188 898	(4 488)
Funksjonsområde 2A	415 799	446 922	444 538	449 463	(4 925)
Funksjonsområde 2B	142 239	135 732	138 291	137 582	709
Funksjonsområde 3	797 817	785 666	797 646	819 743	(22 097)
Sum brutte utgifter, drift	1 538 916	1 565 784	1 564 885	1 595 686	(30 801)
Funk.omr. 4, sosialhjelp	58 602	55 205	52 545	47 415	5 130
Sum brutto utgift + sosialhjelp	1 597 518	1 620 989	1 617 430	1 643 101	(25 671)

Tabell 0.1 B Netto driftsutgifter i 1000 kr.

	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg.bud/regn- skap 2011
Netto driftsutgifter					
Funksjonsområde 1	122 293	100 639	133 309	128 371	4 938
Funksjonsområde 2A	150 990	341 920	382 355	371 861	10 494
Funksjonsområde 2B	129 729	122 197	126 112	122 982	3 130
Funksjonsområde 3	645 183	670 752	652 576	669 130	- 16 554
Sum netto utgifter, drift	1 048 195	1 235 508	1 294 352	1 292 344	2 008
Funk.omr. 4, sosialhjelp	53 591	51 020	48 360	44 147	4 213
Sum netto utgift + sosialhjelp	1 101 786	1 286 528	1 342 712	1 336 491	6 221

Bydelens vurderinger:

Bydelens samlede resultat består av følgende forhold:

FO1 – Helse sosial og nærmiljø

- 2 mill. kroner er knyttet til lavere nettoutgift på kvalifiseringsprogrammet (276)
- 1 mill. kroner lavere utgifter til utleieboliger er knyttet til reduksjon i husleien på omsorgsboliger (283)
- 2 mill. kroner er knyttet til lavere driftsutgifter rengjøringscentralen og ufordelt budsjett på lærlinger, hvor budsjettet fremkommer på kostra 120, men utgiftene er fordelt på de respektive tjenesteområdene.

FO2a – Barnehager

- 4,7 mill. kroner i mindreforbruk tilskudd til private.
- 2,9 mill. kroner gjelder kompensasjon for kommunale barnehageplasser pga høyere sats og flere plasser
- 4,2 mill. kroner knyttet til ompostering av pensjonsutgifter til de øvrige funksjonsområdene. Budsjettet ble ikke tilsvarende korrigert da budsjettssystemet var lukket for ytterligere endringer.
- - 1,5 mill. kroner avsatt i tap på husleiekraft i forbindelse med utleie av barnehage.

FO2b – Oppvekst

- 2,6 mill. kroner positivt avvik på barnevern samlet. I realiteten et bedre resultat med 0,7 mill. kroner, da prosjektutgifter på NAV er ført på kostra 244.

FO3 Pleie og omsorg

- Området er blitt bokført med 2,2 mill. kroner som en følge av ompostering av pensjon fra barnehagene.
- Kjøp av institusjonsplasser har et merforbruk på 2,1 mill. kroner og egenandeler på sykehjem er 2 mill. kroner lavere enn budsjettet.
- Hjemmetjenesten inklusiv brukervalg har et samlet merforbruk på 3,3 mill. kroner.
- Botilbud/avlastning hadde et samlet merforbruk på 4,9 mill. kroner.

Vesentlige utviklingstrekk

Negativ utvikling

- Lavere inntekter på vederlag, spesielt knyttet til etterberegning.
- Økning i funksjonshemmede med behov for bo- og avlastningstilbud.

Positiv utvikling

- Betydelig nedgang i utgifter til barnevern
- Betydelig nedgang i klientantall og lavere utgifter på økonomisk sosialhjelp
- Omstillingsarbeidet på hjemmetjenesten har gått veldig bra selv med et negativt resultat på 2,4 mill. kroner. Et betydelig omstillingsarbeid er gjennomført.
- Kjøp av sykehjemsplasser har holdt seg stabilt gjennom hele året og resultatet er noe under budsjett i forhold til gjennomsnittlig antall plasser.

3.1.2 Bydelens investeringer

Prosjektnavn	Prosjekt-nummer	Arts-gruppe	Faktisk/forventet ferdig (kv/år)	Regulert budsjett 2011 (inkl. y.disp-fra 2010)	Regnskap 2011	Avvik	Kommentarer /årsak til avvik
Lekern	10904800	0	2kv/2011	1 000 000	294 750	3 250	Restbeløp utbenyttet

3.1.3 Noter i regnskapet

Ingen spesielle forhold.

3.2 Funksjonsområde 1: HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ

3.2.1 Ansvarsområde

- Helse(bydelsoverlege, fastleger, miljørettet helsevern og smittevern)
- Sosialtjenestens ansvarsområde er råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp, sosialt forebyggende arbeid, rehabilitering av rusmisbrukere, kvalifiserings- og sysselsettingstiltak, booppfølging, gjeldsrådgivning m.m. Tjenesten er hjemlet i Lov om helse- og omsorgstjenester samt i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.
- Psykisk helse voksne er organisatorisk lagt under sosialtjenestens tiltakssenter, men omtales under funksjonsområde 3.
- Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere er organisatorisk lagt inn under NAV Østensjø. Tjenesten er hjemlet i Lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere.
- Boligkontoret har ansvar for boligvirkemidlene, tildeling av kommunale boliger, lån og kommunale og statlige bostøtteordninger.
- Ergo- /fysioterapitjenesten 18+ har ansvar for opptrening og rehabiliteringstjenester til innbyggere over 18 år. Likeledes bistå brukere med å søke om tekniske hjelpemidler og boligendringer grunnet funksjonshemming. Driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter administreres fra dette tjenesteområdet. Fotterapeuter som gir tilbud til hjemmeboende tilhører også dette tjenesteområdet.
- Ergo- og fysioterapitjenester 0-17 år har et særlig ansvar for å følge opp barn og unge med nedsatt funksjonsevne.
- Psykisk helse for barn og unge ved familiesenteret, omtales under funksjonsområde 2B
- Kulturområdet omfatter vedtatte kulturoppgaver, samt samarbeidet med frivillige lag og organisasjoner.

3.2.2 Hovedmål

- Bydelen har godt samarbeid med Helse Sør Øst RHF for innføringen av Samhandlingsreformen.
- Det er tilfredsstillende kapasitet hos bydelens fastleger og administrasjonen har god dialog og regelmessig kontakt med representanter for fastlegene.
- Helseforskjeller i bydelen er redusert.
- Ergo-/fysioterapitjenesten 18+ skal gjøre det mulig for eldre og funksjonshemmede å bo og klare seg i eget hjem
- Mål for kulturområdet i Bydel Østensjø er i samarbeid med lag, organisasjoner og institusjoner å fremme gode betingelser for kulturell aktivitet. Kulturen profileres gjennom samarbeid med lokale medier, oppslag på bydelens tavler på sentrene og ved informasjon på bydelens nettsider.

3.2.3 Situasjonsbeskrivelse

Helse (bydelsoverlege, fastleger, miljørettet helsevern og smittevern)

Bydelen har økt fra 33 til 34 fastleger, da en av fastlegelistene er delt mellom 2 leger i 2011.

Det er fortsatt gode muligheter for nyvalg og bytte av fastlege internt i bydelen, da flere av fastlegelistene er åpne og har god kapasitet.

Bydelen har 1 årsverk bydelsoverlegestilling fordelt på 2 leger. 40 % av stillingen har vært holdt vakant i 2011 pga bydelens økonomiske situasjon. Stillingen (40 %) er utlyst for ansettelse våren 2012.

Bydelen har hatt tett samarbeid med Helse Sør Øst i planlegging og forberedelser til innføring av samhandlingsreformen 01.01.2012. Det har vært spesielt fokus på å etablere gode rutiner for samhandling når pasienter er utskrivningsklare.

En større del av helsetjenesten skal i henhold til reformen ytes av kommunehelsetjenesten. Fastlegene er her svært viktige aktører og bydelen er ansvarlig for å få styrket fastlegenes rolle og funksjon. Det er viktig å få etablert fleksibelt og godt samarbeid mellom fastlegene og hjemmetjenesten, helsestasjonstjenesten og ikke minst med spesialisthelsetjenesten. Bydelen har god og tett dialog med fastlegene både i SU (samarbeidsutvalget) og fastlegenes allmennlegeutvalg.

Bydelen har i 2011 utarbeidet egne strategier for forebyggende helsearbeid, som inkluderer alle de ulike sektorene som kan utnyttes og videreutvikles til å jobbe mer med helsefremmende arbeid. Folkehelseplanen for Oslo er videreført til 2012, og bydelens strategier skal tas med i Oslos nye folkehelseplan fra 2013.

Hovedmålet med folkehelseplanen er å redusere helseforskjeller i Oslo, primært gjennom å bedre helsen til utsatte grupper. I bydelens strategier understrekes viktigheten av at arbeidet må være rettet mot høyrisikogrupper og behovet for tidlig intervensjon.

Hovedstrategien for Bydel Østsjø er å nå barn og unge som trenger det mest, nemlig de som er mest utsatt for å utvikle sykdom og sosial nød.

Innen miljørettet helsevern har det vært en økning av søknader om støydispensasjoner og klager på støy grunnet rehabilitering av t-bane-nettet og oppgradering av t-banestasjoner. Spesielt har arbeidet med oppgradering av Golia vekselområde vært krevende i forhold til støyproblematikk. Det har også vært fokus på at støydispensasjoner ved større byggeprosjekter gjøres i en tidlig fase. Oppfølging fra planfasen ved etablering av nye barnehager i henhold til forskrift om miljørettet helsevern har vært prioritert, samt tilsyn av etablerte barnehager.

Sosialtjenesten, aktive tiltak og kvalifiseringsprogram

Det ble registrert totalt 1 124 sosialhjelpsmottakere i 2011 og 402 sosialhjelpsmottakere i gjennomsnitt per mnd. Dette er 58 færre personer med økonomisk sosialhjelp per mnd enn i 2010. Antall personer med vedtak, men som ikke har mottatt økonomisk sosialhjelp, er 442. I tillegg har 341 personer kun fått råd og veiledning. Det var 15 personer i privat døgnovernatting (hospits, hotell og pensjonat) per 31.12.2011.

Publikumsmottaket mottar alle brukere som møter opp ved NAV-kontoret. I tillegg er vi også første møtet med brukere som tilhører Boligkontoret og Tiltakssenteret i bydelen. Brukere som tilhører publikumsmottaket er nye sosialhjelpssøkere, ordinære arbeidssøkere, sykmeldte uten arbeidsforhold med behov for sykeoppfølging, samt alle som har generelle spørsmål om ulike typer tiltak og stønader, eller er i behov av råd og veiledning.

I 2011 har NAV Østsjø hatt fokus på kvaliteten av tjenestene vi tilbyr våre brukere. Vi er kommet på et nivå der flesteparten av de ansatte i publikumsmottaket behersker å besvare henvendelser på tvers av tidligere etatslinjer. Brukerne kan således møte et enhetlig NAV kontor. Har brukerne behov for å diskutere sin spesifikke sak, får de kølapp og kan snakke med en veileder i publikumsmottaket. Veilederne i publikumsmottaket er fremdeles inndelt etter ekspertiseområder, og det skilles mellom kommunale og statlige ytelser.

Publikumsmottaket ble ombygd i 2011. Vi installerte nye vertsstasjoner, og har fått på plass køordner frem til vertsplass. Dette har medført en bedre flyt i publikumsmottaket. Tidligere valgte brukerne selv hvilken kø de ville stille seg i, noe som medførte at det tidvis oppstod problematiske situasjoner fordi vi ikke kunne styre hvem som var først i køen. Nå er det en rettferdig behandling

ut fra prinsippet om at den som kom først, blir først behandlet. Vi slipper også at brukerne kører bak den som henvender seg, og sikrer dermed ytterligere at taushetsplikten er ivaretatt.

Skillevegger skiller hver enkelt av de tre vertsplassene fra hverandre. De ansatte er opplært i å ikke komme inn på sensitiv informasjon på vertsplass, men heller gi kølapp inn til veileder hvor bruker kan snakke om sin spesifikke sak i enerom. Ved å ha skillevegger imellom kan brukere oppleve at de er mer skjermet fra andre brukere i lokalet, noe vi har fått gode tilbakemeldinger på.

Høsten 2011 ble det gjennomført Visitas med fokus på service knyttet opp mot brukere. Visitasen bestod av at NAV lederne fra Nordstrand og Søndre Nordstrand observerte flyt og brukerbehandling i publikumsmottaket gjennom flere dager. De gjennomførte også intervjuer med enkelte av de ansatte og leder for publikumsmottaket. Det ble videre foretatt flere besøk av ”hemmelig gjester” i perioden Visitasen ble gjennomført. De ”hemmelige gjestene” henvendte seg for å spørre om generell informasjon knyttet opp mot tilbudet vi betjener, og ikke om sin spesifikke sak. Tilbakemeldingene var veldig gode. Både de ”hemmelige gjestene” og NAV lederne melder tilbake at publikumsmottaket fremstår som faglig kompetent. De fremholder at dersom den enkelte veileder ikke kan svare, så finner en alltid svar blant en av de andre kollegaene. De er således flinke til å utnytte kompetansen hele avdelingen har. De observerte at brukerne ble tatt imot på en god måte, og at veilederne avklarte henvendelsene. Resultatet ble så godt at NAV lederne som observerte her ønsker å sende sine ansatte på hospitering til oss.

Ungdom mellom 18-24 år er et satsingsområde. En veileder i publikumsmottaket følger spesielt opp denne målgruppen. Målet er at denne gruppen skal bli fanget opp tidligst mulig etter at de har blitt registrert. Oppfølgingen har medført gode resultater. Vi bruker de kanalene gruppen behersker best, sms/e-post/telefon. Vår erfaring er at det var få som møtte på gruppeinnkallingene. Vi opplever å få større uttelling ved at en veileder kontakter den enkelte, og får også bra tilbakemeldinger fra brukergruppen på dette.

Langtidsledige er en annen gruppe som NAV- kontoret fokuserer på. Vi følger denne gruppen opp ved individuell kontakt fra veileder hos oss, men også ved gruppeinnkallinger. I etterkant av gruppeinnkallingene har vi korte individuelle samtaler der det fokuseres på arbeid og aktivitet, og ulike virkemidler vi kan iverksette for å få vedkommende raskest mulig tilbake i arbeid. Ingen av de som har vært på samtale i etterkant av en slik gruppeinformasjons skal gå fra NAV- kontoret uten påmelding til aktivitet/avtale om aktivitet.

Vi har i 2011 hatt to jobbmesser. På jobbmessene inviterer vi inn arbeidsgivere og kaller inn registrerte arbeidssøkere. Det har møtt i overkant av 100 brukere på begge jobbmessene. Det tar mye tid og ressurser å skaffe arbeidsgivere til disse jobbmessene, men å avholde disse anses som noe av det viktigste som gjøres med tanke på at brukere kan møte arbeidsgivere direkte og få mulighet til intervju.

Bydelens måltall for Kvalifiseringsprogrammet (Kvp) ble justert fra varslet 100 deltakere til 88,3 i gjennomsnitt per måned. Bydelen har i gjennomsnitt hatt 80,3 deltakere per måned i 2011, noe som først og fremst skyldes mange søkere som ikke er i målgruppen for Kvp. Dette gjelder søkere som enten ikke har nedsatt arbeidsevne, eller at de ikke kan tilstrekkelig norsk til å nyttiggjøre seg programmet. En annen viktig grunn til at måltallet ikke ble nådd, er stor utskifting i personalgruppen, og mye tid har gått med til opplæring av nyansatte. Bydelen fikk overført sentrale midler for drift av kommunale tiltak tilsvarende 45 % av programdeltakelsen ved oppnådd måltall. Midlene er i hovedsak benyttet til lønn til programrådgiverne, samt kjøp av 15 tiltaksplasser for ekstra tett oppfølging ved Fossheim Industrier. Kvalifiseringsprogrammet har på bakgrunn av gode resultater og Kvp-prisen i 2010 mottatt prosjektmidler (kr 85 000 fra Fylkesmannen og 276 000 fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester) til et prosjekt kalt ”snart ansatt”. Dette innebærer svært tett praksisplassoppfølging i lokalt næringsliv der alle

deltakerne har en betalt fadder på arbeidsplassen, i tillegg til sin programrådgiver. Prosjektet startet opp i oktober 2011, og har gode resultater å vise til ved midtveis evaluering. Dette tette samarbeidet med lokale arbeidsgivere, både kommunale og private, vil være et satsingsområde også i 2012.

Når det gjelder resultatoppnåelse hadde bydelen en lavere resultatoppnåelse på Kvp enn tidligere, med 29 % ut i arbeid, men hvis man tar med de som går til skolegang, andre arbeidsmarkedstiltak samt annen inntektssikring enn økonomisk sosialhjelp er tallet 71 %.

Sosialtjenestens arbeid med økonomisk rådgiving / gjeldsrådgiving

Fra 1.mars fikk NAV kontoret styrket tjenesten økonomisk rådgiving / gjeldsrådgiving med en ny stilling. Det har medført at ventetiden på nye saker har gått ned. Kontoret er i dag betjent med to økonomikonsulenter. I løpet av 2011 har de jobbet med 258 saker, hvorav 187 saker var nye i 2011. 169 saker ble avsluttet, hvorav 94 saker fikk varig løsning. 21 saker endte med søknad om offentlig gjeldsordning. 54 saker ble avsluttet på grunn av at klienten ikke fulgte opp. I tillegg er det gitt muntlig råd og veiledning til personer som har henvendt seg til gjeldsrådgiverne. De økonomiske rådgiverne har i 2011 holdt internt kurs på kontoret for veiledere og studenter. Bydelen deltar i et samarbeidsprosjekt med Fylkesmannen i Oslo, Namsfogdembete i Oslo og tre andre bydeler for å redusere opphevelser av inngåtte offentlige gjeldsordninger. Målet er å utvikle et arbeidsverktøy for alle Oslos bydeler. Dette arbeidsverktøyet skal redusere opphevelser av gjeldsordninger og gjeldsordningseierens overgang til sosialhjelp.

Sosialtjenesten og boligtiltak

Per 31.12.2011 har 71 personer fått innvilget finansiering til kjøp av bolig. I tillegg har 8 personer fått lån/tilskudd til refinansiering. Dette er en nedgang på 21 % i forhold til 2010. Årsaken til dette er i hovedsak en nedgang i antall søknader med 16 %. I tillegg er det blitt vanskeligere for søkere å få fullfinansiering i private banker/låneinstitusjoner. Mange av søkerne er unge i etableringsfasen og flere enn tidligere har fått avslag på grunn av manglende betjeningsevne.

Søknadsmengden for kommunal bolig for vanskeligstilte er stabil, 278 personer søkte denne ordningen i 2011 (mot 277 i 2010). 44 personer er bosatt, i tillegg står 26 på venteliste. Bydelen hadde i 2011 en kvote på 32 flyktninger (20 husstander), og samtlige er bosatt. Totalt er 64 husstander bosatt per 31.12.2011.

Antall søkere til bydelens omsorgsboliger er gått noe ned, fra 80 i 2010 til 70 i 2011. 45 personer er bosatt og 6 står på venteliste. Bydelen har i 2011 hatt et godt tilbud til brukere som trenger omsorgsbolig med tjenester, og 28 (av 45) personer er bosatt i denne type bolig.

Bydelen har i 2011 hatt fokus på å redusere bruk av døgnovernattingsplasser. Arbeidet med boligfremskaffelse er lagt til boligkontoret, og det er nedsatt en gruppe i sosialtjenesten som følger opp dette arbeidet. Situasjonen på utleiemarkedet i Oslo er i 2011 blitt vanskeligere og mer uoversiktlig enn tidligere, og arbeidet er derfor krevende. Per 31.12.2011 har boligkontoret fått henvist 87 personer fra NAV, og 42 av disse er bosatt i permanent bolig. Boligkontoret har fremskaffet 16 boliger på det private leiemarkedet, 10 personer har fått kommunal bolig, 1 person har fått Startlån og 15 personer har funnet bolig selv.

I forbindelse med prosjektet "Tilpassede boliger i alle bydeler" i regi av Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester, har bydelen tidligere kartlagt 39 personer med spesielle behov knyttet til rus-, psykiatri- og dobbeltdiagnoseproblematikk som er vanskelig å plassere i den ordinære boligmassen. Bydelen har i 2011 startet arbeidet med å kartlegge egnede tomteareal som kan være aktuelle for denne type boligløsninger. Arbeidet fortsetter i 2012.

Samordning og oppfølging av tiltakene i "Boligsosial handlingsplan 2009-2012" skjer via nedsatt boliggruppe. Bydelen har et løpende samarbeid med Boligbygg Oslo KF og andre aktører mht.

eventuell ombygging/påbygging samt leie av boliger i bydelen. Konkrete prosjekter skal f.o.m. 2011 rettes til nytt bestillerkontor opprettet i Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester.

Sosialtjenestens arbeid med boligbistand

Det er et økende antall personer med sammensatte problemer, i form av rusmiddelproblemer og/eller psykiske lidelser, som trenger oppfølging for å kunne bo i sine boliger. Dette gjelder grunnleggende botrening, gjennomgang av husordensregler, praktisk hjelp og veiledning bl.a. vedrørende økonomi. Slik booppfølging er lagt til Tiltakssenteret der sosialkonsulenter, psykiske helsearbeidere, boveileder og bomiljøarbeider har ansvar for oppfølgingen. Sosialtjenesten har over år prioritert oppfølging i enkelte bomiljøer ved å ha miljøarbeider på stedet til faste tider.

Det er store utfordringer knyttet til at mange har liten boevne, og stadig flere får vilkår om booppfølging ved tildeling av kommunal bolig. Det er søkt statlige midler for 2012 for å utvikle bomiljøarbeidet i bydelen.

Sosialtjenestens arbeid med rusmiddelmisbruk

Sosialtjenesten skal bistå mennesker med rusavhengighet slik at de får nødvendig hjelp. NAV tar imot alle nye henvendelser og en eventuell oppfølging skjer på Tiltakssenteret.

Rus/ boligsosialt team ved Tiltakssenteret er sosialtjenestens utførervirksomhet. Hovedoppgavene for teamet er oppfølging av rusavhengige og personer som mottar legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Booppfølging og forvaltning av trygdeytelser er også lagt til teamet. Rus- og boligsosialteam hadde per 31.12.2011 oppfølging av 270 personer der de fleste har rusavhengighet som hovedproblematikk. 130 fikk hjelp til å forvalte sin inntekt gjennom forvaltningsavtale.

Per 31.12.2011 hadde Bydel Østensjø 44 personer bosatt ved bo- og omsorgstilbud tilknyttet Rusmiddeletaten. På samme tid i fjor var det 50 personer som bodde på lavterskeltilbud. I løpet av 2011 var det i alt 79 personer som benyttet kommunale bo- og omsorgstilbud, mot 84 i løpet av 2010. I tillegg kjøpte Bydel Østensjø omsorgstilbud til to personer som ikke kunne benytte de eksisterende tilbudene til Rusmiddeletaten, en av avtalene ble avklart og finansiert i samarbeid med Rusmiddeletaten.

Bydelen hadde per 31.12.2011 oppfølging av 15 personer som hadde opphold på behandlingsinstitusjoner tilknyttet Helse Sør-Øst. I løpet av 2011 var det registrert 27 personer i statlige behandlingsinstitusjon (TSB) som hadde oppfølging fra Bydel Østensjø. Antall personer i behandling har hatt en liten nedgang fra 2010 da det var registrert til sammen 31 personer i TSB. Kommunene og bydelene har ansvar for oppfølging av rusmiddelavhengige både før, under og etter behandling.

Mange rusmiddelavhengige søker om legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Sosialtjenesten kan, i tillegg til fastlegene, søke om LAR-behandling. Det er sosialtjenesten som er ansvarlig for lokal oppfølging for å sikre bolig, arbeid og fritid. Alle som mottar LAR-behandling skal ha en tiltaksplan og en opprettet ansvarsgruppe. Per 31.12.2011 var det 95 personer tilhørende bydelen som mottok slik behandling, en økning på 9 personer fra året før. Bydel Østensjø er innvilget statlige midler fra Fylkesmannen/ Helsedirektoratet til oppfølging av LAR-klienter. Prosjektets navn er "LAR i Øst(ensjø)" og tar for seg systemer og metodikk i oppfølging av LAR-klienter. Det er søkt om midler for 2012 til avslutning av prosjektet.

Bydel Østensjø har fokusert på forebygging, råd og veiledning og tidlig intervensjon overfor ungdom som er i ferd med å utvikle rusmiddelavhengighet. Prosjektet "JA- du kan" er rettet mot ungdom i sviktsoner der en ser på ulike metoder for tiltak. Se for øvrig eget punkt om prosjektet som nå er i en avslutningsfase.

Bydelen har vedtatt ruspolitisk handlingsplan for perioden 2010 – 2013, de fleste tiltakene i handlingsplanen er rettet mot barn og unge. Det er opprettet en tverrfaglig arbeidsgruppe som har som oppgave å sikre at planlagte tiltak blir gjennomført.

Bydel Østensjø er pilotbydel i Oslo for kartleggingsverktøyet ”Brukerplan” for rusmiddelavhengige. Dette er et kartleggingsverktøy som har vært i bruk i Rogaland noen år og er fra Helsedirektoratets side vurdert tatt i bruk på landsbasis. Kartlegging for 2011 skal ferdigstilles innen 31.01.2012.

Prosjekter forankret i sosialtjenesten

- ”LAR i Øst(ensjø)”. Oppfølging av klienter under legemiddelassistert rehabilitering (LAR).
- ”JA – du kan!”. Unge i risikozonen og som er i ferd med eller står i fare for å utvikle rusmiddelavhengighet.
- ”Dagtilbud 16 – 24 år”. Delprosjekt under ” JA – du kan!”. Få arbeidsledig ungdom raskt ut i aktivitet.
- ”Ny sjanse 2”. Kvalifiserende tiltak for enslige forsørgere med minoritetsbakgrunn som mottar overgangsstønad.
- ”Snart ansatt”. Kvalifiserende tiltak med svært tett praksisplassoppfølging i lokalt næringsliv.

Se nærmere omtale av prosjektene under kap. 3.7

Bydelens mottak av flyktninger og arbeid etter Introduksjonsloven

Lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere skal styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres mulighet for økonomisk selvstendighet. Per 31.12.2011 var det 47 aktive deltakere i introduksjonsprogrammet, i tillegg var 9 i permisjon. Totalt har 61 personer deltatt i introduksjonsprogrammet i 2011. Åtte personer sluttet i programmet og en flyttet til en annen bydel.

Av de åtte som avsluttet programmet fikk fem ordinært arbeid og en begynte på videregående skole. To fullførte to-årig program og har overgangsstønad som inntektskilde. Det gir et resultat på 75 % måloppnåelse, hvilket er meget bra.

Bydelen fikk i 2011 tildelt en bosettingskvote på 32 flyktninger. Bydelen har forskottet kvoten for 2012 og sagt ja til i alt 37 flyktninger i 2011, men på grunn av forsinkelser i UDI/Imdi ble bare 30 bosatt, mens de resterende sju forventes bosatt i løpet av januar 2012. Kvoten for 2012 foreligger ikke, men antas å bli på samme nivå som i 2011.

Bydelen har bosatt 15 voksne, 8 barn og 7 enslige mindreårige. Introduksjonsprogrammet har fått pålagt mye registreringsarbeid i forbindelse med omlegging av integreringstilskuddsordningen. Alle tilskuddsberettigede som bor i bydelen må registreres av programrådgiverne, for at bydelen skal motta disse midlene. Et stort arbeid er blitt gjort på dette feltet.

Minoritetsrådgiverstillingen ble inndratt i 2011, og det jobbes iherdig med å finne kompenserende tiltak, da arbeidsmengden på dette området nå er svært stort.

Kontaktforum, også kalt Integreringsforum, har jobbet frem en frivillighetsgruppe på 15 personer som er koblet opp mot hver sin introduksjonsdeltaker. Ordningen administreres av NAV, og ses på som et viktig bidrag i integreringen i bydelen. NAV har her et veilederansvar overfor de frivillige på dagtid, og kontaktforum har ansvar på kveldstid.

Ergo-/fysioterapitjenesten 18+

Tjenesten organiserer ergo- og fysioterapitjenester for hjemmeboende over 18 år. Oppdrag mottas direkte fra brukere, fastleger og sykehus.

Ergo- og fysioterapitjenesten er en svært viktig del av tiltakskjeden som skal gjøre det mulig for eldre og funksjonshemmede å bo og klare seg i eget hjem. Tjenesten arbeider etter en plan for

prioritering av brukere og oppgaver. Det innebærer at brukere som er i kontakt med bydelens innsatsteam eller skal hjem fra sykehus og korttidsavdelinger, prioriteres først sammen med brann- og fallforebyggende tiltak. Disse oppgavene skal iverksettes umiddelbart. Til tross for ventelister blir således de viktigste oppgavene prioritert.

Tjenesten har i 2011 hatt en fysioterapeut overført til innsatsteamet. Det har vist seg at denne kompetansen er viktig i innsatsteamet. Det har vært av vesentlig betydning at trening og tilrettelegging med hjelpemidler kommer i gang og er på plass så snart bruker kommer hjem. Terapeuten har også en viktig rolle i vurdering av hjelpebehov knyttet til funksjonsevne.

Det har i 2011 vært arbeidet med å benytte de private fysioterapeutene som har driftstilskudd mest mulig effektivt.

Ergo- og fysioterapitjeneste til barn 0-17 år

Bydelen har 150 -200 barn og unge med nedsatt funksjonsevne av varierende grad. Ergo- og fysioterapitjenesten er sentral i arbeidet med å tilby koordinerte tjenester til barn som trenger det. Per 31.12.2011 hadde ergo- og fysioterapeutene koordinatorsansvar for 29 habiliteringsbarn. I 2011 ble det samlet sett utført 800 konsultasjoner (behandling og tilrettelegging av hverdagen) til habiliteringsbarn.

En del av tjenestene har vært gitt i spesialklasser ved skolene Bøler, Abildsø og Vetland, der flere av elevene, 10 barn i alt, har bosted i andre bydeler. Det har vært gitt 79 behandlinger og utover det gitt veiledning og oppfølging av de ansatte på skolene, vært arbeidet tverrfaglig med samarbeidspartnere i form av ansvarsgruppemøter, tilpasning av hjelpemidler med mer.

I løpet av 2011 har ca 500 barn og unge vært fulgt opp av ergo- og fysioterapeutene i bydelen, herav 161 av ergoterapeut og de øvrige av fysioterapeut. Det ble totalt gjennomført om lag 1700 konsultasjoner, hvorav 689 for utredning av barn 0 - 18 måneder. Dette, sammen med konsultasjoner til habiliteringsbarn og barn med akutte tilstander, er oppgaver som er gitt første prioritet. Tjenesten fikk 325 nye henvisninger i løpet av 2011, 16 flere enn året før. Det ble formidlet 148 saker vedrørende hjelpemidler, herav 83 via ergoterapeut. I perioder har en stor del av ergoterapeutens ressurser gått til to-tre komplekse "boligsaker". Dette har medført at andre brukere med behov for ergoterapitjenester har måttet vente lengre på hjelp. Nytt av 2011 er at ergoterapeuten har brukt tid på veiledning til ASK, som innebærer "Alternativ og supplerende kommunikasjon", til barn som ikke har verbal tale. Dette har vist seg å være svært nyttig for de 9 barna som har hatt behov for dette.

Av forebyggende fysioterapiarbeid er det gitt tilbud om 2-måneders grupper til alle foreldre med nyfødte barn, med hovedvekt på trivsel, motorisk utvikling og det å forebygge asymmetri hos babyene. Det har vært høy oppslutning om gruppene, 85 grupper med til sammen 519 barn, noe som utgjør 73 % av alle nyfødte i 2011. I tillegg er det startet opp arbeid i samarbeid med helsestasjons- og skolehelsetjenesten og Høyskolen i Oslo og Akershus, med å gjennomføre et prosjekt rettet mot barn og unge med overvekt og fedme.

Kultur

Ansvar for oppgaver innen kulturområdet er ivaretatt av administrasjonen i avdeling barn og kultur, samt andre fagavdelinger der det er hensiktsmessig.

Bydelen koordinerer fellesprosjekter som bydelsdager og andre samarbeidsarrangementer, utstyrsbank, bydelspriser, bistand i forbindelse med søknader m.m.

Opprinnelig budsjett for 2011 ble redusert fra 2010, 1 mill. kroner, til kr 590 000. I tillegg ble det avsatt kr 70 000 til ungdomstiltak. Fordeling av midlene ble utsatt til politisk behandling i mars 2011, og sammenfalt med salderingssak. I salderingssaken ble kulturmidlene redusert med kr 450 000. De gjenværende kr 140 000 kroner ble fordelt med kr 100 000 til disposisjon for

kulturutvalget og kr 40 000 til Bydelsdagene 2011. I tillegg var det som nevnt over, avsatt kr 70 000 til ungdomstiltak, samlet kr 210 000.

Østensjø kulturutvalg er et viktig ledd i bydelens satsing på Kulturbydel Østensjø. Utvalget består av 6-7 medlemmer med representanter fra områdene kultur, kunst, musikk, historie, friluftsliv og idrett. Representant fra bydelsutvikling, miljø- og kulturkomiteen har møterett. Kulturadministrasjonen er sekretariat for kulturutvalget. Lag og foreninger inviteres hvert år til å komme med innspill i forbindelse med oppnevning av representanter i Kulturutvalget, samt til endringer av ansvar og arbeidsoppgaver for kulturutvalget.

Kulturutvalget har hatt 3 møter i 2011. Utvalget mottar innspill til større prosjekter og har gitt bidrag til 4 slike samarbeidsprosjekter:

- Korene Parenti Vocalis og Bøler Vokalensemble er støttet med kr 10 000 til åpningskonsert i nye Bøler kirke.
- Østensjøvannets venner skal etablere våtmarkssenter i kårbygningen på Bakkehavn gård. Åpningsarrangement, som er under planlegging, er støttet med kr 15 000.
- Rock Høyenhall er støttet med kr 20 000.
- Spillet om Sarabråten, forestillinger høst 2011, er støttet med kr 20 000.
- Kulturvennskap er støttet med kr 16 000 til 2 arrangementer høsten 2011.

Utvalget utfører i egen regi registrering av verneverdige bygninger m.v., kalt Østensjølista, og den som utfører arbeidet, mottar honorar for dette.

Kulturutvalget har engasjert seg i politiske saker også i 2011 og har blant annet gitt innspill til budsjett 2012 for kulturområdet.

Bydelsdagene 2011 er gjennomført, noe redusert fra tidligere, ca 30 arrangementer rundt om i bydelen. De fleste arrangementene ble godt besøkt. Det var med bakgrunn i reduserte budsjetter ingen større fellesarrangementer der bydelen hadde ansvaret. Dette medførte at verken skoler, idrettslag eller kor i år var representert, og vi fikk heller ikke det flerkulturelle tilsnitt vi har lagt opp til de senere årene. Særlig skolene er vanskelig å få med uten større fellesarrangementer. Også det flerkulturelle er vanskelig å få til uten slike større arrangementer, der bydelen har en sentral rolle.

Ungdommens kulturmonstring, UKM, ble holdt i Fellesskapshuset på Abildsø, 11.03.2011. Det var bred deltakelse – til sammen 62 aktører: dansegrupper, soloartister, band/ duoer m.m. Alderen blant deltakere lå mellom 13-20 år. Ca 20 ungdommer var med å arrangere UKM.

Skøyenåsen open ble gjennomført med god deltakelse fra store deler av bydelen, og ungdommene er selv sentrale i arrangementet, med hjelp av utekontakten og ungdomsklubben på Oppsal.

Lokale kunstnere, kulturinstitusjoner som Østensjø barne- og ungdomsteater, Oslo musikk- og kulturskole m.v. inviteres til deltakelse på bydelsdagene, og andre kulturarrangementer.

Bydelen er sekretariat for idrettens samarbeidsutvalg (ISU) i Bydel Østensjø.

Bydelsutvalget er representert i samarbeidsutvalget. Idrettens samarbeidsutvalg Østensjø har i 2011 hatt to møter i arbeidsutvalget og et møte i idrettens samarbeidsutvalg. På møtet i ISU ble følgende saker behandlet:

- Fordeling av lokale aktivitetsmidler
- Idrettslagenes rolle ovenfor barn og unge med funksjonsnedsettelse.
- Barn og unge fra fattige familier – drøfte hvordan idretten kan inkludere disse i sitt tilbud.

Fritidsklubbene har søkt om og fått støtte til utstyr og arrangementer for samlet ca kr 180 000. Fritidsklubbene har fått midler fra Oslo kommune sentralt, kr 150 000, til sene lørdagkveldsstiltak.

Det var for 2011 ikke satt av budsjettmidler til frivillighetsmidler.

Det var heller ikke satt av midler til bydelspriser i 2011. Ungdommens kulturpris 2010 på kr 10 000, ble delt ut til bandet Blue Basement under UKM 2011.

3.2.4 Hovedoversikt økonomi FO1 - netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter per KOSTRA-funksjon	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg.bud/regn-skap 2011
100 Politisk styring	1 277	1 506	1 506	1 168	338
110 Kontroll og revisjon	220	-	-	225	(225)
120 Administrasjon	25 290	29 885	28 936	26 407	2 529
130 Adm.lokaler	4 739	4 412	4 412	4 663	(251)
180 Div. fellesutgifter	481	5 590	-	794	(794)
190 Interne serviceenh.	-	(29 050)	-	-	-
233 Annet forebyggende helsearbeid	2 634	2 239	2 004	1 905	99
241 Diagnose, behandling og rehabilitering	21 177	19 133	20 062	20 187	(125)
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	27 173	31 624	33 411	29 121	4 290
243 Tilbud til personer med rusproblemer	8 597	4 019	4 519	8 298	(3 779)
265 Kommunalt disponerte boliger	4 588	2 656	2 656	2 994	(338)
273 Kommunle sysselsettingstiltak	2 800	6 034	6 307	7 105	(798)
275 Introduksjonsordn.	6 652	836	7 664	7 132	532
276 Kvalifiseringsprogr.	13 231	17 415	17 889	15 823	2 066
283 Bistand til etabl. og opprettholdelse av egen bolig	2 323	3 528	3 304	2 016	1 288
335 Rekreasjon i tettsted	31	152	152	83	69
385 Andre kulturakt.	1 081	660	487	468	19
Sum netto utgifter *)	122 293	100 639	133 309	128 389	4 920

Bydelens vurderinger:

Det positive avvik på 120 administrasjon er knyttet til lavere utgifter på renhold. 1,1 mill. kroner er knyttet til budsjett til lærlinger som ikke er belastet 120 administrasjonen, men de funksjoner hvor lærlingene har vært utplassert.

Avviket på kostra 242 og 243 må sees i sammenheng da ansatte på Tiltakssenteret har blitt bokført på kostra 243 men budsjettet er avsatt på 242. I tillegg har området 1 mill. kroner av øremerkede prosjektmidler som skal overføres til 2012. I forhold til hva som ble avsatt til botilbud innenfor rusområdet ble resultatet et merforbruk på 1 mill. kroner.

Det positive avvik et kostra 283 gjelder lavere utgifter til utleieboliger og er knyttet til reduksjon i husleien på omsorgsboliger.

3.2.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 1 – Sosialtjenesten	Resultat 2009	Resultat 2010	Måltall 2011	Resultat 2011	Avvik resultat - måltall
Finansiering til kjøp av boliger - andelen søknader behandlet innen 1 måned	94 %	95 %	80 %	100 %	20 %
Søknad om kommunal bolig - andelen søknader behandlet innen 3 måneder	94 %	95 %	95 %	95 %	0
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 måneder	70 %	81 %	80 %	90 %	10 %
Antall personer i døgnovernattingsteder uten kvalitetsavtale (per 31.12.)	0	4	0	1	1
Antall personer med opphold over 3 måneder i døgnovernatting	4	5	0	10	10
Økonomisk sosialhjelp - andel søknader behandlet innen to uker	78 %	74 %	95 %	81 %	- 14 %
Minimum andel fornøyde brukere etter brukerundersøkelser i sosialtjenesten	-	53 %	70 %	-	-
Andel deltakere som går ut i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram	45 %	63 %	60 %	75 %	15 %

Bydelens vurderinger:

- Finansiering til kjøp av boliger:**
 100 % er behandlet innen en måned, dette er et bedre resultat enn i 2010. Bydelen har fått tilført en noe større kvote enn i 2010, og sammenholdt med en nedgang i antall søknader (229 mot 275 i 2010), har dette bidratt til å gjøre saksbehandlingstiden kortere.
- Søknad om kommunal bolig:**
 95 % av søknadene er behandlet innen 3 måneder, noe som tilsvarer måltall 2011.
- Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 måneder:**
 Bydelen har i 2011 effektivert 90 % av alle positive vedtak innen 6 måneder. Dette innebærer en vesentlig økning i forhold til i 2010, og er betydelig over måltall for 2011. Boligbygg innførte nytt FDV-system (Plania) i 2011, og dette har medført et smidigere samarbeid mellom Boligbygg og bydel. Bydelen får oversikt over boliger som er under vedlikehold på et tidligere tidspunkt og kan planlegge bedre. Vedlikeholdstiden er også blitt noe kortere enn tidligere. Til tross for dette, er det en utfordring for bydelen å finne egnede boliger innenfor tidsperspektivet som er krevet i regelverket. Årsakene til dette er bl.a. at boligene som ledigstilles ikke alltid samsvarer med bydelens behov mht. målgruppe og størrelse.
- Antall personer i døgnovernattingsteder uten kvalitetsavtale per 31.12.2011:**
 Oslo kommune har kvalitetsavtale med tre steder. Det har vært vanskelig å finne ledige plasser ved disse tre stedene i hele 2011, spesielt mot slutten av året.
- Antall personer med opphold over 3 måneder i døgnovernatting**
 Det er en stor utfordring å skaffe bolig til personer som står helt uten bolig. Det er generelt et stort press i boligmarkedet, og dette rammer i særlig grad personer som ikke kan fremlegge dokumentasjon på inntekt og gode referanser fra tidligere utleiere. Bydelen har i 2011 intensivert arbeidet med bistand til boligframskaffelse, men har ikke lyktes med å redusere opphold i døgnovernatting.
- Økonomisk sosialhjelp – andel søknader behandlet innen to uker:**
 81 % er det beste resultatet vi har hatt siden vi ble et NAV kontor. Arbeidet mot å nå måltallet vil fortsette i 2012.
- Minimum andel fornøyde brukere etter brukerundersøkelsen i sosialtjenesten:**
 Det ble foretatt en brukerundersøkelse for publikumsmottaket i 2011. Resultatene var ikke slutført da årsberetningen ble skrevet.

Vurdering av barns situasjon i sosialhjelpsvedtak:

Sosialtjenesten har i søknader om sosialhjelp vurdert barnas situasjon og behovet for ekstra ytelser. Når det gjelder barnefamilier med flere enn tre barn har 62 % fått støtte utover veiledende normer for livsopphold.

Måltall 2011 (Måltallet defineres som det antall deltakere som er i kvalifiseringsprogrammet 31.12. inkl. evt. i permisjon)	88,3
Registrerte søknader i 2011	140
Innvilgede søknader i 2011	68
Søknader vedtatt avslått	62
Antall deltakere som har vært i programmet i løpet av året	154
Deltakere 31.12. (Deltakere med kvalifiseringsstønad som løper inkl. evt. i permisjon)	73
Droppet ut i 2011 (Antall vedtak om varig stans i stønad som følge av ikke avtalt uteblivelser fra tiltak i programmet)	5
Antall deltakere med kvp 31.12. som har mottatt supplerende sosialhjelp samtidig med kvalifiseringsstønad i løpet av siste tertial.	17

Bydelens vurderinger:

Per 31.12.2011 var det 73 deltakere i kvalifiseringsprogram. Bydelen har hatt et gjennomsnittlig aktivitetsnivå i 2011 på 80,3 deltakere per måned, men godt under måltallet på 88,3. Den viktigste grunnen til at måltallet ikke ble nådd var, at mange deltakere avsluttet programmet. En annen grunn var at mange personer som ikke oppfylte vilkårene for deltakelse søkte program. Kvp har også svært mange søkere som ikke behersker norsk, og som dermed ikke kan nyttiggjøre seg et arbeidsrettet program. I siste halvdel av 2011 har det vært utskifting av personell innad på kontoret og opplæring av nyansatte programrådgivere.

Av de 69 som ved inngangen til 2011 hadde løpende program, var alle over 25 år.

Av de 65 personene som avsluttet program i 2011 hadde 20 personer gått over i ordinært arbeid, 1 har gått over i videre utdanning med lån og stipend, 18 har fått innvilget andre ytelser i NAV (uføretrygd, arbeid og avklaringspenger, overgangsstønad). 7 personer har ikke lenger kontakt med NAV Østensjø.

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 1 - Helse, sosial og nærmiljø (EST)	Resultat 2008	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	997	1233	1147	1124
Antall deltakere i kvalifiseringprogram per 31.12. *	42	123	71	73
Antall deltakere i introduksjonsordning per 31.12. *	27	40	39	47
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år	2,7 %	4,2 %	3,9 %	3,7 %
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år	4,4 %	5,4 %	4,6 %	4,5 %
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp per mottaker	44 970	47 120	46 723	40 920
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	4,9 mnd	5 mnd	5,3 mnd	4,6 mnd
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	3,7 mnd	4,3 mnd	4,5 mnd	3,6 mnd
Andel mottakere med sosialhjelp/introduksjonsstønad som hovedinntektskilde	55,8 %	54,6 %	55 %	52,2 %
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	35,5 %	37,9 %	41,5 %	34,4 %

* Kilde for disse størrelsene er Årsstatistikk for bydelene per 31.12.2011

Kilde SSB - spesialbestilling fra SSB for fjerne dobbelttelling av mottakere. fordi mottakere som flytter mellom bydeler blir telt flere ganger.

Bydelens vurderinger:

Nedgangen i antall klienter og utbetalt sosialhjelp startet i 2010, og har fortsatt gjennom 2011. Spesielt er det gjennomsnittlig stønadslengde som er vesentlig redusert. Videre har vi hatt en sterk reduksjon i antall langtidsklienter (stønad i over 6 mnd. eller mer). Spesielt gledelig er det å se utviklingen på antall unge sosialhjelpsmottakere 18 – 24 år. Dette vurderes å ha sammenheng med at NAV kontoret prioriterer tett oppfølging av unge og langtidsledige. Videre får samtlige sosialhjelpsklienter som har behov for det, tett oppfølging med jevnlig timeavtaler. Samhandlingen mellom statlige og kommunale tjenester i NAV fungerer godt og publikumsmottaket i NAV har fokus på raskt å veilede nye klienter videre. Arbeidsledigheten i Østensjø er forholdsvis lav. I desember 2011 var det 2,2 % arbeidsledige i bydelen, noe som er 0,2 % under landsgjennomsnittet. For bydelen er det en nedgang på 12 % fra desember 2010 (69 personer).

3.3 Funksjonsområde 2 A: barnehager

3.3.1 Ansvarsområde

Barnehage er et pedagogisk tilrettelagt tilbud som reguleres i Lov om barnehager med forskrifter. Tilbudet omfatter kommunale og ikke-kommunale barnehager. Barnehagene har ulike driftsformer og åpningstider, og inkluderer åpne barnehager og familiebarnehager. Oslo kommune er ett opptaksområde. Bydelen har ansvar for opptak til barnehageplasser i egen bydel. Bydelen har ansvar for utbetaling av tilskudd til ikke-kommunale barnehager.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er en forskrift til loven og angir barnehagens samfunnsmandat. Rammeplanen danner grunnlaget for planlegging, gjennomføring, dokumentasjon og vurdering av barnehagens innhold. Driften reguleres i tillegg av vedtekter fastsatt av eier.

Ressursenhet for førskolebarn har ansvar for å fordele ressurser til tilrettelegging for barn med funksjonsnedsettelse i bydelens kommunale og private barnehager, forankret i Lov om barnehager. Ansvarsområdet omfatter også vedtak og iverksetting av vedtak iht Opplæringslova § 5-7. Dette gjelder barn i førskolealder med særskilte behov.

3.3.2 Hovedmål

Byrådets mål for 2011:

- Det skal gis tilbud om barnehageplasser til flere enn de som har rett til barnehageplass
- Barnehagen skal styrkes som læringsarena
- Alle barn skal kunne norsk før skolestart
- Sikre at barn, unge og familier skal få hjelp og støtte i vanskelige situasjoner

Bydelen har i tillegg hatt følgende mål for 2011:

- Bydelen har differensiert organisering av barnegrupper og bemanning iht de muligheter som ligger i den enkelte barnehage
- Kvalitet i bydelens barnehager sikres ved planmessig tilsyn og systematisk kvalitetsutvikling
- Bydelen har god pedagogdekning i sine barnehager

3.3.3 Situasjonsbeskrivelse

Barnehager

Bydelens barnehagetilbud består i dag av 35 kommunale barnehager, 14 ikke-kommunale barnehager, 18 familiebarnehager og 2 åpne barnehager. Antall barnehageplasser per 31.12.2011 er 2866 fordelt på 731 i ikke-kommunale barnehager og 2135 i kommunale barnehager. Det er

1840 plasser for barn over 3 år og 1026 plasser for barn under 3 år. Bydelen har i tillegg 2 åpne barnehager med til sammen 106 barn.

I 2011 har det vært en nedgang i antall småbarnsplasser på 72, mens antall storebarnsplasser økte med 128.

Tallene samsvarer med estimerte tall for budsjett 2012, mens det er 88 plasser færre enn forventet i budsjett 2011.

Større prosjekter som er ferdigstilt i 2011:

- Lopperud barnehage avdeling paviljongen ble reetablert i desember 2011 med 45 plasser.
- Tallberget barnehage ble utvidet med 9 plasser.

Avvikling av barnehager:

Søndre Skøyen barnehage ble nedlagt fra 01.08.2011, med 14 plasser.

Dekningsgrad/ barn på søkerliste:

Bydelen har per 31.12.2011 en dekningsgrad på 71,1 % for barn 1-2 år og 94,5 % for barn 3-5 år. Dette innebærer en reduksjon på 7,4 %-poeng for små barn, men en øking på 5,6 %-poeng for den eldste gruppen fra 2010 til 2011. Dette skyldes at barnas alder har vært økende.

Befolkningsvekst:

Per 01.01.2011 var det 4152 barn i alderen 0-5 år bosatt i Bydel Østensjø, av disse er 3391 i alderen 1-5 år. Dette innebærer en øking på 102 barn fra 01.01.2010, hvorav 74 i alderen 1-2 år og 28 i aldersgruppen 3-5 år.

Ifølge Oslo kommunes siste befolkningsfremskrivninger antas det at antall barn i alderen 0-5 år per 31.12.2012 vil være 4200. Jf. befolkningsprognosen vil antallet barn i denne aldersgruppen øke med ytterligere 100 innen utgangen av 2014. Dette innebærer en øking i befolkningsgruppen på ca 200 flere barn enn tidligere prognoser la til grunn.

Forskrift om økonomisk likeverdig behandling av ikke-kommunale og kommunale barnehager:

Oslo kommune har fra 01.01.2011 et helhetlig ansvar for barnehagedriften i kommunen, både for kommunale og ikke-kommunale barnehager, og statlige midler som tidligere var øremerkede er nå innlemmet i kommunens rammetilskudd.

Iht Forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager, skal tilskuddet som ytes de ikke-kommunale barnehagene beregnes ut fra gjennomsnittlige budsjetterte driftskostnader per heltidsplass i tilsvarende kommunale barnehager. Minimumstilskuddet til de ikke-kommunale barnehagene var frem til 31.07.2011 på 88 %, mens dette økte til 91 % fra 01.08.2011. Fra 01.08.2012 er tilskuddet varslet økt til 92 %. Regjeringen tar sikte på å oppnå full likeverdig behandling i løpet av 2014.

Det samlede utbetalte tilskuddet til ikke-kommunale barnehager i bydelen i 2011 var på kr 92 365 512. Dette inkluderer etterbetalinger for 2 barnehager fra 2010 på kr 238 000.

Vedlikeholdsbehov:

Ansvar for det ytre vedlikeholdet i kommunale barnehagebygg tilligger Omsorgsbygg Oslo KF (OBY). OBY har også ansvar for større tekniske installasjoner. Bydelen er ansvarlig for deler av innvendig vedlikehold, deriblant hvitevarer. Bydelen har ansvaret for vedlikehold i kommunale barnehagebygg som ikke er eiet av OBY.

Bydelen ble tildelt kr 236 000 til oppgradering av lekeapparater og utearealer i både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Hovedtyngden av midlene er benyttet til å utbedre feil avdekket ved kontroll på barnehagenes utelekeplasser. Resterende midler har barnehagene selv søkt på og

tildeling er gjort ut fra skjønnsmessig vurdering. I 2011 har følgende barnehager fått tildelt midler: Bøler Sentrum barnehage, Gårdstunet barnehage, Tveteråsen barnehage, Oppsal samfunnshus barnehage og Bøler barnehage. Det er i tillegg skiftet ut støtsand i 10 barnehager.

Kvalitet i barnehagen

Byrådet har i 2011 rettet spesiell oppmerksomhet mot kvalitet i barnehagene. Dette gjengis i *Oppdragsbrev 2011 – utdyping av vedtatt budsjett for FO2A* fra Byrådsavdeling for kultur og utdanning. Hovedmålet for 2011 var å styrke kvaliteten i barnehagene og spesielt styrke barnehagen som læringsarena.

Bystyret vedtok i 2010 å etablere en egen Oslostandard for å sikre at barn og foreldre får et likeverdig tilbud, uavhengig av hvor i byen de bor. Prosjekt Oslobarnehagen ble etablert for å ta tak i dette. Visjonen for satsingen er *Oslobarnehagen, landets beste*.

Oslobarnehagen har til nå grepet fatt i følgende delområder:

- *Overgang barnehage/skole*, der det er utarbeidet samarbeidsrutiner og skjema for informasjonsoverføring. Denne er vedtatt som instruks av bystyret sommeren 2011.
- *Felles årsplanmal*, der målet er å sikre at rammeplanens krav til innhold blir oppfylt, samt bidra til bedre styring og tilsyn av barnehagene. Denne er p.t. ikke ferdigstilt.
- *Barnehageportal på nett*, som skal gjøre det lettere for foreldre å finne en barnehage som passer deres behov og ønsker. Kommunale barnehagers nettsider skal inneholde samme type informasjon. Det er foretatt forberedende arbeider i 2011 og nettportalen er ventet åpnet 01.02.2012.
- *Ny brukerundersøkelse*, som skal benyttes av alle kommunale barnehager. Bydelen har siden 2007 gjennomført årlige brukerundersøkelser gjennom www.bedrekommune.no. I forbindelse med Oslobarnehagen ble det vedtatt at Oslo kommune skulle etablere en egen brukerundersøkelse med spørsmål knyttet mer opp mot rammeplanens intensjoner. Målet med brukerundersøkelsen er å øke kunnskapen om foreldrenes tilfredshet med og forventninger til barnehagetilbudet. Malen for den nye brukerundersøkelsen ble vedtatt i bystyret sent høsten 2011. Undersøkelsen er forberedt i 2011 for å tas i bruk tidlig 2012. Resultatene skal legges ut på barnehagenes nye nettportal. Brukerundersøkelsen skal følges opp med forbedringstiltak i alle bydelens barnehager.
- *Samarbeid barnevern/barnehage*, er vedtatt som delprosjekt og målet er å sikre at barn som trenger det, får rett hjelp til rett tid, gjennom blant annet å sikre et tett samarbeid mellom barnehage og barnevern. Arbeid med delprosjektet starter i 2012.
- *Måltall, nøkkellindikatorer og rapportering*, er vedtatt som delprosjekt og har til hensikt å identifisere indikatorer for kvalitet i barnehagene, som skal gi pålitelig styringsinformasjon for eiere og brukere av barnehagene i Oslo. Prosjektets resultat skal legge grunnlag for helhetlig kvalitetssystem for Oslobarnehagene, herunder grunnlag for måltall og tilsyn. Arbeid med delprosjektet starter i 2012.

Implementering iverksettes etter som delprosjektene blir ferdigstilt. Standardene skal gjelde for alle kommunale barnehager, og ikke-kommunale barnehager inviteres til å ta i bruk de samme standardene. Implementeringen av de enkelte delprosjektene er dels fulgt opp i den enkelte barnehage, dels av administrasjonen og dels på felles planleggingsdag for alle barnehageansatte i bydelen.

Språkstimulering

Oppdragsbrev 2011 – utdyping av vedtatt budsjett for FO2A fastslår at barnehagen skal være en god språkarena, og alle barn skal lære norsk før skolestart. Jf. skisserte strategier og tiltak er det videre en målsetting at barnehagene skal utvikle godt språkmiljø og sørge for at alle barn får en positiv språkutvikling. Bydelene skal ha gode tilbud om norskopplæring også for de 4-5 åringene

som ikke går i barnehage, og det er en forventning om at mødre må få et tilbud om språkopplæring/veiledning i foreldrerollen i Norge. Bydel Østensjø har i 2011 hatt følgende tiltak:

- *Gratis kjernetid*

Ordningen med gratis kjernetid i barnehagene ble etablert i 2008, gjeldene for 4- og 5-åringer jf. BU-sak 204/08. Gratis kjernetid ble utvidet i 2011 til også å gjelde for yngre barn der foresatte går på norskundervisning. Ordningen tilbyr i dag 17 barn gratis kjernetid, 15 barn over og 2 barn under 3 år. Erfaringene viser at familier med barn som starter med tilbudet gratis kjernetid, ønsker å utvide oppholdstiden i barnehagen. Således bidrar gratis kjernetid til å rekruttere barn som ellers ikke ville ha startet i barnehage, til ordinær barnehageplass.

Barnehageseksjonen samarbeider med NAV og bosettingsordninger for flyktninger, slik at barn av flyktninger som bosetter seg i bydelen raskt kan tilbys barnehageplass og slik at foresatte kan gå på aktuelle kurs, inklusive norskopplæring, i regi av NAV. Oppsal Samfunnshus barnehage har en egen avdeling, Fargestiften, som tilbyr midlertidig barnehageplass til målgruppen, i påvente av et ordinært barnehagetilbud.

- *Språkenheten*

Språkenheten organiserer språkgrupper og gir bistand i barnehagene, både i direkte arbeid med barna, observasjon, veiledning av personalet og samtaler med foresatte. Språkenheten skal jobbe for å øke språkforståelsen blant flerspråklige barn, samt bidra til å øke flerkulturell kompetanse i barnehagene. Det er i regi av språkenheten ca 10 språkgrupper i barnehagene som gis veiledning av migrasjonspedagog.

Migrasjonspedagog tilbyr språkgruppe en gang per uke til barn uten barnehageplass. Tiltaket fungerer som en åpen barnehage der foreldrene er til stede sammen med barna. Det blir lagt til rette for enkeltsamtaler og mer uformell prat med temaer som tospråklig utvikling, kosthold og det å oppdra barn i Norge. En sentral del av tiltaket er å motivere foreldrene til å søke, og ta i mot barnehageplass.

Tildelte språkmidler fra Byrådsavdeling for kultur og utdanning er dels benyttet til lønnsutgifter til migrasjonspedagog, tospråklige assistenter som arbeider ute i barnehagene, ansatte ved Fargestiften og barnepassordningen og til dekning av mindreinntekt foreldrebetaling ved gratis kjernetid.

KOSTRA-tall viser at andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter som går i bydelens barnehager har økt fra 55 % til 61 % i 2011. Dette er en svært positiv utvikling. Det er en målsetting at andelen økes ytterligere frem mot utgangen av 2012.

Bruk av digitale verktøy i barnehagen

Det er gjort store investeringer i datalinjer, datautstyr og opplæring i 2011, dels ved bruk av særskilte investeringsmidler, slik at barnehagene i større grad kan benytte digitale verktøy slik rammeplanen og byrådets føringer tilsier.

Rekruttering i barnehagene

Bydelsutvalget har vedtatt Plan for å rekruttere og beholde pedagogisk personale i barnehagene, ref BU-sak 172/10. Tiltakene i planen er fulgt opp i 2011. Revidert plan vil bli fremmet som BU-sak i 2012.

Førskolelærerutdanning for assistenter (Abf3, Abf4 og Abf5)

Bydelen har 16 studenter i Arbeidsplassbasert førskolelærerutdanning. 2 av disse kommer fra private barnehager. Det første kullet av Abf-studentene vil avlegge sin bacheloreksamen våren 2012.

Veiledning av nyutdannede pedagoger

Veiledning av nyutdannede pedagogiske ledere er en lovpålagt oppgave. Bydelen har 5 førskolelærere som har gjennomført Mentorutdanning for førskolelærere - veiledning av nyutdannede, ved Høgskolen i Oslo.

Lederopplæring

- Bydelen har i samarbeid med Utviklings- og kompetansetaten (UKE) høsten 2011 laget et lederutviklingsprogram, bestående av 5 til 7 bolker. Lederutviklingsprogrammet har som målsetting å gi
 - faglig påfyll/ teori med utvalgte temaer innen ledelse og organisasjon
 - refleksjon over teori og egen praksis.

Mellom bolkene vil det bli organisert nettverksgruppemøter som får oppgaver knyttet til innholdet i undervisningen. Lederopplæringen starter 05.01.2012. Programmet gjennomføres med midler fra Fylkesmannen.

Dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogiske ledere

Per 30.08.2011 var det 72 pedagogiske ledere i kommunale og ikke-kommunale barnehager med midlertidig dispensasjon fra kravet om førskolelærerutdanning, hvilket innebærer en reduksjon på 11 dispensasjoner fra 31.12.2010. Andelen ansatte på dispensasjon, men med annen høgskoleutdanning, er økt i perioden. Per 31.12.2011 er det pedagogiske ledere på dispensasjon i 30,84 årsverk i de ordinære kommunale og ikke-kommunale barnehagene.

Tilsyn

Kommunen skal, med hjemmel i barnehageloven § 16 første ledd, føre tilsyn med barnehagene. I 2011 har det vært gjennomført stedlige tilsyn i 11 ordinære kommunale og ikke-kommunale barnehager. Under tilsynet i de ordinære barnehagene har barnehagens årsplan og pedagogisk innhold vært særlig vektlagt.

I tillegg har det i 2011, med bakgrunn i avvik avdekket i 2010, vært både varslet og ikke varslet tilsyn i 4 familiebarnehager.

De øvrige familiebarnehagene har rettet avvik/ merknader gitt i 2010, slik at tilsynet i disse barnehagene er avsluttet i 2011.

Siden 2009 har det vært gjennomført årlige nettbaserte tilsyn i samtlige av bydelens barnehager. I de barnehagene som ikke har hatt stedlig tilsyn i 2011, er det gjennomført nettbasert tilsyn. Resultatene av disse tilsynene foreligger først i 2012. Dette er gjort med sikte på å nå kravene stilt til bydelen i Oppdragsbrevet fra byrådsavdelingen.

Barnehagene som er gitt mange avvik/ merknader følges opp nøye, f. eks med møter, nye tilsyn og pålegg om retting.

Samlet vurderes bydelens ordinære barnehager å være av god kvalitet, det gis ikke mange avvik/ eller merknader og barnehagene gir tilbakemelding om at tilsynene oppleves nyttig.

Utleie

Kommunale barnehager har siden 2010 hatt utleie av barnehagenes lokaler. Inntjeningskravet var i 2011 kr 314 000 totalt for alle barnehagene. Enkelte barnehager har vært nær ved å nå inntjeningskravet, mens andre barnehager ikke har nådd målsettingen.

Ressursenhet for førskolebarn

Ressursenhet for førskolebarn inngår i Fagsenter barn og unge, sammen med Bestiller 0-17/habilitering barn og unge.

Per 31.12.2011 gir Ressursenhet for førskolebarn:

- 64 barn vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter opplæringslova § 5-7
- 3 barn tilbud i en forsterket avdeling i Langerud barnehage

- 8 barn tilbud i Oslo kommunes byomfattende, spesielt tilrettelagte barnehager.

I løpet av 2011 har ressursenheten fått henvist 101 saker iht barnehageloven der det er søkt om hjelp i form av styrking av grunnbemanning, pedagogisk observasjon og veiledning, logopedhjelp og PMTO-rådgivning

Utfordringen på området er å sikre barn med spesielle behov rett hjelp ved samordnede, godt koordinerte tjenester. Med bakgrunn i dette er bydelen overført ansvar for å fatte vedtak iht Opplæringslova § 5-7. Målet med overføring av ansvar fra Utdanningsetaten til bydel, har vært å legge bedre grunnlag for helhetlige vurderinger og samordnede tiltak iht barnets behov. Bydelen er gitt i oppdrag å se vedtak om spesialpedagogisk hjelp iht Opplæringslova i sammenheng med øvrige ressurser, som for eksempel tilretteleggingstiltak med bakgrunn i Barnehageloven.

Byrådsavdelingene kultur og utdanning og eldre og sosiale tjenester har i dialog med bydelene og Utdanningsetaten, utarbeidet saksbehandlingsrutiner som sikrer effektiv saksgang. Fra 2009 er vedtak og rapportering lagt i fagsystemet Gerica, både for bestiller og utfører i bydelene. Byrådsavdelingen har ansvar for utvikling av systemet, slik at det kan hentes ut hensiktsmessige rapporter for området.

Tertialstatistikker har fra og med 01.08.2008 vist et jevnt økende aktivitetsnivå mht vedtak etter Opplæringslova § 5-7, men viser en liten nedgang f.o.m. høsten 2011. Til sammenlikning har det vært en økning av henvendelser på lavterskeltilbud iht Barnehageloven.

Ressursenhet for førskolebarn gjennomførte våren 2010 en brukerundersøkelse etter vedtak i bydelsutvalget. Undersøkelsen ble gjentatt våren 2011. På bakgrunn av nytteverdien brukerundersøkelsen gir, er det bestemt å gjennomføre undersøkelsen årlig.

Drøftingsteam gjennomføres sammen med PPT med regelmessige møter ca. hver tredje uke. I løpet av 2011 er det en økning av meldte saker fra barnehagene til Drøftingsteam. PMTO-veiledning benyttes aktivt som et forebyggende lavterskeltilbud i veiledning av foresatte og barnehager. I 2011 har det vært en økning av henvendelser på gruppeveiledning (for ansatte i barnehager) og foreldreveiledning til Ressursenhet for førskolebarn. Det er etablert regelmessige samarbeidsmøter med språkenheten på Familiesenteret ca. hvert halvår, hvor Ressursenhet for førskolebarn har ansvar for å innkalle migrasjonspedagogen. Høsten 2011 har Ressursenhet for førskolebarn sammen med Bogerudsletta barnehage startet et miniprojekt for å styrke Bogerudsletta barnehages språkmiljø med særlig fokus på barn med minoritetspråklig bakgrunn. Prosjektet fikk høsten 2011 tildelt midler fra Fylkesmannen, og prosjektet vil vare ut barnehageåret 2011/12.

3.3.4 Hovedoversikt økonomi F - 2 A - netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter per KOSTRA-funksjon	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg. bud/ regnskap 2011
201 Førskole	87 270	271 723	309 680	299 603	10 077
211 Styket tilbud til førskolebarn	19 293	18 431	21 632	20 929	703
221 Førskolelokaler og skyss	44 427	51 766	51 043	51 330	(287)
Sum netto utgifter *)	150 990	341 920	382 355	371 861	10 494

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Kostra 201 Førskole

Det positive avviket på Kostra 201 kan i hovedsak forklares med følgende punkter:

- Kommunalt tilskudd til ikke-kommunale barnehager viser et mindreforbruk på 4,7 mill. kroner, som skyldes at det ble budsjettet med for høye tilskuddsatser per barn. Ny finansieringsordning for de ikke-kommunale barnehagene ble innført fra 01.01.2011, og tilskuddsatsene for 2011 for Oslo kommune ble vedtatt av bystyret i juni.
- Lønn/innleid arbeidskraft/lønnsrefusjoner har et netto positivt avvik ca. 0,2 mill. kroner. Det er foretatt en ompostering av pensjon til andre kostra-funksjoner med 4,2 mill. kroner for å få korrekte pensjonsutgifter.
- Driftsutgifter: Positivt avvik ca. 1,6 mill. kroner.
- Oppholdsbetaling barnehager viser en samlet merinntekt på 0,8 mill. kroner.
- Kompensasjoner for nye kommunale barnehageplasser ble ca. 2,9 mill. kroner mer enn budsjettet, som skyldes høyere satser per plass og flere nye plasser enn forutsatt i budsjett.
- Særskilte øremerkede midler, som er søkt overført til 2012, utgjør ca. kr 303 000.

Kostra 211 Styrket tilbud til førskolebarn

Språkenheten har et positivt avvik på kr 562 000, som forklares med kr 395 000 høyere statstilskudd enn budsjettet. Av øremerkede midler til Nettverk Oslo Øst minoritetsspråklige barn overføres kr 188 000 til 2012.

Kostra 221 Førskolelokaler og skyss

Nye renholdsavtaler har gitt en innsparing i 2011 på 0,42 mill. kroner. For øvrig er det noe mindreforbruk på midler avsatt til daglig renhold og hovedrengjøring i den enkelte barnehage. Strømutgiftene viser et mindreforbruk på ca. 0,8 mill. kroner. Utleie av barnehagelokaler er 0,2 mill. kroner lavere enn budsjettet. Avsetning til tap husleieinntekt 1,544 mill. kroner.

3.3.5 Måltall- og nøkkeltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2 A – Barnehager	Resultat 2009	Resultat 2010	Måltall 2011	Resultat 2011	Avvik resultat – måltall
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	81,4 %	84,6 %	87 %	84,5 %	- 2,5 %

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 2A – Barnehager	Resultat 2008	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)	71,2 %	75,8 %	78,5 %	71,1 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)	90,2 %	91,9 %	88,9 %	94,5 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	841	955	1 076	1 026
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	1 490	1 625	1 706	1 840
Andel ansatte i barnehager med førskolelærerutdanning**)	179	187	215	223
Andel ansatte i kommunale barnehager med dispensasjon fra kravet om førskolelærerutdanning	30,7 %	27,8 %	28,7 %	26 %
-herav med annen pedagogisk utdanning	16,4 %	7,7 %	25 %	27,5 %
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter som går i barnehage, i forhold til innvandrerbarn 0-5 år.	38,5 %	45,2 %	55 %	61 %
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage*)	132 425	138 971	147 428	154 183

*) Inkludert art 380 (husleie til kommunale foretak), avviker derfor fra SSB's KOSTRA-tall.

***) Her er det rapportert på antall ansatte i barnehagene med førskolelærerutdanning hvorav 154 i kommunale og 69 i private.

Resultat 2011: I antall barn med barnehageplass er barn født i 2011 og barn med utsatt skolestart inkludert.

Bydelens vurderinger:

Antall barnehageplasser i bydelen har økt med 56 plasser fra 15.12.2010 til 2 866 per 15.12.2011, basert på tall fra KOSTRA, mens det var forventning om en øking jf. budsjett 2011 til 2 954 barnehageplasser.

3.4 Funksjonsområde 2 B: OPPVEKST

3.4.1 Ansvarsområde

Ungdom og fritid består av:

Fem fritidsklubber med gruppetiltak, Utekontakten; bydelens oppfølgingstjeneste for ungdom som har falt ut av videregående skole (OT), arbeidstreningstiltak for ungdom, koordinator med ansvar for å koordinere det tverrfaglige/tverretatlige samarbeidssystemet og bydelens samordning av kriminalitetsforebyggende tiltak (SaLTo). Disse tjenestene går under navnet Barne- og ungdomstjenesten. Sekretærfunksjonen for ungdomsrådet er tillagt Barne- og ungdomstjenesten.

Helsestasjons og skolehelsetjeneste

Helsetjenester barn og unge er delt i tre områder:

- Helsestasjons- og skolehelsetjeneste (kostra 232) er hjemlet i Lov om helsetjenesten i kommunene og omfatter:
 - Helsestasjonstjeneste 0-5 år, inkludert svangerskapsomsorg
 - Skolehelsetjeneste i grunn- og videregående skoler
 - Helsestasjon for ungdom
 - Smittevern i form av blant annet tuberkulosearbeid (kostra 233)
- Familiesenteret (kostra 233), som har et særlig ansvar for å gi hjelp til utsatte barn og unge gjennom tverrfaglige tiltak, både individuelt og i grupper
- Ergo- og fysioterapitjenester 0-17 år (kostra 241) er omtalt under funksjonsområde 1.

Barneverntjenesten

Barneverntjenestens hovedoppgave er å gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige situasjoner og ha en sentral rolle i det lokale samarbeidet om barn og unges oppvekstvilkår.

Barneverntjenesten skal kjennetegnes ved faglig godt arbeid, rettssikkerhet og god ressursutnyttelse. Barneverntjenestens arbeid er hjemlet i lov om barneverntjenester med forskrifter, rundskriv etc.

3.4.2 Hovedmål

Ungdom og fritid

Barn og ungdom i bydelen skal ha gode forebyggende kultur- og fritidstilbud. Barn og unge skal involveres i utformingen av tiltakene. Bydelen vektlegger trygge oppvekstarenaer og gode tiltak mot kriminalitet, rus, vold, rasisme og fordommer og tidlig intervensjon.

Helsestasjons og skolehelsetjeneste

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har som mål å arbeide etter en helsefremmende ideologi og forebygge sykdom og fremme god fysisk og psykisk helse hos barn og unge, gjennom

- veiledning, rådgivning og helseopplysning
- tidlig intervensjon for å fange opp omsorgssvikt, mistriksel og utviklingsavvik

- kartlegging av språkforståelse og evne til språklig kommunikasjon, med henvisning videre ved behov
- forebygging og oppfølging av barn og unge med blant annet psykiske vansker, mistanke om begynnende rusmisbruk, overvekt, spiseforstyrrelser og depresjoner
- samtaler og oppfølging av barn og unge med psykisk eller somatisk syke foreldre, foreldre som er rusmiddelavhengige eller barn som lever med vold i nære relasjoner
- forebygging av uønskede svangerskap og abort, kjønnslemlestelse og tvangsgiftemål.

Familiesenteret har som mål å være et lavterskeltilbud for psykisk helsehjelp i bydelen, gjennom individuelle tiltak, gruppetiltak og/eller tverrfaglige tiltak. Familiesenterets ressurser/ tiltak skal kunne benyttes i forbindelse med saker ved fagsenter barn og unge og i barneverntjenesten.

Barneverntjenesten

Hovedmål:

- Sikre rett hjelp til rett tid til barn og unge i en vanskelig livssituasjon
- Et helhetlig og åpnere barnevern
- Styrke barnevernfaglig oppfølging, samt styrke ledelse, styring og kontroll for å sikre måloppnåelse og økonomisk styring

Strategier og tiltak

- utvikle egne lokale tiltak og kjøpe færre eksterne tiltak
- samordne tjenesteapparatet for utsatte barn og unge for å sikre tidlig intervensjon, samtidighet og koordinerte tiltak
- øke åpenheten overfor familiene og samarbeidspartnere der dette ikke er i strid med barnas behov, være tilgjengelig for kontakt og åpen for kritikk
- etablere egne akutthjem med fire plasser for barn og ungdom som trenger familieplassering i nærmiljøet fremfor institusjon ved midlertidig plassering
- legge til rette for å kunne gjennomføre samvær under tilsyn i egen regi
- evaluere samarbeidsavtaler med sentrale samarbeidsinstanser
- øke bruken av koordinerende verktøy, som individuell plan, ansvarsgrupper og samarbeidsgrupper
- sikre at det utarbeides tiltaksplaner i alle saker når det fattes vedtak om hjelpetiltak og at tiltaksplanen evalueres i tråd med regelverket
- utvikle kompetanse på endringsarbeid og bruk av tiltaksplaner
- utvide antallet plasser i bofellesskap for enslige mindreårige asylsøkere, utvikle botrening i egne hybler som mellomtiltak før selvstendig etablering

3.4.3 Situasjonsbeskrivelse

Fritidsklubber

Fritidsklubbens tilbud har bestått av faste klubbkvelder, gruppetilbud og ferietilbud. I 2011 ble det innvilget sentral støtte til seks "(sen)lørdagstilbud". Disse arrangementene ble gjennomført med stor suksess, med et besøksantall fra 45 til 400 ungdommer.

I tillegg til ulike lokale tiltak innenfor forebygging, har fritidsklubbene vært aktivt med i prosjektet "JA - du kan!", gatemeulingsarbeid og driftet to "Idrett og Utfordringsgrupper". Siden 2009 har fritidsklubbene hatt hovedansvaret for planlegging og gjennomføring av Ungdommens Kulturmønstring. Arrangementet skal vise mangfoldet av kulturliv i bydelen og alle barn/ungdom fra 5. klasse til 20 år kan delta i mønstringen.

Fritidsklubbene arbeider kontinuerlig med videreutvikling av medbestemmelse og brukermedvirkning gjennom ungdoms deltagelse i planlegging, gjennomføring og evaluering av aktiviteter og arrangementer. I 2011 har klubbene arbeidet aktivt med fokus på tidlig intervensjon.

Gruppetiltak

- Idrett og Utfordring: Bydelen har i 2011 hatt to Idrett og Utfordringsgrupper, 6-8 ungdommer per gruppe. Deltakere rekrutteres via skolehelsetjeneste, utekontakt, fritidsklubber, politi og barnevern og er organisert under Skullerud aktivitetshus. Oslo Idrettskrets bevilger midler til aktiviteter for dette tiltaket. Ansatte fra bl.a. fritidsklubb og utekontakt har vært gruppeledere for tiltaket.
- Guttegruppe: Høsten 2011 var det et samarbeidsprosjekt rundt en gruppe gutter som det var knyttet bekymring til. Gruppen som bestod av 6 gutter, ble ledet av klubbledere ved Skullerud aktivitetshus og Bøler fritidsklubb. Gruppen møttes over 5 uker og hadde temaer som blant annet sinnekontroll og moralsk resonnering. Deler av ART - programmet ble benyttet. Barnevernets oppfølgingstjeneste (OFOT) sto for veiledning og skolehelsetjenesten dekket utgifter i forbindelse med tiltaket.

Ferieklubb: Bydelens fritidsklubber har også i år arrangert ferieklubb for barn i 4.-7. klasse i skolens sommerferie. Tilbudet bestod av dagsturer i ukene 26, 32 og 33. Tilbudet ble informert gjennom ranselpost til alle barneskolene, og på bydelens internettsider. Blant tilbudet var tur til Tusenfryd, Frognerbadet, bondegårdsbesøk, og fiske i storbyen. Den største turen gikk til Sommerland i Bø med 80 barn. Totalt ble det benyttet 734 plasser fordelt på 184 barn i løpet av de tre ukene.

Utekontakt

Tjenesten har fem årsverk som driver forebyggende arbeid ved oppsøkende virksomhet i ungdomsmiljøet og ved iverksettelse av ulike tiltak og aktiviteter. Gjennom god lokalkunnskap skal tjenesten fange opp ungdom det er knyttet bekymring til. Utekontakten følger også opp enkeltungdom etter oppdrag fra barneverntjenesten, politiet og sosialtjenesten.

I tillegg satses det på rask og effektiv konflikthåndtering av negative hendelser i oppvekstmiljøet ved bl.a. deltakelse i Konflikthåndteringsnettverket for Oslo Syd, bruk av Gatemegling og deltakelse i Trygghetsprogrammet.

I Politirådet er det vedtatt SaLTo - rutiner for raskt å kunne forebygge og håndtere omfattende barne- og ungdomskriminalitet. I løpet av 2011 har utekontakten deltatt sammen med andre aktører i arbeidet med å forebygge konflikter og negative hendelser i sentrum av Oslo etter oppfordring fra SaLTo sentralt.

Utekontakten har ansvar for bydelens oppfølgingstjeneste (OT), en tjeneste som skal følge opp ungdom som faller ut av videregående skole.

Utekontakten deltar på ungdomsskolenes turer med Hvite Busser. Det er i 2011 gjennomført fire turer hvor utekontakten deltok. Tjenesten har hovedansvar for planlegging og gjennomføring av Skøyenåsen Open.

Arbeidstrening for ungdom: Tiltaket er lokalisert på Skullerud aktivitetshus og organisatorisk tilknyttet utekontakten. To årsverk er knyttet til tiltaket. I 2011 har 31 ungdommer deltatt i tiltaket.

Samordning av kriminalitetsforebyggende arbeid (SaLTo)

Satsningen på kriminalitetsforebyggende arbeid i Oslo har fått betegnelsen SaLTo, som er forkortelsen for "sammen lager vi et trygt Oslo". Denne satsingen bygger på en samarbeidsmodell mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt for bekjempelse av barne- og ungdomskriminaliteten, samt for å samordne og strukturere samarbeidet internt i kommunen og mellom kommunen og andre instanser (SLT-modellen).

SaLTo handlingsplan 2009 – 2012 for Bydel Østensjø inneholder 37 ulike tiltak. Tiltaket Trygghetsprogrammet og Konflikthåndteringsnettverket inngår i handlingsplanen.

Trygghetsprogrammet er et tverretattlig program for oppfølging av offer eller fornærmede under 18 år som føler seg truet. Tiltaket er unikt både i Oslo og på nasjonalt nivå.

Hensikten med Trygghetsprogrammet er å gi offeret trygghetsfølelsen tilbake ved å tilby en trygghetsguide som kan gi råd og veiledning. Programmet er utarbeidet av Manglerud politistasjon og er i iverksatt i politikretsen i nært samarbeid med Bydel Søndre Nordstrand, Bydel Nordstrand og Bydel Østensjø. 14 ungdommer fikk trygghetsguide i Bydel Østensjø i 2011. Konflikthåndteringsnettverket er et organisert nettverk hvor Konfliktrådet, Gatemeblingen i Røde Kors, Manglerud politistasjon, bydelene Søndre Nordstrand, Nordstrand og Østensjø deltar. Nettverket har særlig fokus på konflikter og negative hendelser i oppvekstmiljøet og bidrar til at tjenestene raskt kan iverksette koordinerte tiltak på tvers av bydelsgrensene.

Tverrfaglig/tverretatlig samarbeidssystem

Samarbeidssystemet skal ivareta en koordinert innsats overfor aldersgruppen 0-18 (23) år, spesielt rettet inn mot områdene psykisk helse, barnevern og kriminalitets- / rusforebyggende arbeid. Samarbeidende instanser er aktuelle tjenester i bydelen, representanter for skolene, politiet og psykisk helse barn og unge, region øst.

Styringsgruppen for det tverrfaglige/tverretatlige samarbeidssystemet hadde følgende innsatsområder i 2011 for områdene psykisk helse, barnevern og kriminalitetsforebyggende arbeid:

- Felles innsats for å styrke foresattes voksenrolle ovenfor egne barn
- Barn og unge med høyt skolefravær i grunnskole og videregående skole
- Styrke det tverretatlige samarbeidet i enkeltsaker
- Identifisere barn med spesielle behov på et tidligst mulig stadium

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet er et rådgivende organ for bydelsutvalget. Ungdomsrådet består av 12 representanter. De fleste representantene er valgt fra bydelens ungdomsskoler og fritidsklubber. Ungdomsrådet har deltatt på Ungdommens bystyremøte, på lanseringen av rapporten "Ungdommens nasjonalforsamling" hos Barneombudet og er fast representert i Sentralt ungdomsråd Oslo(SUR).

I 2011 avsatte bystyret 1,5 mill. kroner til ungdomsrådene i bydelene. Av disse mottok ungdomsrådet i Bydel Østensjø kr 124 415. Midlene er benyttet til å støtte ulike ungdomstiltak i Bydel Østensjø etter vedtatte kriterier. I 2011 har ungdomsrådet behandlet syv søknader og har gitt støtte til seks tiltak/søkere. I tillegg er det avsatt kr 20 000 til gjennomføring av lokal ungdomskonferanse våren 2012.

Helsestasjon 0-5 år, inkludert svangerskapsomsorg

Helsestasjonen gir tilbud om helseundersøkelser, veiledning, helseopplysning og vaksinerings av barn i alderen 0-5 år. Helsestasjonen har kontakt med de fleste barn i målgruppen.

Det er fortsatt nødvendig at fastleger og jordmødre samarbeider om å gi tilbud til de gravide. Alle gravide som ønsker time hos jordmor skal få det. Det hender jordmortjenesten, særlig ved sykdom og ferieavvikling, må henvise gravide til å ta kontakt med sin fastlege, i påvente av time hos jordmor. Over 70 % av de gravide benytter jordmortilbudet i bydelen, etter en liten nedgang i 2010. Det har vært en økning i antall svangerskapskonsultasjoner fra omlag 1980 konsultasjoner i 2010 til 2220 i 2011. Jordmortjenesten har vært i kontakt med 490 nygravide. Det har ikke vært gjennomført foreldreforbereidende kurs i regi av bydelens jordmortjeneste.

De fleste svangerskap forløper normalt uten vansker. I 2011 er 32 gravide henvist andre instanser på grunn av psykiske vansker. 178 ble henvist spesialisthelsetjenesten på grunn av medisinske problemstillinger.

I 2011 ble det registrert 715 nyfødte på Østensjø helsestasjon. Høye fødselstall over flere år medfører en fortsatt streng prioritering av antall basiskonsultasjoner til det enkelte barn i forhold til anbefalt program fra helsemyndighetene. Det har vært en prioritert oppgave å tilby

hjemmebesøk til alle foreldre med nyfødte barn, og fra at 22 % som fikk dette tilbudet i 2010 har dette økt til 55 % i 2011. De resterende 45 % fikk tilbud om nyfødtsamtale på helsestasjonen i stedet, enten fordi de ønsket det selv eller fordi det i perioder ikke har vært kapasitet til å gi tilbudet i hjemmet. I 2011 ble det rapportert at 267 hjemmebesøk ble gitt innen to uker etter hjemkomst fra sykehuset og 135 etter to uker etter hjemkomst. Det er i 2011 tilbudt 2-måneders grupper med fysioterapitjenesten for alle foreldre, i samarbeid med helsestasjonstjenesten, men ikke rene barselgrupper. Helsestasjonen har påstartet sertifiseringsarbeid for å bli ammekyndig helsestasjon i regi av Nasjonalt kompetansesenter på Rikshospitalet. Det fokuseres på språkkartlegging allerede ved 2-års-undersøkelsen. 702 barn kom til 2-års-undersøkelsen i 2011. Her informeres alle om det å søke barnehageplass, og flerspråklige barn med behov henvises videre til migrasjonspedagog ved språkenheten. 664 barn har vært til 4-årsundersøkelse hvor man igjen har fokus på blant annet dette.

I løpet av 2011 var det 1135 timeavtaler til lege eller helsesøster, hvor barnet med foreldre ikke møtte opp og hvor det ikke var meldt avbud på forhånd. Det vil i 2012 bli vurdert tiltak for reduksjon av denne typen manglende oppmøte.

Skolehelsetjenesten

I bydelen er det 6 barneskoler, 6 barne- og ungdomsskoler, 2 ungdomsskoler og 2 videregående skoler. Bydelen har en spesialskole for døve og hørselshemmede, Vetland skole. I tillegg har skolene Bøler og Abildsø hver sin spesialklasse for sterkt funksjonshemmede elever.

Spesialskolen, spesialklassene og de to videregående skolene tar imot elever fra hele Oslo.

I bydelen er det til sammen ca 6600 elever, herav 5630 i grunnskolen (skoleåret 2010/11).

I grunnskolen har det vært en økning i antall konsultasjoner fra 2010 til 2011. Det er gjennomført i overkant av 3140 konsultasjoner knyttet til fysisk helse (67 %) og 1327 konsultasjoner vedrørende psykisk helse og rus (29 %), samt 182 konsultasjoner knyttet til seksuell helse (4 %). I tillegg har 673 1. klassinger fått helseundersøkelse. 15 elever ble i 2011 henvist til tilbud på familiesenteret, 75 til BUP og 111 til spesialisthelsetjenesten for øvrig. Det har over tid i 2011 vært gjennomført gruppe for 5 barn av rusmisbrukende foreldre ved en av skolene, ledet av helsesøster. Gruppedeltakerne har gitt gode tilbakemeldinger på tiltaket.

I videregående skole er skolehelsetjenesten styrket gjennom prosjekt Helsefremmende samtaler.

På de to skolene som samlet har 970 elever, er det registrert til sammen 1738 henvendelser fra elevene. 54 % av konsultasjonene har dreid seg om fysisk helse, 21 % om seksuell helse og 25 % om psykisk helse. 92 nye elever kontaktet i 2011 skolehelsetjenesten pga psykiske problemstillinger. Prosjektet beskrives nærmere under eget punkt.

Helsestasjon for ungdom (HFU)

Helsestasjon for ungdom er lokalisert på Bogerud. Det har vært en nedgang i antall brukere siden helsestasjonen på Manglerud ble nedlagt i 2009 og åpningstiden ble redusert til en dag i uken.

Kommunerevisjonen ba i sin rapport i 2010 bydelen se nærmere på dette. Det er laget egen tiltaksplan for igjen å få til økning i besøket på Helsestasjon for ungdom.

Helsestasjon for ungdom er et lavterskeltilbud til ungdom mellom 13 og 23 år og drives av helsesøstre og medisinerstudent med lisens. Det ble i 2011 arbeidet med å tilknytte psykolog til tilbudet for å styrke den psykiske helsehjelpen. Ungdom har kommet til helsestasjonen med varierende problemstillinger av fysisk (8 %) og psykisk art (8 %), men med hovedvekt på seksuell helse (85 %). I 2010 benyttet 411 ungdommer seg av tilbudet, hvorav 308 jenter og 103 gutter. Til sammen ble det gjennomført 469 konsultasjoner (303 hos lege og 166 hos helsesøster). Andelen gutter er fortsatt under 30 %.

Helsestasjon for ungdom samarbeider med andre instanser ift rustesting. I 2011 ble det inngått 9 nye kontrakter og utført 55 tester. Tverrfaglig samarbeid er ansett som sentralt i forhold til arbeid med ungdom i risiko.

Smittevern

Bydelen har avsatt 0,4 årsverk helsesøster for å ivareta lovpålagte oppgaver knyttet til smittevern. Arbeidet består hovedsakelig av tuberkulosearbeid inkludert miljøundersøkelser når det gjelder eventuell smitteoppsporing av tuberkulose i bydelen.

Familiesenter med åpen barnehage og språkenhet

Familiesenteret ble samlokalisert med øvrige tjenester i helsetjenester barn og unge i mars 2011, noe som gjør det tverrfaglige samarbeidet innad i tjenesten enklere. Familiesenteret er tverrfaglig bemannet med koordinator med barnevernsbakgrunn, psykolog, familieveileder, familieterapeut, personale i åpen barnehage, migrasjonspedagog og språkenhet. I 2011 fikk familiesenteret 174 nye henvisninger, hvorav 71 direkte fra brukerne selv. Familiesenteret har, foruten individuelle oppfølgingssamtaler (222 samtaler), tilbudt foreldrestøttende samtalegruppe, som PMTO-foreldregruppe (14 samlinger med totalt 60 deltakere) og musikkgruppe (13 gruppesamlinger med til sammen 30 barn). Familiesenteret ivaretar det koordinerende ansvaret for TIBIR-programmet (Tidlig innsats for barn i risiko), et program som retter seg mot atferdsvansker hos barn i alderen 3 – 12 år. Familiesenteret har selv bydelens to sertifiserte PMTO-terapeuter i tjenesten. På grunn av vakante stillinger har aktiviteten ved familiesenteret vært noe lavere i 2011 enn tidligere år. Koordinator var på plass igjen fra september 2011 og psykologstillingen, som ble holdt vakant fra mai 2011, blir igjen besatt 1. februar 2012.

I åpen barnehage har det i 2011 vært 2241 barn på besøk, gjennomsnittlig 200 barn per måned, og 50 barn per uke. Det er skrevet egen årsrapport for barnehagen.

Språkenheten med migrasjonspedagog og tospråklige assistenter er organisatorisk lagt til helsetjenester barn og unge, men arbeidet foregår i hovedsak i barnehagene og omtales derfor nærmere under funksjonsområde 2A, under avsnittet om språkstimulering.

Det er fortsatt samarbeid mellom HomeStart-koordinator og familiesenteret, og HomeStart er nå samlokalisert med helsetjenester barn og unge med eget kontoret på Østensjø helsestasjon.

Barneverntjenesten

Organisering, bemanning og kompetanse:

Barneverntjenesten er organisert i to likestilte enheter; Barnevernkontoret med 24,5 årsverk og Oppfølgings- og tilretteleggertjenesten (Ofot) med 10 årsverk. Tjenesten ble tildelt 3,5 nye årsverk i 2011 i forbindelse med nasjonal styrking av barnevernet. Stillingene er fordelt med 2 årsverk til Ofot, og 1,5 til barnevernkontoret. Alle stillingene er opprettet som faste årsverk og besatt i løpet av året.

Barnevernkontoret har ansvar for all saksbehandling og oppfølging knyttet til mottak av bekymringsmeldinger, undersøkelser og opprettede tiltakssaker. Kontoret er organisert i to like generalistteam, ledet av hver sin teamleder med fag og personalansvar, samt et merkantilt team.

Ofot har ansvar for alt ettervernsarbeid til ungdom mellom 18-23 år som har hatt tiltak fra barneverntjenesten. I tillegg jobber Ofot med tiltakssaker på bestilling fra barnevernkontoret. Det kan være foreldre- og familieveiledning, miljøterapeutisk oppfølging, kartleggingsoppgaver med mer. Ett av årsverkene barneverntjenesten fikk i forbindelse med nasjonal styrking av barnevernet valgte man å bruke til å styrke arbeidet med kartlegging, utredning, og foreldreveiledning i familier med yngre barn. Behovet for en slik styrking ble tydelig i og med økt antall meldinger og undersøkelser i barneverntjenesten.

I 2011 ble det også opprettet to akutthjem organisert under Ofot, som hver skal kunne ta imot inntil to barn for midlertidig og akutt plassering.

Byggeveien bofellesskap for enslig mindreårige asylsøkere har i løpet av 2011 utvidet til 10 plasser, og er organisatorisk tilknyttet Ofot.

I 2010 startet barnevernkontoret et større utviklingsarbeid for å bedre kvaliteten i arbeidet med utsatte barn, unge og deres familier, og dette arbeidet har fortsatt i 2011. Utviklingen er basert på at verdigrunnlag, organisering, systemer og metodikk skal fungere sammen og understøtte den ønskede utviklingen av barneverntjenesten.

- **Verdier:** Barnevernets innsats skal ha fokus rettet mot effekt for barna. Vårt arbeid skal bidra til at folk bruker sine ressurser slik at barnas omsorgssituasjon blir bedre. For at mennesker skal kunne utvikle seg må mål og tiltak være forståelige, håndterbare og meningsfulle for dem det gjelder, de må eie prosessene selv. For å gi de beste forutsetningene for utvikling og endring, skal barnevernets tiltak være koordinert med andre instansers innsats rundt familien.
- **Organisering:** Relasjon og prosess kan vanskelig ”overlappes” mellom forskjellige saksbehandlere og team. Vår organisering må gi størst mulig kontinuitet for familiene, slik at barn i samme familie har samme saksbehandler, og familien har samme saksbehandler gjennom både undersøkelse og tiltak. På bakgrunn av dette har barneverntjenesten en generalistorganisering.
- **Systemer:** Barnevernkontoret har vedtatt felles terskler for meldinger, undersøkelser og tiltak som skal sikre fokus på kjerneoppgavene. Det er utviklet et undersøkelsessystem som skal sikre kvalitet i beslutningsgrunnlaget, fremdrift og familiens eierskap til prosessene. Det er utviklet tiltaksplaner som skal sikre familiens deltakelse, fokus på effekt for barna, koordinering av flere hjelpeinstanser og systematisk evaluering av effekt. Fagsenteret og barnevernkontoret har sammen utviklet en samarbeidsstruktur som understøtter systemer, verdier og metoder (PUFF) og økt bruken av møteformer hvor alle relevante instanser deltar sammen med familien og barnevernkontoret om bedring av barnas situasjon.. Barnevernkontoret har også innført bruk av systemer for systematiske tilbakemeldinger fra brukere av tjenesten (KOR).
- **Metodikk:** Ansatte har fått opplæring i bruk av metodene motiverende samtaler og reflekterende prosesser. I tillegg er det gitt opplæring i 2011 i bruk av Family Dialogue Set – et samtaleverktøy for bedre samtaler med barn. Høsten 2011 startet 12 ansatte på opplæring i metodikken ”Barnesamtaler”, som vil pågå til våren 2012. Samtidig startet 8 ansatte med kompetanseheving i oppfølging av fosterhjem – et program som også vil gå til våren 2012..

I løpet av 2011 har barneverntjenesten bedret resultatene på målkrav knyttet til undersøkelsesfrister, oppfølging av barn i fosterhjem og bruk av tiltaksplaner. Videre er andelen saker med bruk av koordinerende møter økt (START, PUFF, familieråd, ansvarsgrupper, samarbeidsgrupper mv), hvilket tilsier at sannsynligheten for bedre koordinerte tjenester er økt. Samarbeid skjer i større grad sammen med familien – dvs. at tiltaksarbeidet og koordineringen med andre instanser i hovedsak skjer sammen med familien, og at tiltaksplaner, evalueringer, referater mv skrives rett inn i fagsystemet under møtet, ved bruk av projektor, så familien skal ha størst grad av eierskap og forutsigbarhet for tiltaksarbeidet.

Fokus på endring og utvikling medfører at tjenesten bruker langt færre såkalte kompensierende tiltak (f.eks. støttekontakt, besøkshjem mv). Slike tiltak har vist seg å ha liten / ingen forskningsmessig støtte for effekt for barna, men kan derimot være med å dekke over mer alvorlig omsorgssvikt mv. Barnevernkontoret bruker derfor i hovedsak kompensierende tiltak i kortere perioder hvor det samtidig jobbes med endring av de underliggende forholdene i familien som belaster. Flere saker følges opp tettere med systematisk evaluering.

Effekten av denne måten å jobbe på synes å være flere:

- Undersøkelsene får en høyere kvalitet og kan medføre en økning i antall omsorgsovertakelser.
- Flere undersøkelser og tiltakssaker henlegges eller avsluttes fordi behovet for barneverntiltak er bortfalt og / eller familien får tilstrekkelig og adekvat støtte fra andre instanser.

- Flere meldinger og undersøkelser henlegges med henvisning til rett instans – dvs. instansen som har rett kompetanse for det behovet familien har.
- Det er høyere måloppnåelse på overholdelse av undersøkelsesfrister.
- Tiltak følges opp tettere og evalueres systematisk, flere saker avsluttes fordi målene er nådd.
- Flere saker av mindre alvorlighetsgrad avsluttes pga manglende effekt for barna, eller at foreldrene ikke samtykker til samtidige endringstiltak hos barneverntjenesten.
- Oppfølging av både midlertidige plasseringer og fosterhjem er blitt bedre.
- Barnevernets ansvar, kompetanse og rolle er blitt tydeligere, også opp mot andre hjelpeinstanser. Man jobber i større grad parallelt sammen med andre tjenester.
- Barnevernet har færre barn under tiltak i familien enn tidligere, på tross av økning i antall meldinger.
- Hver saksbehandler har langt færre saker enn tidligere, og dermed også bedre muligheter for tettere oppfølging i sakene. Sakene som er aktive er imidlertid mer komplekse / alvorlige enn tidligere.
- Brukereierskapet er økt betraktelig, og dermed også forutsetningen for å at familiene skal kunne lykkes med endrings- og utviklingsarbeid.

Utvikling i antall meldinger og barn under tiltak:

Antall meldinger i 2011 var 502, en økning på ca 25 % i forhold til 2010. Det er små endringer i henleggelsesprosent for meldinger de siste årene, men færre undersøkelser avsluttes med tiltak. Dette skyldes flere forhold: At flere saker løses i løpet av undersøkelsen, at flere saker avsluttes fordi familien får rett hjelp fra annen instans, eller at flere familier takker nei til hjelpetiltak og situasjonen ikke er slik at det er grunnlag for tiltak uten samtykke.

Utviklingen når det gjelder undersøkelser medfører også at barneverntjenesten har færre barn under tiltak. Det har vært relativt små endringer i antallet barn med tiltak utenfor familien, mens det har vært en stor nedgang i antallet barn med hjelpetiltak i familien. Tiltak i familien følges opp langt tettere enn tidligere, noe som også medfører at flere saker avsluttes fordi målene er nådd og ønsket endring for barna har skjedd. Barnevernkontoret opprettholder ikke lenger tiltak som ikke viser seg å bedre barnas situasjon i hjemmet. Det benyttes langt færre kompensierende tiltak, og f.eks. vil tiltak som før ble gitt på bakgrunn av dårlig økonomi, nå heller løses gjennom samarbeid med NAV og de ordninger som finnes der.

Utvikling vedrørende plasseringer utenfor familien:

Utviklingen i antall barn med tiltak utenfor familien har vært rimelig stabilt de siste fire år, og rundt 130 barn har hatt slike tiltak gjennom året. Unntaket er 2010, hvor færre barn (114) hadde tiltak utenfor familien gjennom året, men de barna som var i slike tiltak hadde usedvanlig lang oppholdstid. I 2011 har antallet barn igjen steget til nivå med 2008 og 2009, mens antallet barn med slike tiltak ved årets slutt er tilbake på nivå med 2008 (95 barn). Dette skyldes i hovedsak færre akutt-plasseringer i 2011 enn året før, og at antallet barn som er adoptert av sine fosterfamilier er økt. Det siste i tråd med departementets føringer.

Det ble i forbindelse med budsjett 2011 besluttet at bydelen skulle etablere egne akutthjem. To familier bosatt i Bydel Østensjø ble rekruttert og startet opp i august, for å kunne ta imot barn 2-13 år for midlertidig plassering. Familiene har så langt hatt til sammen 5 barn plassert.

Tiltakssaker:

Ofof har på bestilling fra barnevernkontoret jobbet i 66 tiltakssaker som omfatter totalt 71 barn i 2011. I enkelte familier kan sakene ha vært avsluttet for så å komme tilbake med nye bestillinger. Disse sakene kan være alt fra tilsynsoppgaver til omfattende familieveiledning og kartlegging over lang tid. Tre ansatte i Ofof har videreutdanning i familierapi og har således spesiell kompetanse når det gjelder familieveiledning. Tre ansatte har fått opplæring i å bruke metoden ART (Aggression Replacement Training), og det har vært gjennomført et gruppebehandlingsløp for fire ungdommer dette året. Komponentene i ART er moralsk resonering, sosial

ferdighetstrening og sinnekontroll. Et slikt løp består av 10 treningssamlinger i gruppe, individuell oppfølging av hver enkelt ungdom samt oppfølging av ungdommens nettverk mellom samlingene. Det er inngått en samarbeidsavtale med Oppsal senter barnehage om bruk av disse lokalene for å gjennomføre samvær med tilsyn utenom barnehagens åpningstid. Ofot har i enkelte tilfeller bistått med tilsyn både i barnehagen og ved samvær som har foregått andre steder.

Ettervern

Antall barn og unge voksne som mottar ettervernstiltak fra barneverntjenesten holder seg relativt stabilt. Ved utgangen av året mottok 42 ungdom slike tiltak og 14 ettervernstiltak ble i løpet av året avsluttet. Ungdom kan ha ettervernstiltak i egen bolig, i forsterket oppfølgingstiltak, i fosterhjem, i bofellesskapet for enslig mindreårige eller et råd og veiledningstiltak uavhengig av bosted. I løpet av året har 33 ungdommer hatt oppfølging i egen bolig, og 13 er avsluttet. Disse tallene inkluderer enslige mindreårige over 18 år. Enkelte av ettervernsklientene har stort og omfattende behov for bistand, og det samarbeides tett med andre instanser som for eksempel NAV, BUP og DPS.

Ofot gjennomførte i 2011 en brukerundersøkelse blant ungdom som bor og har bodd på hybel og fått oppfølging fra Ofot, og ungdommene ga svært gode tilbakemeldinger når det gjelder hvilken nytte den enkelte opplevde å ha hatt av den oppfølgingen de hadde fått.

2011 var siste året for prosjektet "Ja, du kan", og en prosjektstilling har vært tilknyttet Ofot.

Prosjektstillingen har hovedsakelig vært brukt til arbeid med ungdom som har behov for koordinerte tiltak fra flere tjenester. Dette er ungdom med store behov hvor det er krevende å yte god nok hjelp.

Ved utgangen av året hadde ni ungdommer ettervernstiltak i fosterhjem. Dette tallet har vært stabilt gjennom året. Det er viktig for mange ungdommer å kunne beholde fosterhjemmet sitt og ha mulighet for en gradvis utflytting og selvstendigjøring. Fosterforeldre har en svært viktig funksjon i ettervernsarbeidet og de spiller en viktig rolle ikke minst med tanke på ungdommenes mulighet for å fullføre videregående skole.

Det har vært stort fokus på tiltaksplaner og evaluering i alle ettervernssaker, og en samlet barneverntjeneste har deltatt i et prosjekt i regi av KS. Det å heve kvaliteten på arbeidet med tiltaksplaner har gitt større fokus og bedre kvalitet på evalueringsarbeidet.

Byggveien bofellesskap

Bofellesskapet for enslig mindreårige asylsøkere åpnet i desember 2009 med fem plasser for jenter. De utvidet i 2010 med to plasser og åpnet opp for å ta imot gutter. I løpet av 2011 er det utvidet til ti plasser hvorav seks inne i bofellesskapet og fire i treningshybler i samme bygg. Dette er ment å skulle gi et mer differensiert tilbud til denne gruppa. I tillegg vil ungdom herfra få oppfølging fra Ofot når de flytter fra treningshybel og over i ordinær hybel. I forbindelse med økning i antall beboere ble det opprettet nye stillinger slik at bofellesskapet nå til sammen har 11,6 årsverk totalt.

To ansatte har fullført instruktøropplæring i Flexid som er et bevisstgjøringskurs for ungdom med flerkulturell oppvekst i Norge. Flexid har et sterkt ressursperspektiv og har til hensikt å oppmuntre ungdom til å se muligheter snarere enn begrensninger i sin livssituasjon. Kurset har fokus på identitet, ferdigheter, ressurser og utfordringer. Disse instruktørene har gjennomført et kurs i bydelen, og det planlegges flere.

3.4.4 Hovedoversikt økonomi FO2B- netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter per KOSTRA-funksjon	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg.bud/regn-skap 2011
215 Skolefritids tilbud	312	-	-	138	(138)
231 Aktivitetstilbud for barn og unge	12 153	12 551	13 094	12 887	207
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	16 226	18 294	19 917	19 331	586
244 Barneverntjeneste	18 098	22 295	24 250	21 609	2 641
251 Barneverntiltak i familien	13 216	10 133	10 133	5 595	4 538
252 Barneverntiltak utenfor familien	69 725	58 924	58 718	63 422	(4 704)
Sum netto utgifter *)	129 729	122 197	126 112	122 982	3 130

Bydelens vurderinger:

Tiltak i familien:

Mindreforbruket gjelder hovedsakelig mindre utgifter til mødre hjem enn avsatt i budsjett. I tillegg har det vært færre omfattende tiltak i hjemmet slik at gjennomsnittlig utgift per barn er lavere enn budsjettet.

Tiltak utenfor familien:

Merforbruk er relatert til høyere gjennomsnittelig pris per plass gjennom året, ca kr 600 per døgn, samt noe høyere antall døgn på institusjon enn forutsatt i budsjett.

Barnevernstjenesten kostra 244 har et positivt avvik i forhold til budsjett og er knyttet til bydelens oppfølging og tilretteleggertjeneste (OFOT). 2,5 mill. kroner av utgiftene til OFOT er ført under kostra 252 tiltak utenfor familien uten at budsjettet er justert tilsvarende. I realiteten er kostra 244 i balanse og avviket under tiltak utenfor familien 2,5 mill. kroner bedre enn det fremkommer i tabellen over.

3.4.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2B - Barnevern	Resultat 2009	Resultat 2010	Måltall 2011	Resultat 2011	Avvik resultat - måltall
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	79 %	79 %	100 %	90 %	10 %
Antall gjennomførte tilsynsbesøk per fosterbarn under 18 år hvor Oslo har tilsynsansvaret	2,2	2,5	4	2,9	1,1
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk per fosterbarn	3,5	3,3	4	3,7	0,3
Andel barn i hjelpetiltak med gyldig tiltaksplan per 31.12.	84,3 %	87,3 %	100 %	100 %	0 %

Nøkkeltall for: Nøkkeltall: Funksjonsområde 2B - Barnevern (EST)	Resultat 2008	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	8 295	8 318	9 869	8 629
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) per barn i barnevernet	148 558	133 473	143 115	123 975

Brutto driftutgifter per barn (f. 244)	33 887	33 132	29 844	32 912
Brutto driftsutgifter per barn i opprinnelig familie (f. 251)	43 212	45 724	36 989	20 341
Brutto driftsutgifter per barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	525 266	420 321	662 947	551 733
Andel avsluttede undersøkelser innen 6 mnd.	93 %	93 %	98 %	100 %
Antall gjennomførte tilsynsbesøk per fosterbarn under 18 år hvor Oslo har plasseringsansvaret	1,7	2,8	2,9	3,1

Kilde: SSB/Kostra - barnevern, bydel - nivå 3, bydelene summert.

Bydelens vurderinger

Det var i 2011 en økning i antall nye meldinger til barneverntjenesten på ca 25 % i forhold til 2010 og ca 65 % i forhold til 2008. Siste kvartal 2011 var antall meldinger rekordhøyt, men overholdelse av undersøkelsesfrister var likevel høyere siste kvartal enn året som helhet. Det synes derfor fortsatt å være en positiv trend i utviklingen på området.

Tallene viser også bedring når det gjelder oppfølging av fosterhjem. Dette skyldes innføring av prosedyrer for barnevernkonsulenter og for oppfølging fra teamledere på området. Prosedyrene følges opp og evalueres, og oppfølgingen justeres i tråd med evalueringene.

Når det gjelder etablering av tilsyn, er mangler her i noen grad relatert til problemer med rekruttering av tilsynsførere i forbindelse med nyetableringer av fosterhjem. Dette gjelder både egen rekruttering, men også rekruttering som andre kommuner skal gjøre. Det gjenstår også noe på oppfølging av tilsynsførere – dvs. oppfølging av at tilsyn gjennomføres, og puring på rapporter slik at tilsynet kan bli registrert. Det er også fortsatt noe underregistrering på området, og oppfølging av området vil fortsette i 2012. Når det gjelder oppfølgingsbesøk, anses resultatet som tilfredsstillende. De oppfølgingsbesøk som mangler er i hovedsak relatert til adopsjonssaker hvor fosterhjemmet skal overta foreldreansvaret samt noen få avlyste besøk (avlyst av ungdom / fosterforeldre eller barnevern).

Barneverntjenesten har omsorgsplaner og tiltaksplaner for alle barn som skal ha slike. Det skal foreligge tiltaksplaner i alle tiltakssaker, og siste halvannet år er det jobbet aktivt med utviklingsarbeid for hvordan tiltaksplanene skal brukes for å sikre effekt av tiltak for barna.

3.5 Funksjonsområde 3: PLEIE OG OMSORG

3.5.1 Ansvarsområde

Tiltak for funksjonshemmede 0-17

Området gjelder tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne 0-17 år. Tjenestene er (fram til 31.12.2011) hjemlet i Lov om sosiale tjenester og omfatter støttekontakt, avlastning, omsorgslønn, brukerstyrt personlig assistent og barnebolig.

Til området følger også ansvar for tilbud om individuell plan til barn og unge som har behov for sammensatte, langvarige og koordinerte tjenester.

Tiltak for eldre og funksjonshemmede 18+

- Bestillerkontor 18+ med vedtaks- og myndighetsoppgaver i forhold til eldre, til mennesker med nedsatt funksjonsevne/mennesker med psykiske lidelser.
- Tilrettelagte boliger for mennesker med utviklingshemming og mennesker med psykiske lidelser
- Dagsentre for eldre og for mennesker med utviklingshemming
- Kjøp av institusjonsplasser, dagsenterplasser, avlastningsplasser, og andre tjenestetilbud

- Transport for forflytningshemmede
- Innkreving av vederlag og egenbetaling for ulike tjenester.
- 3 kommunale treffsenter 60Pluss (eldresentre): Manglerud, Oppsal og Rustad, samt driftstilskudd til Bøler seniorsenter, som er privat senter drevet av Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Omsorgsboliger, trygdeboliger og tilrettelagte boliger (boligkontoret)
- 1 kommunal frivillighetssentral, samt driftstilskudd til 2 private.
- Hjemmebaserte tjenester, med hjemmesykepleie og praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Omsorgsboliger med tjenester, dvs. med spisegrupper og fast stedlig bemanning
- Korttids-boenhet
- Intermediær enhet i samarbeid med Oslo Universitetssykehus, Ullevål, og bydelene Nordstrand, Søndre Nordstrand og Nordre Aker (opprettet 01.09.2009 og overført Sykehjemsetaten per 01.01.2012).

Psykisk helse barn og unge 0-17

- Ansvarsområdet psykisk helsearbeid involverer en rekke tjenester i avdelingene Barn og kultur og Velferd og fritid. Habilitering og psykisk helse, inkl Bestillerkontor 0-17 (år), fatter enkeltvedtak iht sosialtjenesteloven. For øvrig bidrar familiesenter, helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom, barnehager, fritidsklubber og utekontakt og barneverntjeneste, i arbeidet med å styrke barn og unges psykiske helse.

Psykisk helsearbeid 18+

- Bydelen skal ha et tjenestetilbud til mennesker med psykiske lidelser som fremmer selvstendighet og evne til å mestre eget liv. Bydelens ansvarsområde omfatter bo-omsorgs- og aktivitetstilbud til mennesker med psykiske lidelser. Tjenestene er hjemlet i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven.

3.5.2 Hovedmål

- Bestillerkontorene skal sørge for rettsikkerhet, likebehandling og kvalitet i vurdering av behov og tildeling av tjenester, og gjennom kartlegging av behov sikre riktig nivå på tjenester.
- Det skal legges til rette for at eldre, funksjonshemmede og mennesker med psykiske lidelser i størst mulig grad kan bevare sin selvstendighet og selvhjulpnehet, ved blant annet å utvikle arenaer som bidrar til å øke deres sosiale nettverk, stimulere til egenaktivitet og som i tillegg kan fungere som en base for frivillige tiltak for og av eldre.
- Frivillighetssentralen skal være et senter for formidling/informasjon om aktiviteter i bydelen, samt være behjelpelig der behovet for frivillig innsats synes viktig og naturlig
- Hjemmetjenesten skal yte tjenester av god kvalitet, i rett omfang og til rett tid, slik at brukerne kan bli mest mulig selvhjulpne og bo i eget hjem så lenge de selv ønsker og er i stand til det.
- Hjemmebaserte tjenester har ansvar for tilrettelegging og utvikling av tilbudet i omsorgsboliger med tjenester, det vil si omsorgsboliger med fast bemanning og aktivitets- og ernæringstilbud.
- Intermediærenheten har hatt som hovedmål å gi somatiske pasienter, 60 år og eldre, et faglig godt tilbud om pleie og behandling i overgangen mellom første- og andrelinjetjenesten, der målet er at pasienten skal skrives ut til eget hjem.

Psykisk helsearbeid

- Bydelens tjenestetilbud til mennesker med psykiske lidelser skal fremme selvstendighet og evnen til å mestre eget liv.
- Personer med psykiske vansker skal være sikret rett hjelp til rett tid og godt koordinerte tjenester.

- Personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester, skal ha tilbud om individuell plan.
- Bydelen skal sikre brukermedvirkning på individ og systemnivå
- Bydelen skal sikre kompetanseutvikling i psykisk helsearbeid for ansatte i bydelen

3.5.3 Situasjonsbeskrivelse

Tiltak for funksjonshemmede 0-17 år

Habilitering barn og unge og Bestillerkontor 0-17 år, er organisert i Fagsenter barn og unge. Bestillerkontor 0-17 år fatter vedtak om tjenester iht Lov om sosiale tjenester/ Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. Habilitering barn og unge ivaretas i tillegg av konsulent for barn og unge med nedsatt funksjonsevne og av koordinator habilitering og psykisk helse barn og unge.

Koordinator for Bestillerkontor 0-17 år er representant i bydelens koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering.

Bestillerkontor 0-17 fatter vedtak i henhold til sosialtjenesteloven vedrørende avlastning, BPA (brukerstyrt personlig assistent) støttekontakt og omsorgslønn, samt individuell plan og ledsagerbevis for barn/ unge i alderen 0-17 år.

Vedtak vedrørende hjemmehjelp, hjemmesykepleie, samt vedtak om TT (transporttjenester) ligger til Bestiller 18 + i Avdeling for rehabilitering og omsorg, for alle aldersgrupper.

Bestillerkontor 0-17 år gir per november 2011 tilbud om tjenester til 79 barn og unge, mot 86 i 2010. Det er 26 vedtak om støttekontakt. Til sammen er det 83 vedtak om avlastning. Av disse har flest individuell avlaster, 20 har avlastning i gruppe/ bolig/ barnebolig. Noen har en kombinasjon av avlastningstilbudene. Vedtakene varierer fra 8 timer per måned til full tid hele året. Den økonomisk tyngden ligger på tiltakene boligavlaster og barnebolig. 3 familier har vedtak om brukerstyrt personlig assistent (BPA). 23 foresatte mottar omsorgslønn.

I tallene inngår vedtak som gjelder psykisk syke barn og unge og deres familier.

5 ungdommer som har hatt tjenester fra Bestillerkontor 0-17 år, er i løpet av året overført til Bestillerkontor 18 +.

Bydel Østensjø har deltatt i landsomfattende prosjekt, Familieveiviser. Det 3-årige prosjektet ble initiert av Helse- og omsorgsdepartementet og vår bydel hadde blant annet som mål bedret informasjon, brukermedvirkning, samordnede tjenester og kompetanseutvikling. Bydelen har oppnådd resultater på alle målområdene. Familieveiviser ble slutført 31.12.2010.

Rapport fra prosjektet ble finansiert med midler fra helsedirektoratet og ble ferdigstilt 01.04.2011. Det er utarbeidet erfaringshefte fra prosjektet, der Bydel Østensjø omtales i to av artiklene. Erfaringene fra prosjektet skal videreformidles til andre bydeler og kommuner i 2012

Fagsenter barn og unge har i 2011 iverksatt tiltak slik at barn og unge som har vedtak iht sosialtjenesteloven i større grad kan nyttiggjøre seg de mange gode tilbud og aktiviteter rettet mot barn, unge og familier i bydelen. Dette kan være som del av vedtak, for eksempel aktivitetsgrupper knyttet opp mot fritidsklubbene og utekontakten, eller som supplement til vedtak, for eksempel foreldreveiledning, psykologhjelp og lignende. Målet er å ta i bruk de mulighetene som ligger i de tiltakene bydelen allerede har. Bydelen samarbeider med Oslo idrettskrets om treningskontakter for barn og unge med funksjonshemming. Det arrangeres jevnlig kurs for treningskontakter, der bydelene samarbeider med idrettskretsen om opplæringen. Det er etablert foreldrenettverk for familier med barn med funksjonshemming. Foreldrenettverket har i samarbeid med prosjekt Familieveiviser, Bøler frivillighetssentral og Lions gjennomført 4 arrangementer i 2011 og planlegger 6 treff i 2012.

Alle som har behov for sammensatte, langvarige og koordinerte tjenester blir informert om retten til individuell plan og får tilbud om å utarbeide en individuell plan.

I aldersgruppen 0-17 år er det per desember 2011 76 barn og unge med nedsatt funksjonsevne som har individuell plan og 15 som har individuell plan under utarbeidelse. 8 har takket nei.

Bydelen har ansvar for etterskoletilbud til elever med særskilte behov fra 8. trinn til fullført videregående skole i form av fritidstilbud. Bestillerkontor 0-17 år har ansvar for tjenesten frem til fylte 18 år. Våren 2011 ble det gitt fritidstilbud til 11 elever, høsten 2011 ble tilbudet gitt til 12 elever. For 7 av elevene gis det et fritidstilbud i aktivitetsskolene på de skolene hvor elevene har skoleplass, og for de øvrige 4/ 5 elevene gis det et fritidstilbud fra private leverandører.

Psykisk helse barn og unge 0-17 år

Bystyret har gitt føringer om at arbeidet med psykisk helse skal videreføres på samme nivå som ved utgangen av 2008, da statlig opptrappingsplan ble sluttført.

Ressurser knyttet til psykisk helsearbeid barn og unge tilligger flere av tjenestene i barn og ungeavdelingene, og dette framkommer under de respektive områdene.

Det er etablert rutiner og prosedyrer som i skal sikre samordnede og godt koordinerte tjenester for aktuelle brukere.

Bestillerkontor 0-17 år fatter vedtak om tjenester til familier med psykisk syke barn/ unge iht Lov om sosiale tjenester, for eksempel avlastning, BPA (brukerstyrt personlig assistent) støttekontakt og omsorgslønn, individuell plan og ledsagerbevis.

Vedtak vedrørende hjemmehjelp, hjemmesykepleie, samt vedtak om TT (transporttjenester) ligger til Bestiller 18 + i Avdeling for rehabilitering og omsorg, for alle aldersgrupper.

Saker vedrørende psykisk syke barn/ unge synes å være økende, og alvorlighetsgrad synes også å øke.

Bestillerkontoret 18+

Bestillerkontoret er organisert i 2 geografiske team. Kontoret har ansvar for å vurdere behov for, og fatte vedtak om tjenester innen pleie og omsorg til eldre og funksjonshemmede.

Institusjonsplasser

Sakstype	Totalt antall vedtak fattet		1.gangsvedtak innvilgelser		Revurderinger		Avslag	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Hjemmesykepleie	1899	2606	628	589	1269	2015	2	2
Praktisk bistand	885	657	337	287	528	347	20	23
Dagrehabilitering	48	50	43	48	1	2	4	0
Dagsenter	169	124	133	88	34	36	2	0
Korttidsopphold	1839	1999	878	856	950	1131	11	12
Langtidsopphold	286	260	247	202	24	39	15	19
Trygghetsalarm	344	336	339	336	4	0	1	0
Omsorgslønn	46	61	10	11	34	44	2	6
TT-kort	590	1255	300	251	129	891	161	113
Totalt:	6106	7348	2915	2668	2973	4505	218	175

2011	Korttids- og vurderingsplasser	Alle typer langtidsplasser	Sum plasser	B meldte	Avgang plasser
Per 31.12.2010	71	487	558		
Jan	75	490	565	55	25
Feb	75	490	565	52	16
Mars	73	496	569	69	18
April	69	491	560	40	17

Mai	70	487	557	56	16
Juni	73	486	559	52	15
Juli	70	486	556	41	22
Aug	73	491	564	56	18
Sep	80	477	557	61	23
Okt	77	474	551	55	21
Nov	74	477	551	66	17
Des	79	467	546	49	23
Gj.snitt 2011	73	486	559	54	19
Måltall 2011	70	494	564		
Gj.snitt 2010	71	482	553	65	18
Gj.snitt 2009	73	497	569	70	21
Gj snitt 2008	66	486	552	69	16,5
Gj snitt 2007	61	474	535	63	18,5

Det har også i 2011 vært et stort fokus på bruk av sykehjemsplasser. Bestillerkontoret 18+ har hatt ansvar for

- ukentlige møter med korttidsavdelingene hvor bydelen kjøper plasser
- vurderingsbesøk på Ullevål sykehus
- ukentlige vedtaksmøter, som fra våren 2011 har hatt deltagelse fra leder, teamledere og saksbehandlere ved bestillerkontoret, samt lederne i hjemmetjenesten, bydelsoverlege og avdelingssjef
- møte med hver base i hjemmetjenesten annen hver uke om brukerne i den enkelte base og deres hjelpebehov

Korttids boenhet og omsorgsboliger med tjenester

Bestillerkontoret fatter vedtak om omsorgsbolig med tjenester. Det har vært i bruk mellom 50-70 slike leiligheter i 2011, med fast personalbase og 3 måltider om dagen. Dette har vært et tilbud i omsorgstrappa for personer som ikke kan greie seg i eget hjem med hjemmetjenester, men likevel ønsker å kunne bo i egen bolig. Korttidsboligene i Harry Fetts vei er benyttet for eldre som ikke har kunnet bo hjemme en kortere periode, på grunn av rehabilitering av bad eller i påvente av hjelpemidler og lignende.

Innsatsteam

Innsatsteamet er organisert på bestillerkontoret. Nedenfor vises oversikt over teamets arbeid i 2011.

	Resultat 2010			Resultat 2011		
	Antall brukere	Ressurs- bruk i timer	Antall oppmøter	Antall brukere	Ressurs- bruk i timer	Antall oppmøter
Gj.snitt per mnd	39	281	271	57	218	217

Innsatsteam - hvor brukere kommer fra:	2007	2008	2009	2010	2011
Sykehus og venteplasser Furuset sykehjem	45 %	47 %	40 %	42 %	40 %
Korttidsopphold og Harry Fetts vei	53 %	49 %	51 %	55 %	50 %
Hjemme	2 %	4 %	9 %	3 %	10 %
Øvrige oppdrag fra Bestillerkontor 18+					
Vurderinger/bekymringsmeldinger					238
Enkeltoppdrag/hjelpemidler					180

Innsatsteamet er viktig for å trygge utskrivning, både fra sykehus og korttids-/venteplasser. Innsatsteamet skal settes inn på oppdrag fra teamlederne ved bestillerkontoret. Målgruppen er

brukere hvor situasjonen er uavklart/ustabil. Innsatsteamets rapportering skal kunne utgjøre et viktig grunnlag for funksjonsvurdering og behov hos brukerne.

Til sammen har disse tiltakene/tilbudene som er beskrevet over gitt flere trinn i omsorgstrappen, og redusert behov for institusjonsplasser. Det er særlig antall langtidsplasser som er redusert.

Bruk av institusjonsplasser	2006	2007	2008	2009	2010	Resultat 2011	Plantall 2011
Plasser totalt per 31.12	524	532	555	547	555	546	564

Vedtak om hjemmetjenester

Høsten 2010 ble det igangsatt et prosjekt for å sammenligne bydelene Østensjø og Nordstrand på noen sentrale områder, for å se på hva som kan øke effektivitet og produktivitet i hjemmetjenesten og i samhandlingen mellom hjemmetjenesten og bestiller. Prosjektet ble utført med ekstern konsulenthjelp av konsulentfirma Fürst og Høverstad ANS, og var finansiert av Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester.

Gjennomgangen viste at bydelens brukerrate var for høye innenfor alle alderskategorier sammenlignet med bygjennomsnittet og at vedtaksnivået var for høyt. Antall vedtakstimer per bruker per uke var ca 1 time høyere enn tilsvarende i Bydel Nordstrand, uten at dette kunne knyttes til brukernes funksjonsnivå. I tillegg viste den byomfattende tidskartleggingen i hjemmetjenesten som ble gjennomført høsten 2010, at langt færre vedtakstimer faktisk ble utført. Dette ble også bekreftet i sluttrapport fra Fürst og Høverstad ANS. Konklusjonen var at bydelen hadde for lav terskel for innvilgelse av vedtak om tjenester og vedtakene var for omfattende i forhold til reelt behov. Prosjektet dannet grunnlag for konkrete forslag til tiltak.

Alle oppdrag i hjemmesykepleien ble gjennomgått høsten 2010 og våren 2011, og vurdert på nytt. Det førte til en reduksjon av planlagt tid, og vesentlig høyere samsvar mellom planlagt tid og faktisk utført tid i hjemmesykepleien. Samtidig er samarbeidet og samhandlingen betydelig styrket i 2011 mellom bestiller og hjemmetjenesten. Det er etablert faste møter mellom bestiller og leder og koordinator for hver base i hjemmetjenesten annen hver uke. Her blir alle nye brukere og alle behov for revurderinger gjennomgått.

Bruk av dagsenter for eldre

Brukere ved dagsentrene i bydelen i 2011	Brukere per dag
Rustadgløtt – kun åpent 2 dager per uke, 15 brukere omregnet til ukeplasser	6
Sum egne dagsenterplasser	6

Kjøp av plasser i dagsenter Sykehjemsetaten i 2011	Brukere per dag
Dagsenter på Langerud sykehjem	16
Rehabiliteringsdagsenter Langerud sykehjem	6
Dagsenterplasser Oppsalhjemmet	43
Dagsenter for demente Manglerudhjemmet	15
Sum	80

Bydelen kjøper dagsenterplasser en bloc fra Sykehjemsetaten. Antall plasser ble redusert i 2011 etter en kartlegging av reelt benyttede plasser høsten 2010. Den viste at det i gjennomsnittlig var i bruk ca 10 plasser mindre enn bydelen betalte for.

I 2011 har bestillerkontoret sammen med koordinator for treffsentrene (eldresentrene) i bydelen sett nærmere på hvem som får tilbud om dagsenterplass. Koordinator for treffsentrene har intervjuet alle brukerne av dagsentrene, for å vurdere hvorvidt fortsatt dagsenterplass er nødvendig og/eller ønskelig. Mange av dagsenterbrukerne var allerede brukere av treffsentrene, eller de kunne tenke seg å bli det. Mange har avsluttet tilbudet om dagsenterplass, og er i stedet brukere av treffsentre. Det organiseres slik at de får transport til treffsentrene, men det kan være på noe annet tidspunkt, som ofte viser seg å passe brukeren bedre. Det forutsetter også en oppfølging fra treffsenteret, særlig i en startfase. På denne måten har treffsentrene utviklet seg til å bli et enda bedre lavterskeltilbud på nederste trinn i omsorgstrappen.

Sakstype	Totalt antall vedtak fattet		1.gangsvedtak innvilgelser		Revurderinger		Avslag	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Hjemmesykepleie	1899	2606	628	589	1269	2015	2	2
Praktisk bistand	885	657	337	287	528	347	20	23
Dagrehabilitering	48	50	43	48	1	2	4	0
Dagsenter	169	124	133	88	34	36	2	0
Korttidsopphold	1839	1999	878	856	950	1131	11	12
Langtidsopphold	286	260	247	202	24	39	15	19
Trygghetsalarm	344	336	339	336	4	0	1	0
Omsorgslønn	46	61	10	11	34	44	2	6
TT-kort	590	1255	300	251	129	891	161	113
Totalt:	6106	7348	2915	2668	2973	4505	218	175

Tjenester til funksjonshemmede 18+

Boliger for mennesker med utviklingshemming og funksjonshemming

Bydel Østensjø drifter 44 leiligheter for mennesker med utviklingshemming i boliger med stedlig personalbase. Disse er samlokalisert i 8 boliger. I tillegg får 4 andre beboere som bor alene i egne leiligheter oppfølging fra personalbasen ved Bryn bolig.

I 2011 kjøpte bydelen 13 heldøgns bo- og omsorgstilbud til denne målgruppen. 5 plasser kjøpes av private og 8 fra kommunale leverandører. Bydelen har i 2011 gitt tilbud i samlokalisert bolig i egen bydel til 3 nye tjenestemottakere som det tidligere ble kjøpt botilbud til. Det ble anskaffet et nytt botilbud fra privat leverandør, som tidligere har hatt et kommunalt botilbud. Dette ble nedlagt våren 2011, og bydelen måtte anskaffe et nytt tilbud.

I 2011 har en arbeidsgruppe, hvor også brukerrepresentanter har deltatt, sett på behovet for boliger til denne målgruppen. Arbeidsgruppens vurderinger ble, sammen med kartleggingen av behovet, lagt fram for bydelsutvalget i oktober 2011. Kartleggingen viste at det er mellom 20-30 personer som i løpet av de nærmeste 5 årene antas å trenge et samlokalisert botilbud.

Alle bydeler skulle i 2011 ha innført behovsstyrt bemanning (BOB) i hjemmesykepleien og om mulig i samlokaliserte boliger. To av boligene har i dag den riktige bemanningen dette krever. Ufaglærte i boligene oppmuntres til å ta fagutdanning innen ordningene i regi av kommunen.

Høyenhallveien 8 ble overtatt av bydelen medio november. Boligen er godt tilrettelagt for funksjonshemmede og det er derfor besluttet å benytte boligen til funksjonshemmede. Planen er å flytte beboerne fra en annen bolig som ikke er så godt tilrettelagt for målgruppen, til denne boligen..

Dagtilbud

Det kjøpes i 2011 dagtilbud til 77 personer, hvorav 31 dagsenterplasser og 46 varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA). Bydelens dagsenter for utviklingshemmede, Kjernehuset, gir tilbud til 8 brukere med utviklingshemming.

Lov om sosiale tjenester kap 4 A og kompetansetiltak

Det er per 31.12.2011 5 beboere i bydelens boliger som har vedtak etter Lov om sosiale tjenester Kap. 4A, som handler om skadeavvergende tiltak. I tillegg er det 3 personer som det kjøpes tilbud for, som har et slikt vedtak.

Det har vært gjennomført revisjon fra Fylkesmannen i alle bydeler i 2011. For Bydel Østensjø vil det på bakgrunn av revisjonen blant annet være stort fokus på å etablere gode systemer for samarbeid og faste møter mellom bestillerkontoret og utførerne i boligene, og videre på systematisk opplæring av alt personell i sosialtjenestelovens Kap. 4 A.

I 2011 har det vært gjennomført en grundig og systematisk opplæring av fast personell i de høyeste stillingsandelene.

Øvrige tjenester (BPA, støttekontakt, avlastning og omsorgslønn)

I løpet av 2011 var antall brukere av brukerstyrt personlig assistanse (BPA) stabilt. 14 brukere var registrert med BPA-tjenester ved årets slutt. Bydelen har arbeidsgiveransvaret for 7 personlige assistenter, de resterende 7 organiseres av private leverandører.

87 personer er tildelt støttekontakt. Antallet er økt med 4 siden 2010.

I 2011 var det 26 brukere som fikk en eller flere avlastningstilbud som individuell avlastning, helgeavlastning og/eller ferieavlastning. 33 personer mottok omsorgslønn i 2011.

Hjemmebaserte tjenester

Fritt brukervalg for hjemmesykepleie ble innført 01.04.2011. I forbindelse med fastsetting av prismetode i den nye brukervalgsordningen ble bydelene pålagt å gjennomføre en tidskartlegging av direkte brukertid i hjemmetjenesten. Kartleggingen ble gjennomført i august 2010. Resultatet av tidskartleggingen tydet på at tjenesten var lite effektiv i forhold til kravene i brukervalgsordningen. I tillegg viste en sammenligning med andre bydeler at bydelen lå alt for høyt når det gjaldt brukerrater i hjemmetjenesten innenfor alle alderskategorier i forhold til bygjennomsnitt, samt at omfanget av vedtakene var for store.

Høsten 2010 ble det igangsatt et prosjekt for å sammenlikne bydelene Østensjø og Nordstrand på noen sentrale områder, for å se på hva som kunne øke effektivitet og produktivitet i hjemmetjenesten og i samhandlingen mellom hjemmetjenesten og bestiller. Prosjektet ble gjennomført av konsulentfirma Fürst og Høverstad ANS, som avleverte sin sluttrapport i desember 2010. Sluttrapporten bekreftet alle antagelsene om for omfangsrrike vedtak, for høye brukerrater sammenlignet med bygjennomsnitt og at tjenesten var lite effektiv når det gjaldt direkte brukertid. I tillegg var tjenesten organisert med mange grupper innen hjemmesykepleie og hjemmehjelp, og med mange leder- og administrative ledd. Rapporten slo også fast at det var behov for styrking av kommunikasjonen og samarbeidet mellom bestillerkontoret og utførerne og påpekte nødvendigheten av å komme fram til omforente synspunkter på hvilke behov som skulle utløse hvilke ytelser.

Rapporten inneholdt konkrete forslag til tiltak som stort sett ble iverksatt fortløpende høsten 2010 og våren 2011. Fra mars 2011 ble tjenesten redusert med i alt 38,6 årsverk i utførerleddet. Gruppene både i hjemmesykepleie og innen praktisk bistand ble slått sammen fra 10 til 5. Det ble opprettet 5 teamledere for praktisk bistand, mens antall ledere/administrative årsverk ble redusert med 10.

Ressursbehovet i hjemmetjenesten ble beregnet etter samme modell som danner grunnlaget for prismodellen i brukervalgsordningen. Årsverkene ble dimensjonert ut fra gjennomsnittlige brukerrater i Oslo, gjennomsnittlig vedtakstid i Bydel Nordstrand, direkte brukertid og forventet korttidsfravær som i brukervalgsmodellen.

Nedbemanningen ble gjennomført innen 01.03.2011, med ny ledelse, ny turnus og en betydelig reduksjon i omfang av både brukere og vedtak, som følge av omlegging av praksis på bestillerkontoret. Omstillingen ble gjennomført uten vesentlige konsekvenser for brukerne, men med betydelig innsats fra tjenesten for å få gjennomført en slik snuoperasjon.

Utvikling hjemmesykepleietjenesten

	Måltall 2011	Aug 2010	Des 2010	Mars 2011	Mai 2011	Aug 2011	Okt 2011	Des 2011	Snitt 2011
Antall brukere	928	1054	961	923	869	898	883	900	905
Antall vedtakstimer	2552	4075	3303	2544	2340	2547	2585	2706	2555
Antall planlagte timer	2552	3260	2433	2451	2372	2562	2616	2780	2534
Snitt vedtakstimer per bruker	2,75	3,87	3,44	2,76	2,69	2,84	2,93	3,01	2,82

Samarbeid mellom bestillerkontoret og hjemmetjenesten

Det er utviklet en samarbeidsmodell mellom bestillerkontoret og hjemmetjenesten med faste møter og fast agenda, for å sikre riktig utmåling av vedtak og riktig terskel for innvilgelse av tjenester.

Brukertilfredshet

Brukerundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2011 viser en generell (helhetlig) brukertilfredshet på 86% i hjemmesykepleien og 89% innen praktisk bistand. Dette er en svak nedgang innen hjemmesykepleien og en tilsvarende øking når det gjelder praktisk bistand. En antar at økingen innenfor praktisk bistand kan være et resultat av organisering med teamledere innen praktisk bistand. Dette har ført til et bedre system på tildelingen og bedre kommunikasjon med brukerne som tilhører den enkelte basen.

Prosjekt med vikarbyrå i hjemmetjenesten

Bydel Østensjø inngikk i 2009 et samarbeidsprosjekt med innleie av sykepleievakter fra et vikarbyrå. Prosjektet er videreført både i 2010 og i 2011, tilsvarende 9 årsverk. Dette er årsverk/ressurser som er en del av det beregnede behovet for årsverk innen hjemmesykepleien. De blir brukt til vikarbyråer for å dekke opp svingninger i ressursbehov mellom gruppene i hjemmesykepleien og for å unngå overtid kveld og helg. Behovene i gruppene vurderes fra uke til uke og vaktene blir satt inn der behovet har vært størst. Dette har vært en svært vellykket ordning, der byrået stiller med stabile og fleksible vikarer i hovedsak på kveld og helg. I tillegg forplikter de seg til å stille med/ bekoste vikarer for egne vikarers sykdom/fravær. Bruk av overtid har gått drastisk ned.

Behovsstyrt bemanning

Behovsstyrt bemanning (BOB), vedtatt innført i alle bydeler i løpet av 2011, er et styringsverktøy. Det omfatter en ordning med tjenesteansvarlige sykepleiere for et gitt antall brukere, samt primærkontakt for de brukerne som har behov for det. Alle hjemmesykepleiegruppene ble i 2011 godkjent gjennom prosjektet.

Omsorgsboliger med tjenester

Ved utgangen av 2011 var det i bruk 69-70 leiligheter med stedlig bemanning og måltider, på tre steder i bydelen. Tiltaket er organisert under hjemmetjenesten.

GAT- elektronisk arbeidsplansystem

Hjemmetjenesten startet i november 2011 innføring av et nytt elektronisk arbeidsplansystem (GAT) som blir innført i hjemmetjenesten og i sykehjem i hele Oslo.

Brukere av hjemmetjenesten per 31.12.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Brukere kun av hjemmesykepleie*	379	478	472	472	408	356
Brukere kun av praktisk bistand/opplæring	719	734	727	734	799	804
Brukere av begge tjenester	667	717	745	769	707	691
Antall brukere totalt	1765	1929	1948	1975	1914	1851
Herav antall med private tjenesteytere		112	148	179	204	245
*) Herav antall med <u>kun</u> psykisk helsearbeid		120	87	96	104	110

Fritt brukervalg av hjemmesykepleie og praktisk bistand

Fritt brukervalg i praktisk bistand	Start 2006	Des 2006	Des 2007	Des 2008	Des 2009	Des 2010	April 2011	Aug 2011	Des 2011
Bydelens utførere	1386	1324	1298	1251	1219	1185	1152	1158	1132
Private utførere		51	112	146	179	204	219	223	236
SUM brukere		1375	1410	1397	1398	1389	1371	1381	1368

Per 31.12.2011 har 236 brukere valgt privat leverandør innen praktisk bistand/hjemmehjelp, mens 1158 ønsker kommunal hjemmehjelp. Økningen siste år har vært på 32 brukere.

Fritt brukervalg i hjemmesykepleien	Start 2011	April 2011	Mai 2011	Juni 2011	Aug 2011	Sept 2011	Okt 2011	Nov 2011	Des 2011
Bydelens utførere	939	890	863	892	892	891	873	876	889
Private utførere		4	6	6	6	10	10	10	11
SUM brukere		894	869	898	898	901	883	886	900

Per desember 2011 er det 889 brukere av hjemmesykepleie og av disse har 11 valgt privat leverandør. Både innen praktisk bistand og hjemmesykepleien er det ofte brukere med store vedtak som velger privat leverandør. Når det gjelder praktisk bistand mottar 9 brukere 37 % av det totale antall vedtakstimer som kjøpes..

Intermediær enhet

Bydelene Nordre Aker, Nordstrand, Søndre Nordstrand og Østensjø og Oslo universitetssykehus Ullevål, samarbeider om en intermediær enhet. Bydel Østensjø har driftet enheten siden oppstart i 2009. Enheten skal gi somatiske pasienter over 60 år, et faglig godt tilbud om pleie og behandling i overgangen mellom første- og andrelinjetjenesten, der målet er at pasienten skal skrives ut til eget hjem.

Enheten er lokalisert på Abildsø sykehjem og består av 8 dobbeltrom/16 plasser.

Den er bemannet tilsvarende en korttidsavdeling, med noe høyere andel sykepleiere i forhold til hjelpepleiere, samt 50 % lege ansatt av kommunen. Sykehuset bemanner 50 % lege og 1 sykepleier fra geriatrik avdeling, samt 0,5 ergoterapeut og 0,5 fysioterapeut. Sykehuset dekker også en andel av medisinsk utstyr og medisinske forbruksvarer/medikamenter som ikke er alminnelig ved en korttidsavdeling.

Oslo universitetssykehus Ullevål vurderer hvilke pasienter som skal overføres intermediearenheten ut fra gitte kriterier, men uten at det tas hensyn til hvilken bydel vedkommende kommer fra.

Alle bydelene har pasienter i enheten. Fra 2012 er driftsansvaret for enheten, sammen med to tilsvarende enheter knyttet til andre bydeler/sykehus, overført Sykehjemsetaten i forbindelse med sentral etatsreform.

Bydelenes kostnader er i henhold til kontrakten fordelt etter bydelenes andel av eldre over 60 år, altså ikke fordelt med et gitt antall plasser for hver bydel.

Oslo universitetssykehus Ullevål vurderer hvilke pasienter som skal overføres intermediearenheten ut fra gitte kriterier, men uten at det tas hensyn til hvilken bydel vedkommende kommer fra.

Det har vist seg å være en utfordring å få fullt belegg på enheten til enhver tid. Dette til tross for at det er all grunn til å anta at det finnes pasienter i målgruppen på Oslo universitetssykehus Ullevål. Det har vist seg nødvendig både med aktivt informasjonsarbeid overfor de ulike sykehusavdelingene, og å være mer liberal med inntakskriteriene når det er ledige plasser. De fleste pasientene utskrives etter ca 2 uker.

Frivillig arbeid og aktivisering

Bydelen har 4 eldresentre/seniorsentre/treffsentre hvorav tre av treffsentrene er kommunale og ett er privat drevet av Nasjonalforeningen for folkehelse. Alle sentrene har et formalisert samarbeid for å lage gode tilbud for hele bydelen.

Treff- og seniorsentrene er viktige arenaer for det laveste trinnet i bydelens omsorgstrapp. De har et bredt tilbud innenfor kultur, kurs, kafé, reiser, foredrag, seniorveiledning med mer. I tillegg er sentrene en møteplass for eldre, et sted å knytte kontakt og bryte og forhindre isolasjon. Seniorveiledertjenesten og oppsøkende virksomhet for eldre, er også organisert sammen med treffsentrene.

Det er behov for ulike utforminger på tilbudene i treffsentrene og frivillighetssentralene. Dette er viktig for å nå nye brukere som ikke er så engasjert i eldresentrenes tradisjonelle virksomhet, men som ønsker et tilbud hvor man anser seg selv som medlem mer enn som bruker. Samtidig må sentrene fortsette med mer tradisjonelle aktiviteter for å nå flere generasjoner eldre. Treffsentrene er et tilbud til alle over 60 år. Det betyr at de har brukere som representerer to generasjoner. Brukerne omfatter ressurssterke eldre som fortsatt er i arbeid, aktive pensjonister, men også eldre med omsorgsbehov. Det har derfor vært viktig å etablere tilbud som passer for ulike brukergrupper, både tradisjonelle aktiviteter og kurs og tilbud til de som ønsker tilknytning som kursdeltaker eller medlem av et aktivitetssenter.

De kommunale eldresentrene har endret navn til ”treffsenter 60+” for å synliggjøre at de er et tilbud også for yngre eldre. Treffsentrene er en svært viktig aktør på nederste trinn i omsorgstrappen. De tilbyr tiltak som i flere tilfeller kan erstatte behov for kommunale tjenester, som for eksempel behov for dagsenter og hjelp til ernæring.

I 2011 har koordinator for treffsentrene i bydelen intervjuet og vært på hjemmebesøk hos mange av de som har hatt vedtak om dagsenterplass. Det viste seg at mange kunne tenke seg å komme på treffsentrene isteden, særlig hvis de fikk tilbud om transport og mer fleksible frammetidspunkt. Dette har ført til flere deltagere på treffsentrene, men mindre behov for dagsenterplass. Samtidig er vurderingen at tilbudet på denne måten blir bedre tilpasset de ulike målgruppene.

Treffsentrene har lav bemanning, men arbeidet som utføres av frivillige utgjør langt flere årsverk. Sentrene arbeider kontinuerlig med rekruttering av nye frivillige.

Noen brukere benytter sentrene daglig, andre kun i forbindelse med enkelte aktiviteter. I tabellen nedenfor vises antall brukere ved de ulike sentrene de tre siste årene.

Antall brukere av de ulike senior-/treffsentrene:

År	Bøler	Oppsal	Manglerud	Rustad	Sum
2009	744	1200	1100	450	3494
2010	949	1200	1100	450	3699
2011 1)	930	1200	1100	450	ca 3700

1) Noen brukere benytter sentrene daglig, andre kun i forbindelse med enkelte aktiviteter. Registreringen på de kommunale sentrene er manuell og bygger på noen registreringer i kafeteria/ møter og kurs. I tabellen vises anslått antall brukere ved de ulike sentrene de tre siste årene.

Bydelen har tre frivillighetssentraler, hvorav en kommunal; Bøler frivillighetssentral. Sentralene rekrutterer frivillige som blant annet utfører følge- og besøkstjenester, handleoppdrag, vaktmestertjenester m.m. Hver sentral har en daglig leder, ellers er arbeidet basert kun på frivillige. Bøler frivillighetssentral har økt sine frivillige årsverk ved at en frivillig i perioder har utført oppdrag flere dager i uken.

Antall brukere/oppdrag og frivillige årsverk ved frivillighetssentralene

Frivillighets-sentral	Antall brukere /oppdrag 2010	Frivillige årsverk 2010	Antall brukere /oppdrag 2011	Frivillige årsverk 2011
Manglerud frivillighetssentral	660 / 880	2,5	715 / 1010	2,8
Oppsal frivillighetssentral	1310 / 1303	2,6	1287 / 1380	2
Bøler frivillighetssentral	850 / 920	4,1	850 / 934	3,7
Totalt	2820 / 3103	9,2	1542 / 2175	5

Bydelsutvalget vedtok i mai 2009 frivillighetsplan for Bydel Østensjø. Arbeidet er et samarbeid mellom representanter for administrasjon, politikere og frivillighetssentral, med mål å utvikle nye tiltak og finne metoder for å styrke det frivillige engasjementet i bydelen. Det er utarbeidet en håndbok for rekruttering av frivillige. Det er også jobbet for økt rekruttering til treffsentrene og frivillighetssentralene. Det er gjennomført en spørreundersøkelse med påfølgende møter med Bøler seniorsenter, og det er satt i gang et lunsjtreff "Lunsjpausen" med ulike innledere for mannlige pensjonister, i lokaler i Bøler seniorsenter.

Dagsenter

Bydelen har også i 2011 driftet et dagsenter for eldre i egen regi, Rustadgløtt dagsenter. Dette dagsenteret holder til i de samme lokalene som Rustad treffsenter 60 pluss og har åpent de to dagene per uke som treffsenteret ikke er åpent. Dagsenteret har 15 brukere to dager i uken, hvilket betyr 6 plasser omregnet til heldagsplasser.

Psykisk helsearbeid voksne (18+)

Bydelens ansvarsområde omfatter bo-, omsorgs- og aktivitetstilbud, både for dem som skal skrives ut fra spesialisthelsetjenesten og for dem som allerede bor i bydelen. Det psykiske helsearbeidet omhandler bl.a. individuell oppfølging med støttesamtaler, drift av treffsteder, miljøarbeid, samlokaliserte boliger med døgnbemannede personalbaser, støttekontakter, avlastning, brukerstyrt personlig assistent, samt kjøp av eksterne bo- og omsorgstilbud. Bestillerfunksjonen for psykisk helse voksne er lagt til psykisk helseteam ved Tiltakssenteret.

Teamet består både av bestillere/ saksbehandlere innen psykisk helse, utførere i form av psykiske helsearbeidere, bydelssamarbeidet Vilje viser vei og treff- og aktivitetshusene i bydelen.

Psykiske helsearbeidere følger opp mennesker med psykiske lidelser som bor i bydelen, og har en viktig oppgave med å forebygge re-/innleggelse i spesialisthelsetjenesten samt med å yte bistand til å mestre selvstendige boforhold. Henvisningene kommer fra fastleger, spesialisthelsetjenesten, andre tjenestesteder i bydelen og fra brukere selv eller deres pårørende. I løpet av 2011 var det registrert 191 personer i egen bolig som hadde oppfølging av psykisk helsearbeider. 72 % var kvinner og 53 % var i alderen 18 - 49 år. 41 % var mellom 50 – 66 år, resten over 67 år. Per 31.12.2011 hadde alle med oppfølging psykisk helsearbeid vedtak om oppfølging. 72 personer med psykiske lidelser hadde innvilget støttekontakt per 31.12.2011. En person hadde brukerstyrte personlige assistenter (BPA), og 4 omsorgspersoner hadde innvilget omsorgslønn. Sosialkonsulentene ved Tiltakssenteret hadde oppfølging av 270 brukere, hvorav en stor andel har psykiske lidelser, ofte i kombinasjon med rusmiddelmissbruk.

Bydelssamarbeidet Vilje viser vei er et satsningsområde fra NAV som går ut på å legge til rette for at personer med psykiske lidelser skal komme ut i inntektsgivende arbeid. Bydelen har ansatt to tilretteleggere som per 31.12.2011 hadde oppfølging av 29 personer som ønsket å komme ut i arbeid.

Treff- og aktivitetshusene Multehaug på Abildsø og Kafe X på Oppsal har åpent henholdsvis to og tre dager hver uke. Mandager er det ettermiddagsåpent på Kafe X med middagsservering. I 2011 har det vært en liten økning i antall brukere. Det har også vært en økning i oppmøte og engasjement på husmøtene, noe som viser at flere ønsker å være med å drøfte felles problemstillinger. Treff- og aktivitetshusene arrangerte påskemiddag, 17. mai-markering, St. Hansfeiring og julebord, og verdensdagen for psykisk helse ble markert med forelesning av Arnhild Lauveng. Det har videre vært besøk av og foredrag med Tove Nilsen, Gro Dahle og Even Saugstad. Det har vært arrangert turer til Sverige, Bærums verk, til Nord- og Østmarka, samt turer med omvisning på Akershus festning, Bymuseet og NRK. I 2011 har det vært satset på keramikk- og malerkurs med fast deltakelse. Det lages program hvert halvår som sendes ut til fastleger og samarbeidspartnere og som legges ut på bydelens internettsider.

Treffstedene ble i 2011 besøkt av opptil 64 personer per måned med et gjennomsnittlig daglig besøk av 17 personer på Kafe X og 13 personer på Multehaug. Gjennom frivillighetssentralen har husene knyttet til seg 2 frivillige som har bistått i arbeidet. Treff- og aktivitetshusene har brukerforum hver 6. uke og husmøter i forkant av brukerforum.

Bydel Østensjø har samarbeidsavtale med Den norske kirke, og personer fra Oppsal menighet har over år bistått Treff- og aktivitetshusene med bevegelsesgruppe hver mandag og livssynsgruppe hver fjortende dag.

En av bydelens største utfordringer er å framskaffe tilfredsstillende bo- og omsorgstilbud for mennesker med psykiske lidelser. Bydelen har arbeidet med å legge til rette for lokale tilbud, og hadde per 31.12.2011 34 samlokaliserte leiligheter til personer med psykiske lidelser. Siste bofelleskap ble opprettet 01.10.2010 og det har i 2011 vært arbeidet med innflytting i de 7 leilighetene.

I løpet av 2011 igangsatte bydelen 3 offentlige anskaffelser for å sikre bolig med oppfølgingstjenester for personer med psykiske lidelser. En av brukerne fikk plass i ledig bolig i bofelleskap i bydelen, de to andre fikk bolig i privat kjøpt institusjon. Bydelen hadde per 31.12.2011 eksterne tilbud til 17 personer, hvorav 6 av avtalene var i samarbeid med Oslo universitetssykehus, som også bidro med delfinansiering av botilbudet.

Samarbeidsavtalen mellom de søndre bydelene og Oslo universitetssykehus, sist revidert i 2009, regulerer bydelens samarbeid med spesialisthelsetjenesten. I samarbeidsforum 1 og 2 samt

bydelsvise arbeidsgrupper kan problemstillinger drøftes både på systemnivå og brukernivå. Bydel Østensjø opplever at samarbeidet fungerer bra og at det er god dialog mellom partene.

I forbindelse med innføring av samhandlingsreformen skal det inngås nye samarbeidsavtaler mellom Oslo kommune/bydelene og sykehusene. Avtalene skal vedtas av bystyret og forventes bystyrebehandlet i februar 2012.

Oppfølging etter terroren 22.07.2011

Bydel Østensjø mottok i løpet av de første ukene etter 22. juli til sammen 15 henvendelser. Alle som henvendte seg fikk tilbud om oppfølging. Bydelens kriseteam ble aktivisert, mens den videre oppfølging ble i hovedsak utført og koordinert av psykisk helseteam ved Tiltakssenteret. Noen ønsket og trengte bare en samtale, andre trengte tettere oppfølging. Per 31.12.2011 har fem personer fortsatt aktiv oppfølging, ytterligere to har kontaktperson i bydelen, men har i dag ikke noe ønske om aktiv bistand fra bydelen.

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 3 - Pleie og omsorg	Resultat 2009	Resultat 2010	Måltall 2011	Resultat 2011	Avvik resultat – måltall
Andel av bydelenes årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning	-	-	65%	76,5%	-
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere ¹⁾	89%	89%	80%	86% / 88%	-

¹⁾ Resultatet viser 86% for hjemmesykepleien og 88% for praktisk bistand

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg (EST)	Res 2008	Res 2009	Res 2010	Res 2011	Kildegrunnlag (1)
Andel personer 80+ per 31.12	6,4	6,4	6,5	?	Kostra, nivå 3
Netto driftsutgifter pleie og omsorg per innbygger 2)	?	?	?	?	Kostra, nivå 2
Netto driftsutgifter per mottaker av pleie- og omsorgstjenester 2)	?	?	?	?	Kostra, nivå 3/årsstatistikk
Netto driftsutgifter per hjemmetjenestemottaker 2)	?	?	?	?	Kostra, nivå 3/årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 3)	37,8%	36,6%	35,4%	35,4%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 3)	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 3)	11,0%	11,4%	10,3%	9,1%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 3)	36,2%	34,8%	33,1%	32,8%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 3)	48,5%	48,0%	48,3%	49,8%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 4)	15,2%	15,4%	15,6%	14,8%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 4)	2,1%	1,8%	2,0%	2,1%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 4)	12,3%	12,5%	12,3%	11,5%	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 4)	35,2%	33,8%	34,0%	33,3%	Årsstatistikk
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold i institusjon 5)	11,0%	12,8%	13,8%	14,8%	Årsstatistikk

1) Tjenestedata er hentet fra Oslostatistikken, Årsstatistikk for bydelene

2) Netto driftsutgifter, kommuneregnskapet, Rapporteres kun ved årsslutt per 31.12.

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg (EST)	Res 2008	Res 2009	Res 2010	Res 2011	Kildegrunnlag (1)
---	----------	----------	----------	----------	-------------------

3) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. lov om helsetjenesten i kommunene § 1-3 annet ledd nr. 3 og Lov om sosiale tjenester § 4-2 a, b og e). Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

4) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie som er hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene eller sosialtjenesteloven, dvs. boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

5) Sykehjem, hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene

3.5.4 Hovedoversikt økonomi FO3 – netto driftsutgifter

Netto driftsutgifter per KOSTRA-funksjon	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg.bud/ regn-skap 2011
234 Aktivisering og støttetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede	31 401	26 037	22 373	27 864	(5 491)
253 Pleie, omsorg, hjelp og rehabilitering i institusjon	324 656	345 367	306 675	335 703	(29 028)
254 Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	268 681	278 580	300 715	282 932	17 783
733 Transport (ordninger) for funksjonshemmede	20 444	20 768	22 813	22 631	182
Sum netto utgifter *)	645 183	670 752	652 576	669 129	(16 553)

Bydelens vurderinger:

En korrigering og rydding av regnskapsføringer på kostra-funksjoner i forbindelse med årsavslutningen, ga avvik på kostra 234, 253 og 254. Det var på det tidspunkt ikke mulig å gjøre tilsvarende korrigering av bydelens budsjett.

De vesentligste avvikene sett under ett er hjemmetjenesten inkl. brukervalg, med et merforbruk på 3,3 mill. kroner, kjøp av sykehjemsplasser 2,1 mill. kroner, mindreinntekt egenbetaling eldre på 2 mill. kroner og botilbud/avlastning funksjonshemmede med 4,9 mill. kroner i merforbruk.

Kostra 234, Aktivisering og støttetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede,

Avviket her skyldes feil kostra-budsjett mellom kostra 234 og kostra 254. Det er ingen vesentlige avvik utover dette på området.

Kostra 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon

Kjøp av institusjonsplasser har et merforbruk på 2,1 mill. kroner. Den største delen av merforbruket er knyttet til kjøp av dyrere institusjonsplasser enn planlagt. Etterregning og egenandeler på sykehjemsplasser ble lavere enn budsjettet og det ble en mindreinntekt på 2 mill. kroner.

Kostra 254 Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende

Hjemmetjenesten har vært gjennom en meget stor omstilling med betydelig reduksjon i stillinger, både innen ledelse/administrasjon og utførere. Omstillingen har blitt gjennomført etter planen og både antall brukere og vedtakstimer er betydelig redusert.

Utfordringene på området er primært knyttet til omstilling av tjenesten når brukere velger privat hjemmesykepleie og totalt sett gir dette et merforbruk på 3,3 mill. kroner.

Botilbud/avlastning til funksjonshemmede totalt ga et merforbruk på 4,9 mill. kroner som i hovedsak skyldes at man ikke fikk full effekt av planlagte flyttinger og anskaffelser i forhold til budsjett.

733 TT-kjøring

Området viser et lite mindreforbruk på kr 180 000. Det har blitt tilført 2,7 mill. kroner til området for å dekke merutgifter og til prosjektet flexitransport.

3.5.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Måltall i bydelsbudsjettene – FO 3 Pleie og omsorg	Måltall 2010	Resultat 2010	Måltall 2011	Resultat 2011
Andel innbyggere 66 år og under år som mottar hjemmetjenester 2)	1 %	1,1 %	1%	1,1 %
Andel innbyggere 67-79 år som mottar hjemmetjenester per 31.12 2)	11 %	9,9 %	8,7%	9,1 %
Andel innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester per 31.12 2)	35 %	33,4 %	32,9%	32,8 %
Andel innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester per 31.12 2)	41 %	54,7 %	46,4%	49,8 %
Andel innbyggere 67-79 år som er beboere i institusjon per 31.12 1)	2 %	1,9 %	1,8 %	2,1 %
Andel innbyggere 80-89 år som er beboere i institusjon per 31.12 1)	11,30 %	12,4 %	12,6 %	11,5 %
Andel innbyggere 90 år og over som er beboere i institusjon per 31.12 1)	36,20 %	38,5 %	33,3 %	33,3 %
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold i sykehjem 3)	Ikke måltall i 2010	15 %	12,1%	14,8 %
Antall boenheter Omsorg+ for innbyggere over 65 år 4)	Ikke måltall i 2010	0	Ikke måltall i 2011	0
Direkte tid hos bruker (nærværstid) - hjemmesykepleien 5)	Ikke måltall i 2010	48 %	53%	Ingen sikre tall
Direkte tid hos bruker (nærværstid) - praktisk bistand 5)	Ikke måltall i 2010	63 %	62%	Ingen sikre tall
Andel utførte timer av planlagte timer (reell planlagt tid/ressurstid) 6)	Ikke måltall i 2010	78 %	77%	Ingen sikre tall
Andel utførte av vedtatte timer hjemmetjeneste 7)		54 %	Ikke måltall i 2011	Ingen sikre tall

Bydelens vurderinger:

Tabellen over viser andel som mottar hjemmetjenester/er beboere i institusjon for brukere av hjemmetjenesten, beboere i boliger for personer med utviklingshemming/funksjonshemmede og for personer med tjenester innen psykisk helse. Andelen under 67 år vil gjelde alle disse kategoriene.

Når det gjelder andelen over 67 år viser dette en nedgang i alle aldersgrupper i forhold til resultat 2010, bortsett fra når det gjelder andel innbyggere i sykehjem i aldersgruppen 67-79.

Bydelen ligger noe over måltall for andel innbyggere over 90 år som mottar hjemmetjenester. Der ligger bydelen imidlertid på måltall når det gjelder institusjonsplass, og med en betydelig lavere andel enn i 2010. Dett er i samsvar med bydelens satsing på å kunne gi hjemmetjenester og andre tiltak i omsorgsstra slik at eldre kan bo hjemme så lenge de ønsker.

3.6 Funksjonsområde 4: Økonomisk sosialhjelp

3.6.1 Ansvarsområde

Sosialtjenesten skal arbeide for å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet og forebygge sosiale problemer. Økonomisk sosialhjelp er en subsidiær ytelse som gis når alle andre muligheter er prøvd. Ytelsen skal sees i sammenheng med andre tiltak som kan fremme overgang til arbeid og aktiv deltakelse.

Kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad er et aktivt tiltak for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden.

Kvalifiseringsprogrammet er forankret i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

3.6.2 Hovedmål

Økonomisk sosialhjelp ytes til de som ikke er i stand til å sørge for sitt livsopphold og skal være en sikkerhet for økonomisk og sosial trygghet. Sosialhjelpssøkere skal hjelpes til raskest mulig, og på en best mulig måte, å bli økonomisk selvhjulpne.

3.6.3 Situasjonsbeskrivelse

Årsregnskapet for økonomisk sosialhjelp viser et mindreforbruk på 4,213 mill. kroner i 2011.

Antall personer som har mottatt sosialhjelp er redusert i forhold til 2010. Det var 402 sosialhjelpsmottakere i gjennomsnitt per mnd i 2011, mot 460 i 2010, en reduksjon på 12,6 %. Det ble registrert 1124 klienter totalt med utbetaling i 2011, dette er en reduksjon på 2 % (23 klienter) i forhold til 2011.

Det ble omdisponert økonomisk sosialhjelp med i alt 2,8 mill. kroner til stønad til deltakere i introduksjonsordningen.

3.6.4 Hovedoversikt økonomi FO4 – netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter per KOSTRA-funksjon	Regnskap 2010	Oppr. Budsjett 2011	Regulert budsjett 2011	Regnskap 2011	Avvik reg.bud/regnskap 2011
281 Økonomisk sosialhjelp	53 591	51 020	48 360	44 147	4 213
Sum FO4 *)	53 591	51 020	48 360	44 147	4 213

Færre klienter og lavere utbetaling per klient bidrar til et positivt resultat.

3.6.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Antall sosialhjelpsmottakere (KOSTRA bydel nivå 3)	1124
Antall deltakere i introduksjonsordningen 31.12. (årsstatistikk)	47
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet 31.12. (Questback)	73
Utbetalt sosialhjelp (funksjon 281 brutto utgift i 1 000 kr.)	44 147
Utbetalt introduksjonslønn (funksjon 275 art 1089 i 1000 kr.)	6 092
Utbetalt kvalifiseringsstønad (funksjon 276 art 1089 i 1000 kr.)	11 404

Bydelens vurderinger:

I 2011 har det vært en jevn nedgang i gjennomsnittlig antall klienter som mottar økonomisk sosialhjelp per måned og en nedgang i utbetalingene per klient. Dette vurderes å ha sammenheng med flere forhold: å tilby samtlige langtidsklienter som har rett og plikt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet, sikret bostøtte til alle som har krav på det, en særskilt innsats overfor unge sosialhjelpssøkere, tettere oppfølging av klienter, økt kapasitet på gjeldsrådgivning, et velfungerende NAV-kontor, samt en generelt lav arbeidsledighet.

3.7 Gjennomførte omstillings- og effektiviseringstiltak, samt større ”prosjekter”

KvalitetsLosen – et elektronisk kvalitetsystem:

Bydel Østensjø tok i bruk KvalitetsLosen i 2010 - et elektronisk verktøy for kvalitetsstyring, internkontroll og avviksbehandling. Systemet skal sikre at bydelen oppfyller kvalitetskrav satt av myndighetene og virksomhetene selv, samt krav til internkontroll i alle enheter. Bydelen har gjennom hele 2011 arbeidet videre med implementering av systemet, herunder produksjon av dokumentasjon i kvalitetsbiblioteket. Det har vært gjennomført omfattende opplæring av ledere, samt ansatte som skal produsere dokumentasjon i systemet. For å forankre bruken av KvalitetsLosen i hele organisasjonen, blir det gjennomført opplæring for øvrige ansatte i løpet av 2012.

Prosjekt for å kartlegge effektivitet og samarbeid i og mellom hjemmetjenesten og bestillerkontoret

Høsten 2010 ble det igangsatt et prosjekt for å sammenligne bydelene Østensjø og Nordstrand på noen sentrale områder. Hensikten var å finne hva som kunne øke effektivitet og produktivitet i hjemmetjenesten og i samhandlingen mellom hjemmetjenesten og bestiller. Prosjektet ble utført av konsulentfirma Fürst og Høverstad ANS, og var finansiert av Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester.

Gjennomgangen viste at brukerratene innen hjemmetjenesten var for høye innenfor alle alderskategorier sammenlignet med bygjennomsnittet, vedtakstimene var for mange. Bydelen har hatt for lav terskel for vedtak om tjenester og vedtakene har vært for omfattende. På denne bakgrunn ble hjemmetjenesten omorganisert i budsjett 2011, med færre ledere og administrative stillinger og med en betydelig reduksjon av utførerstillinger. Høsten 2010 og våren 2011 ble alle vedtak og alle rutiner i hjemmetjenesten gjennomgått, og det ble igangsatt nye samarbeidsrutiner og –møter mellom bestiller og utfører. Til sammen har dette ført til en grunnleggende effektivisering av tjenesten, samtidig som brukerundersøkelser viser fortsatt stor tilfredshet fra brukerne.

Prosjekt evaluering av de intermediære enheter/spesialiserte korttidsenheter i Oslo og Lørenskog

Bydelen har deltatt i dette prosjektet sammen med representanter fra de øvrige bydeler som drifter en intermediær enhet/spesialisert korttidsenhet, til sammen 3 i Oslo og en i Lørenskog, sammen med de aktuelle sykehusene og øvrige bydelene i de respektive sykehussektorer. Det har vært ansatt en prosjektleder og sluttrapport foreligger per desember 2011.

Nasjonalt tiltaksplanprosjekt i barneverntjenesten

Barneverntjenesten har siden høsten 2010 deltatt i et nasjonalt utviklingsprosjekt i regi av Kommunenes Sentralforbund og Helse og Velferdsetaten i Oslo kommune. Prosjektet har handlet om å øke effekten av tiltak i barneverntjenesten, for barna, gjennom bedre tiltaksplaner og systematiske og hyppige evalueringer. Prosjektet har gitt ekstra drahjelp til det utviklingsarbeidet barneverntjenesten selv har gjennomført (se under barnevern, over). Prosjektet avsluttes våren 2012.

Prosjekt ”Sammen for barn og unge”

Bydelen har deltatt i prosjektet ”Sammen for barn og unge” i regi av Kommunenes Sentralforbund

med oppstart 2009. Prosjektet ble avsluttet høsten 2011. Gjennom prosjektet har bydelens fagsenter, familiesenter og barnevernkontor utviklet en egen samhandlingsmodell som kalles PUFF. Modellen bidrar til at bydelens tjenester kan ta utgangspunkt i familiens samlede situasjon, og sammen med familien finne ut hvilken hjelp som skal gis fra de forskjellige instanser. Modellen tar utgangspunkt i familiens samlede ressurser og prioriteringer, og har et sterkt brukermedvirknings- / empowerment perspektiv. Modellen bidrar til at den samlede hjelpen som gis i større grad blir målrettet og koordinert rundt familien slik at effekten av innsatsen øker. Modellen har vakt internasjonal oppmerksomhet, og bydelen har presentert modellen for forskere fra OECD og arbeids- og administrasjonsdepartementet. Modellen er valgt til å bli en fast samarbeidsmodell for hele bydelen, og skal implementeres i alle bydelstjenestene videre.

Prosjekt Familieveiviser

Bydel Østensjø har deltatt i det landsomfattende prosjektet, Familieveiviser. Prosjektet har vært treårig og er initiert av Helse- og omsorgsdepartementet. Prosjektet ble ledet av Helsedirektoratet og har bestått av piloter forankret i ulike kommuner/ bydeler og helseforetak. Pilotene i Familieveiviser var: Sør Varanger kommune, Bodø kommune, Nordlandssykehuset Bodø, Oslo Universitetssykehus, Oslo kommune deltar med Helse og velferdsetaten, Bydel Bjerke og Bydel Østensjø. Familieveiviser skal sikre reell brukermedvirkning, hovedansvarlig tjenesteyter og individuell plan til de som ønsker det. Bydelens mål for prosjektet dreide seg om blant annet bedret informasjon, brukermedvirkning, samordnede tjenester og kompetanseutvikling. Bydelen har oppnådd resultater på alle målområdene. Familieveiviser ble sluttført 31.12.2010. Rapport fra prosjektet ble finansiert med midler fra helsedirektoratet og ble ferdigstilt 01.04.2011. Det er utarbeidet erfaringshefte fra prosjektet, der Bydel Østensjø omtales i to av artiklene. Erfaringene fra prosjektet skal videreformidles til andre bydeler og kommuner i 2012

Prosjekt "Ut av tåka"

Bydelens barne- og ungdomstjeneste har deltatt i Uteseksjonens prosjekt "Ut av tåka" siden oppstart høsten 2010 med en ansatt. Tiltaket baserer seg på den svenske psykologen Thomas Lundqvists metodikk for å hjelpe personer med cannabisavhengighet. Denne metodikken tar utgangspunkt i antagelsen om at cannabis medvirker til en svekking av sentrale kognitive evner som språk, evnen til refleksjon, tankefleksibilitet (oppmerksomhet og konsentrasjon), hukommelse, helhetstenkning, situasjonsfornemmelse/orienteringssans og gestalthukommelse. Prosjektet er benyttet i Sverige siden 1990 tallet samt i Danmark. I 2011 har prosjektdeltakeren gjennomført 13 individuelle kurs for ungdommer fra egen bydel. Erfaringene er gode og etterspørselen har vært stor i bydel. Høsten 2011 har bydelen derfor prioritert at ytterligere fire ansatte fra barne- og ungdomstjenesten og Ofot har fått opplæring i metoden.

Prosjekt "LAR i Øst(ensjø)"

Bydel Østensjø, sosialtjenesten, er innvilget statlige midler fra Fylkesmannen/ Helsedirektoratet til oppfølging av klienter under legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Prosjektet tar for seg systemer og metodikk i oppfølging av LAR-klienter. Det er søkt om midler for 2012 til avslutning av prosjektet.

Prosjekt "JA – du kan!"

Bydelen har i tre år satt søkelyset på unge i risikozonen og som er i ferd med, eller står i fare for, å utvikle rusmiddelavhengighet. Bydelen har i 2009-2011 fått midler fra Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet til å arbeide med målgruppen i alderen 12 – 24 år. 2011 er siste prosjektåret. Prosjektet har involvert sosialtjenesten, barneverntjenesten, skolehelsetjenesten og ungdomstiltakene i bydelen. Det har blitt arbeidet med en utvalgt gruppe utsatte barn og unge for utprøving og utvikling av metoder og tiltak for styrking av bydelens oppfølgingsarbeid rettet mot

denne målgruppen. Fokusområdene har vært tidlig intervensjon, tett individuell oppfølging, flerfaglig samarbeid og sviktsoneproblematikk. I løpet av treårsperioden har 93 barn og unge blitt fulgt opp av prosjektet. Sluttrapport fra prosjektet er under utarbeidelse. Det er innvilget prosjektmidler til to stillinger til implementering av resultatene fra prosjektperioden.

Prosjekt "Dagtilbud 16 – 24 år"

Dette er et delprosjekt under "JA – du kan!". Prosjektet ble startet opp i 2010 og ble avsluttet i august 2011. Bydelen har fått midler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester. Prosjektet har bidratt til å styrke og videreutvikle Arbeidstreningen for ungdom på Skullerud aktivitetshus. Prosjektet har hatt fokus på å få arbeidsledig ungdom raskt ut i en aktivitet der de får arbeidstrening, samtidig som de blir kartlagt og avklart for eventuelle andre tilbud. Det har blitt lagt vekt på å sikre samarbeidet mellom Arbeidstreningen og NAV, både når det gjelder rekruttering, kartlegging, oppfølging og videreformidling av ungdommene. Totalt i 2011 var det 31 ungdommer som fikk tilbud gjennom Arbeidstreningen.

Prosjekt "Ny sjanse 2"

Bydelen, NAV, fikk i 2011 innvilget kr 600 000 til prosjektet Ny sjanse 2. Prosjektet omhandler kvalifiserende tiltak for enslige forsørgere med minoritetsbakgrunn som mottar overgangsstønad. Prosjektet ønsker å finne metoder og fremgangsmåter for å hjelpe disse kvinnene med å skaffe seg jobb og klare å stå i jobb, slik at de ikke blir avhengige av økonomisk sosialhjelp når overgangsstønden opphører. Da det har vært vanskelig å rekruttere kvinner på overgangsstønad, har prosjektet også åpnet for å ta enslige forsørgere med minoritetsbakgrunn som mottar økonomisk sosialhjelp, og som ikke er i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet, inn i prosjektet. Prosjektet har i 2011 hatt totalt 13 deltakere, hvorav 8 mottok overgangsstønad og 5 mottok økonomisk sosialhjelp. Disse kvinnene er hovedsakelig fra Somalia og har svært liten skolegang og store omsorgsoppgaver. Rekrutteringen har i løpet av 2011 blitt enklere da det har utviklet seg et godt samarbeid mellom statlig veileder, som har ansvar for enslige forsørgere i bydelen, og prosjektet.

Midlene for 2011 ble benyttet til å lønne en prosjektmedarbeider i full stilling. Resterende midler er benyttet til å prøve ut en ny metode for å hjelpe minoritetskvinner med store omsorgsoppgaver til å kvalifisere seg mot arbeid. Vi har drevet en endringsfokuseret veiledningsgruppe ledet av gestaltterapeut med fokus på ansvar, prioriteringer og valg. Denne metoden ønsker vi å videreutvikle og benytte også for aktuelle deltakere i introduksjonsprogrammet og kvalifiseringsprogrammet. Bydelen har søkt midler for videreføring av prosjektet i 2012.

Prosjekt "Snart ansatt"

Bydelen, NAV, fikk i 2011 innvilget kr 85 000 fra Fylkesmannen og kr 276 000 fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester til et prosjekt med svært tett praksisplassoppfølging i lokalt næringsliv, der alle deltakerne har en betalt fadder på arbeidsplassen i tillegg til sin programrådgiver. Prosjektet startet opp i oktober 2011 og har gode resultater å vise til ved midtveis evaluering. Det tette samarbeidet med lokale arbeidsgivere, både kommunale og private, vil være et satsingsområde også i 2012 og det er søkt midler til videreføring av prosjektet.

Skolefraværprosjektet nærvær- og mestring

Prosjektet er forankret i skolehelsetjenesten. Helsesøstre ved to ungdomsskoler har fått utvidet sine stillinger for å ha mer fokus på skolefravær. Prosjektet startet på Skullerud og Skøyenåsen ungdomsskoler i mai 2011. Hovedmålet er fraværforebygging og tidlig intervensjon. Gjennom et tettere og mer forpliktende samarbeid med skolene, er 18 elever fanget opp og har fått særskilt oppfølging. Foreldresamtaler, hjemmebesøk og det å involvere helsesøstrene tidlig i saker hvor det har vært nødvendig med tett oppfølging, har vært noen av virkemidlene. Gjennom prosjektet, sammen med skolene, gjennomgås rutiner knyttet til skolefravær, og det drøftes hvordan de forskjellige tjenestene på skolen og i bydelen kan ansvarliggjøres.

Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten har gjennom flere år hatt et særlig fokus på å forebygge uønsket svangerskap og abort. Gjennom midler fra Fylkesmannen er det gitt mulighet til å oppsøke ungdommer på deres arenaer, som eksempelvis ungdomsklubber. Det har blitt laget arrangementer i forbindelse med verdens prevensjonsdag. I samarbeid med Skullerud ungdomskole har alle 9. klassingene vært på besøk på ungdomshelsestasjonen. Ved å presentere tjenesten for elever i ungdomsskolene, vil de bli bedre kjent med tilbudet og få vite hva de kan oppsøke HFU for. Det er også gjennomført kurs med fokus på gutter og seksualitet, hvor både samarbeidspartnere i bydelen og skoler var til stede.

3.8 Risikostyring og internkontroll

Økonomiavdelingen har regelmessig gjennomført opplæring/veiledning i økonomistyring av alle budsjettansvarlige/tjenesteledere, herunder gjennomgang av budsjett, lønnsrapport for ledere, regnskap/agresso og avviksrapportering.

Oppdaterte regnskaps- og budsjettall legges månedlig over fra økonomisystemet Agresso til egen avviksrapporteringsmodell, og alle budsjettansvarlige kommenterer avvik og setter prognoser. Alle budsjettansvarlige/ tjenesteledere med større budsjetter innkalles til møter med avdelingssjef og økonomikonsulent for gjennomgang og vurdering av prognosene.

Bydelsadministrasjonen avlegger månedlig rapport på økonomi og tjenesteproduksjon til bydelsutvalget.

I bydelsutvalget første møte i februar ble det lagt frem en risikovurdering av budsjettet, med forskjellige scenarioer ut fra de forskjellige risikoområdene. I bydelsutvalgets møte i mars ble det fremlagt ekstra tiltak for å få bydelens resultat i balanse ved årets slutt.

På grunn av bydelens store merforbruk i 2010 har bydelen i 2011 vært underlagt ordningen med forsterket månedsoppfølging av bydeler som er i en vanskelig økonomisk situasjon. Dette skjer gjennom styringsgruppen for bydelens økonomioppfølging (BØS), som består av kommunaldirektører/seksjonsledere fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester, Byrådsavdeling for finans, Byrådslederens kontor og Byrådsavdeling for kultur og utdanning. Dette omfatter månedlig rapportering av både økonomi- og tjenesteproduksjon.

4 SÆRSKILT RAPPORTERING

4.1 Tiltak for å forbedre service overfor brukerne

Brukerundersøkelse i barnehagene

Det har ikke vært gjennomført felles brukerundersøkelse for barnehagene i bydelen i 2011. Det er utarbeidet ny brukerundersøkelse felles for hele Oslo kommune. Brukerundersøkelsen ble vedtatt sent høsten 2011. Undersøkelsen er forberedt i 2011 for å tas i bruk tidlig i 2012.

Brukerundersøkelse i hjemmetjenesten

Det gjennomføres årlig brukerundersøkelser i hjemmetjenesten, gjennomført i 2011 v/ Sentio tearch, på oppdrag fra Helse- og velferdssentralen. Fornøydhetsprosenten av totalinntrykket for hjemmesykepleien var 86% og for praktisk bistand 88%

Brukerundersøkelse NAV

I 2011 ble det gjennomført en brukerundersøkelse ved alle NAV-kontorene i Oslo. Resultatene fra undersøkelsen offentliggjøres i 2012.

Brukerundersøkelse i barnevernet

I 2011 ble det gjennomført en brukerundersøkelse blant ungdom som bor og har bodd på hybel og fått oppfølging fra Ofot. Ungdommene ga svært gode tilbakemeldinger når det gjelder hvilken nytte den enkelte opplevde å ha hatt av den oppfølgingen de hadde fått.

Brukerundersøkelse psykisk helse voksne

I september 2011 ble det gjennomført brukerundersøkelse rettet mot voksne personer som bor i bydelen og som mottar tjenester fra ansatte i bydelen på grunn av sin psykiske lidelse. Undersøkelsen var rettet mot personer med psykiske lidelser som bor i samlokaliserte boliger med bistand, personer som bor i egen leilighet og har oppfølging av psykisk helsearbeider og personer som benytter seg av treff- og aktivitetsstedene Kafé X og Multehaug. Undersøkelsen ble gjort i samarbeid med "bedrekommune.no". Det ble utlevert og utsendt i alt 181 skjema. 45 personer svarte på undersøkelsen. Svarprosenten ble 24 %. 59 % av besvarelsene var fra kvinner og 41 % menn. Svarene viste at 82,3 % var fornøyd med tjenesten de fikk.

Flexi-transport

Sammen med Bydel Nordstrand deltar Bydel Østensjø i et pilotprosjekt for transport av forflytningshemmede, Flexitransport. Prosjektet er i regi av Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester. Flexitransport gir et tilbud til dagens TT brukere og andre som har problemer med å bruke vanlig kollektivtransport. Flexitransport forutsetter samkjøring, og er et "dør til dør" tilbud innen bydelene Nordstrand og Østensjø. Flexitransport gir ubegrenset antall reiser for den enkelte bruker innen de to bydelene. Prosjektdeltagelse skal ikke koste bydelen noe mer enn det som er budsjettert til TT transporten. Brukerundersøkelse blant deltagerne har vist en meget høy brukertilfredshet.

Åpent møte angående hjemmetjenester

Tilsynsutvalget for hjemmetjenester gjennomfører årlig et åpent møte for brukere og pårørende i hjemmetjenesten, sammen med ledere i hjemmetjenesten og andre innen Avdeling rehabilitering og omsorg. Dette møtet er godt besøkt og en god arena for tilbakemeldinger fra brukere og pårørende, samtidig som politikere og administrasjon kan besvare spørsmål. Møtet ble også i 2011 arrangert i tilknytning til bydelsdagene i mai/juni.

NAV - Publikums mottaket

Det har vært gjennomført en rekke forbedringer i publikums mottaket i 2011. Det er innført nytt kølappsystem og taushetsplikten ivaretas med skillevegger på vertsplass. Blir ikke henvendelsen avklart på vertsplass, brukes egne samtalerom.

Bydelens internett

Bydel Østensjø benytter sine internettsider som viktigste kanal for formidling av informasjon (tjenestetilbud, søknadsfrister, arrangementer etc.) til bydelens innbyggere. Informasjonen skal være relevant og brukervennlig og bidra til en realistisk forventning til bydelens tjenestetilbud. Bydel Østensjø hadde 99 526 besøk på bydelens internettsider i 2011. Ansatte i Oslo kommune sto for ca. 15 % av disse besøkene. Barnehagesidene utgjør den største andelen av besøkte sider på bydelens nettportal. Som en del av prosjektet "Oslobarnehagen" ble delprosjektet "barnehageportalen på nett" igangsatt mot slutten i av 2011 av Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning. Hver enkelt barnehage er gitt publiseringstilgang til "sin" barnehage på internett og opplæring av disse er påbegynt. Målet er å gi foreldre og andre brukere økt informasjon på web om barnehagetilbudet og kvaliteten på tjenestene.

I tillegg informeres det om bydelens tjenester, søknadsfrister og annen relevant informasjon via bydelens egne sider i lokalavisen Nordstrands blad (ca 10 utgaver i året). På avisens nettsider er det et nett-board som peker til bydelens nettsider og det aktuelle tema.

Arrangementer i regi av eller i samarbeid med bydelen publiseres også på bydelens oppslagstavler som er lokalisert ved de fem bydelssentrene; Bøler, Bogerud, Oppsal, Manglerud

og Bryn. På oppslagstavlene publiseres også annen kommunal informasjon, samt informasjon om politiske møter i råd, komiteer og utvalg.

4.2 Saksbehandlingstid

Boligkontoret:

- Finansiering til kjøp av bolig: 100 % av søknadene er behandlet innen én måned. Måltallet for 2011 er 80 %, dvs. at resultatet er 15 % høyere enn måltallet.
- Kommunal bolig: 95 % av søknadene er behandlet innen 3 måneder. Måltallet for 2011 er 95 %, resultatet tilsvarer måltallet.
- Boligkontoret følger veiledende frister i forvaltningsloven. For søknader som har lenger saksbehandlingstid enn to uker sendes rutinemessig forvaltningsmelding.

NAV Sosialtjenesten:

- 81 % av søknadene er behandlet innen 14 dager. Dette er et bedre resultat enn 2010 hvor resultatet var 74 %. Måltallet er på 95 %. Manglende måloppnåelse vurderes i hovedsak å relatere seg til opplæring av flere nyansatte gjennom hele 2011.
- Sosialtjenesten følger veiledende frister i forvaltningsloven. For søknader som har lenger behandlingstid enn to uker sendes rutinemessig forvaltningsmelding, med unntak av saker hvor klienten innkalles til time eller er i kontakt med sosialsenteret på annen måte.
- Sosialtjenesten benytter restanselister i saksbehandlersystemet Oskar.

Bestillerenheten for barnehagene

- Samtlige rapporteringsfrister overholdes.
- Søknader til barnehagene registreres i fagsystemet SATS-barnehage fortløpende.
- Antall dager/måneder i kø for å få barnehageplass varierer sterkt og har i stor grad sammenheng med barnets alder, i hvilken barnehage det søkes plass m.v.

Bestillerkontor 0-17 år

Bestillerkontoret overholder fristene i forvaltningsloven. Av ulike årsaker har det tidvis vært saksbehandlingstid på 6-8 uker. Rutinen med foreløpig svar er i slike tilfeller fulgt.

Bestillerkontor 18+

Bestillerkontoret overholder fristene i forvaltningsloven, samt de frister som er satt av Oslo kommune i henhold til bystyrevedtak. Bestillerkontoret har skriftlige rutiner for all saksbehandling. Rutinen med foreløpig svar følges.

For praktisk bistand har den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden gått opp fra 38,5 dager til 59,7 i 2011. Dette skyldes at en større andel av saksbehandlerressurser har blitt prioritert til å revurdere og kvalitetssikre hjemmesykepleievedtak for å få et mer riktig nivå og omfang av tjenesten.

Saksbehandlingstid for hjemmesykepleie har gått opp fra 5,6 dager til 7,3 dagers behandlingstid i 2011, noe som i hovedsak knyttes til saksbehandlingstid av psykisk helsearbeid. Ordinær hjemmesykepleie har hatt en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 3,1 dager i 2011.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle typer institusjonsplasser har gått ned fra 15,3 dager til 15 dager i 2011.

4.3 Tilgjengelighet for mennesker med funksjonshemming

Med bakgrunn i bystyrevedtak om strategisk plan for universell utforming, hvor alle kommunens virksomheter skal ha sin egen plan for universell utforming, har det blitt utarbeidet en

Strategisk plan for universell utforming for Bydel Østensjø 2011-2014. Planen ble behandlet i komiteer/råd og godkjent av BU i mars 2011. Planen og informasjonsbrev ble sendt til alle tjenesteledere i bydelen 06.04.2011.

Når det gjelder Samferdselsetatens arbeid med oppgradering og tilrettelegging på Bøler har følgende tiltak blitt oppstartet:

- Ny adkomst (gruset gangsti) fra Bølerbakken ned under brua til Bøler stasjon.
- Nye sykkelparkeringsplasser under brua.
- Ny belysning langs denne gangstien og under brua.
- Oppgradering av tråkket sti fra Utmarkveien ned mot General Ruges vei
- Oppgradering av hjørnet i Utmarkveien mellom brua og parkeringsplassen med benker og beplantning.
- Ny sykkelparkering oppe på brua ved nedgangen til t-banestasjonen.

Alle arbeidene blir sannsynligvis ikke ferdig før våren 2012.

4.4 Tiltak i Oslo kommunes folkehelseplan

Folkehelseiltak/prosjekter per 31.12.2011

Navn på tiltaket	Ansvarlig kommunal instans	Samarbeids-partnere	Finansiering	Tidsrom	Avsluttet Ja/Nei	Kontaktinformasjon
Samarbeid med idrettslag og frivillige organisasjoner om aktivitetstilbud til utsatte grupper	Aktuelle fag-avdelinger	Idrettslag/ Frivillige organisasjoner	Innenordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Svømming for seniorer	Treffsenter 60+		Ordinært budsjett	2012	Nei	
Gruppeaktiviteter for seniorer med vekt på fysisk aktivitet, balanse og helse	Treffsenter 60+	Idrettslag og frivillige organisasjoner	Ordinært budsjett	2012	Nei	
Tiltak for barn av rusmisbrukende eller psykisk syke foreldre	Aktuelle fag-avdelinger	Spesialisthelse tjenesten / DPS	Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Tiltak for å hindre fallulykker i hjemmet/ redusere hoftebrudd	Avd reh. og omsorg	Treffsenter 60+, oppsøkende fagkonsulent, ergo- fysioterapi tjenesten og hjemmetjeneste	Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	

Ovennevnte tiltak er deler av bydelens strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid, som ble vedtatt i bydelsutvalget i oktober 2011.

4.5 Ytre miljø

1. Miljøsertifisering

Bydel Østensjø har valgt å bruke miljøfyrtårn som miljøsertifisering.

Miljøsertifisering	2010	2011
Antall godkjente sertifiseringer	69	47
Antall gjenstående sertifiseringer	8	4

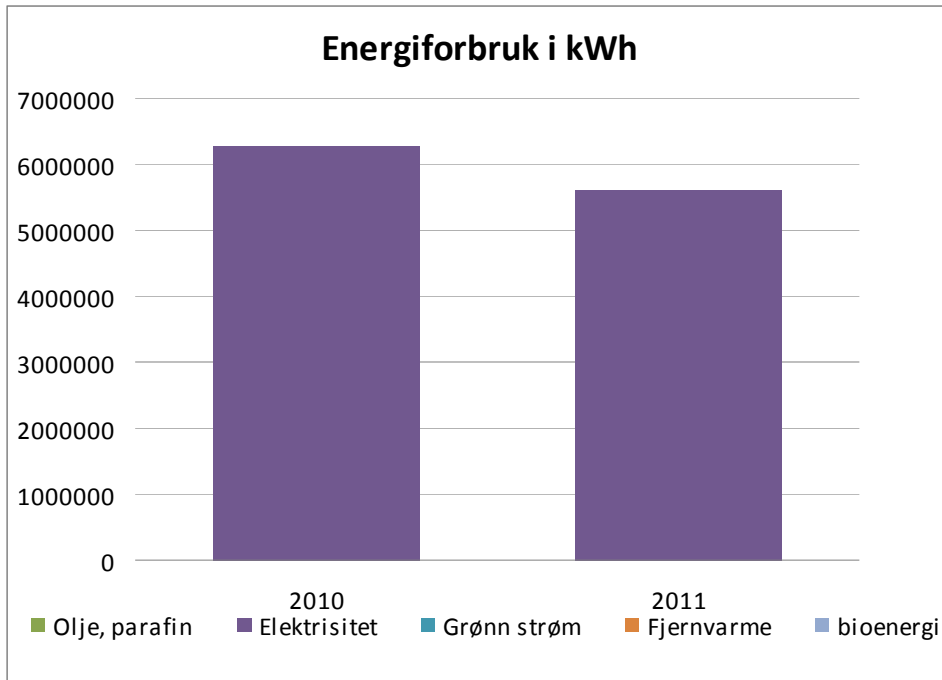
Tidligere år har bydelen rapportert på antall tjenestesteder som er miljøfyrtårnsertifisert. Bydelen har imidlertid valgt å sertifisere flere tjenestesteder sammen, der det er lagt til rette for det. I 2011 har derfor bydelen 62 tjenestesteder som er miljøfyrtårnsertifisert - fordelt på 47 sertifikater. Av de fire tjenestestedene som mangler sertifisering, er det to tjenestesteder som ble etablert i løpet av året.

Bydelen har i år hatt hele 21 tjenestesteder som skulle resertifiseres. Det ble i den forbindelse gjennomført felles kurs for disse, for å sikre at kravene for å bli resertifisert ble oppfylt.

Bydel Østensjø ble i 2011 kåret til Oslos grønneste bydel av Grønn hverdag. Bydelen mottok også prisen i 2008 og 2009. I begrunnelsen for tildelingen i 2011 har Grønn hverdag lagt vekt på at Østensjø er den bydelen som har kommet lengst i miljøfyrtårnarbeidet. Alle tjenestesteder, med noen få unntak, er sertifisert. I tillegg har bydelen drevet målrettet arbeid for resertifisering. Det er videre vektlagt at bydelen har en HMS-prosedyre som sier at alle tjenestesteder skal utarbeide mål/tiltak for miljøfyrtårnarbeidet i sin årlige HMS-handlingsplan. Bydelen har også hatt et El-bil prosjekt under utprøving i hjemmetjenesten.

2.a Stasjonær energi

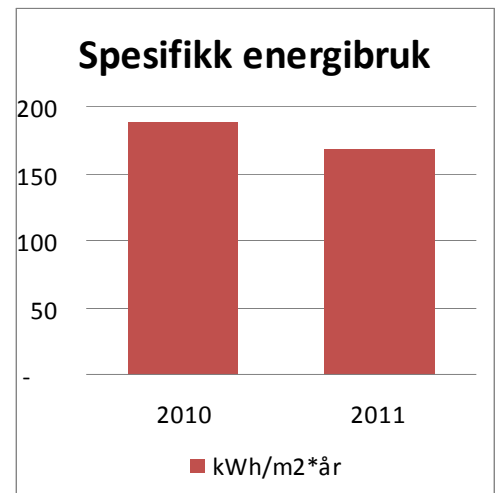
Energikilde	enhet	FYLL INN		Energiforbruk kWh		CO ₂ -utslipp kg CO ₂	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Olje, parafin	liter			0	0	0	0
Elektrisk energi - ordinær avtale med Hafslund	kWh	6270768	5603128	6270768	5603128	677242,944	605137,824
Elektrisk energi - Grønn strøm	kWh			0	0	0	0
Fjernvarme	kWh			0	0	0	0
Bioenergi (flis/pellets/etc.)	kWh			0	0	0	0
SUM				6270768	5603128	677242,944	605137,824

Nedgang i energiforbruk i 2011 skyldes en kombinasjon mildere høst/vinter samt effekten av tjenestestedenes fokus på energisparing.

2.b Spesifikt energiforbruk.

	2010	2011
Oppvarmet areal (m ² areal over 15 °C)	33315	33259
SUM energiforbruk	6270768	5603128
Spesifikt energiforbruk (kWh/m²*år)	188	168

Bydelen eier ingen bygninger selv.

Av arealet ovenfor tilhører ca. 21000 kvm. Omsorgsbygg, resten leies av ikke-kommunale aktører.

Arealer der andre kommunale virksomheter rapporterer energiforbruk, er holdt utenfor.

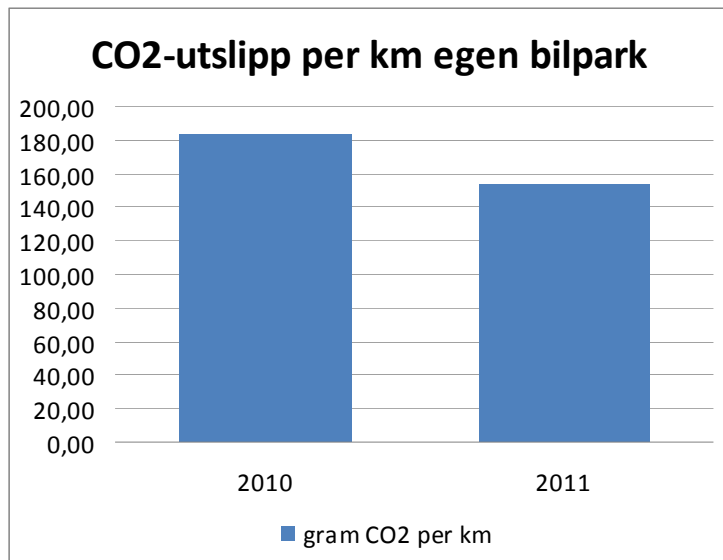
3.a CO₂-utslipp egen bilpark

Egen bilpark	2010	2011
Antall kjøretøy totalt	59	56
Antall nullutslippskjøretøy	0	0

Ved utgangen av 2011 var 48 av bydelens 56 biler lavutslippsbiler.

Utslipp egen bilpark

Energibærer	Forbruk mengde drivstoff (liter)		CO ₂ -utslipp kg CO ₂		Kjørte kilometer		CO ₂ -utslipp per kjørte km gram CO ₂ /km	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Autolease biladmin.-system			115 630	91 180	629 374	592 325	183,72	153,94

3.b CO₂-utslipp innkjøpte transporttjenester

Utslipp innkjøpte transporttjenester	2010	2011
Kjørte kilometer:	67 584	67 584
Totalt CO ₂ -utslipp kg:	24 833	24 833
CO ₂ -utslipp per kjørte km	0,37	0,37

Opplysninger om antall kjørte kilometer er ikke mottatt for 2011, imidlertid benyttes samme transportfirma som i 2010.

TT kjøring og Flexitranport kjøring er holdt utenfor.

4.6 Likestilling og mangfold

Tilstandsrapport likestilling -deltid og fravær

	Heltid %	Deltid %	Midlertidig ansatte %	Foreldrepermisjon %
Totalt i virksomheten	61,9	47	22,9	2,9
Kvinner	52,7	38	17,9	3,4
Menn	9,2	9	5	0,6

Tilstandsrapport lønnsbalanse og kjønnsbalanse

Kategori		Kjønnsbalanse			Lønnsbalanse - regulativlønn		
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn (kr)	Kvinner (kr)	Kvinner andel av menn %
Totalt i virksomheten	2011	18,3	81,7	1729	340 829	353 374	103,7
	2010	18,4	81,6	1776	328 627	340 650	103,7
Toppleders ledergruppe inkl toppleder	2011	28,6	71,4	7	619 696	669 637	108,1
	2010	28,6	71,4	7	596 573	648 443	108,7
Fagstillinger med krav om høyskole / univ.lavere grad	2011	11	89	468	394 062	396 044	100,5
	2010	9,9	90,1	479	393 668	381 563	96,9
Ufaglærte	2011	25,5	74,5	697	286 028	294 020	102,8
	2010	26	74	720	272 776	283 579	104
Fagutdannet videregående skoles nivå	2011	15,7	84,3	322	330 729	329 909	99,8
	2010	14	86	315	309 233	319 105	103,2

Diskriminering		Ja	Nei
Har virksomheten en overordnet plan for tilrettelegging av tjenestetilbud til en etnisk mangfoldig befolkning?			x
Hvis ja, beskriv kort hvilke områder eller tjenestesektorer dette gjelder			
Har virksomheten benyttet brukerundersøkelser i arbeidet med å tilrettelegge tjenester?		x	
Har virksomheten konsultert med innvandrersorganisasjoner e.l. i arbeidet med å tilrettelegge tjenester		x	
Har virksomheten gjennomført tiltak som gir ansatte økt innsikt i eller opplæring om mangfoldsspørsmål?		x	
Har virksomheten tilpassete og tilrettelagte tjenestetilbud?		x	
Hvis ja, gjelder dette	Informasjonstiltak (oversettelse, tolk, o.l.)	x	
	Minoritetsrådgivere, linkarbeidere o.l.	x	
	Samarbeid med frivillige aktører	x	
	Tilpasninger til brukernes tro og livssyn	x	
Har virksomheten utviklet måter å tilrettelegge tjenester som har vært særs vellykket (eksempler på best practice)		x	
<p>Samtlige av bydelens tjenestesteder har i løpet av en 5 års periode blitt erklært rasismefri sone. Det har vært gjennomført holdningsskapende seminarer med tema mangfold, hvor tjenestestedene har vært representert (støttet av OU-fondet). Det enkelte tjenestested utarbeider årlig mål og tiltak vedrørende mangfold.</p> <p>Bydelen har flere informasjonstiltak., bla informasjonsbrosjyrer på NAV er oversatt til flere språk, tolketjenesten brukes også aktivt.</p> <p>Bydelen samarbeider med frivillige aktører, bla ved at det er etablert et kontaktforum bestående av innvandrere og andre som er aktive i frivillige arbeid, eksempelvis idrettsklubber. Andre tiltak på området er Home Start og Flyktningguiden. Vi har også etablert en lokal flyktningvenn-ordning som per 31.12.2011 hadde 15 frivillige som jobbet inn mot nyankommende flyktninger og innvandrere. Det er tilrettelagt for at brukere som er i ulike tiltak får fri med lønn i forbindelse med religiøse høytider.</p> <p>Et vellykket eksempel på mangfoldstiltak er å ha ansatte som gjenspeiler brukergruppen, for eksempel har bydelen ansatte i bofellesskap for flyktninger som selv har bakgrunn som flyktning.</p>			

4.7 Rapportering innen HR-område og helse- miljø og sikkerhet (HMS)

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen "bedre kommune"	Resultat 2011
Medarbeidertilfredshet - snitt totalt for virksomheten	4,3
Svarprosent på medarbeiderundersøkelsen	71 %
Svarprosent på gjennomførte medarbeidersamtaler	74,8 %

Bydelen gjennomførte medarbeiderundersøkelse i februar-mars. Undersøkelsen har vært fulgt opp av tjenestestedene ved at de utarbeidet en tiltaksplan knyttet til selvvalgte forbedringsområder, og arbeidet med tiltakene i løpet året.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS), herunder IA-avtalen, sykefravær, arbeidstid, mangfold og likestilling

HMS

MÅL	Ja	Nei	Kommentarer
Er det fastsatt egne mål på HMS-området?	x		Vedtatt årlig i AMU
På hvilke lovområder er det fastsatt HMS-mål - arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll, ytre mål			Det er fastsatt HMS mål på følgende lovområder: arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll og ytre miljø
Hvis ikke det er fastsatt mål på disse områdene; hvorfor?			
Med utgangspunkt i målformuleringene, er det utarbeidet tiltaksplaner/handlingsplaner?	x		Det utarbeides lokale HMS handlingsplaner på det enkelte tjenestested
Er handlingsplaner / tiltaksplaner innpasset i de årlige budsjetter og økonomiplan?	x		Kostnadskrevende tiltak innarbeides i budsjettet
RISIKOVURDERINGER			
Er det gjennomført risikovurderinger innen HMS?	x		Bydelen har HMS prosedyrer som innbefatter at det skal risikovurderes bl.a. ved HMS kartlegging og omstilling. Det gis jevnlig opplæring i det å risikovurdere
Er det iverksatt tiltak for å redusere risiko?	x		
REVISJON			
Er det gjennomført internt tilsyn (systemrevisjon, verifikasjoner) i egen virksomhet for å sikre at HMS-systemet fungerer som forutsatt (det spørres ikke om det har vært gjort endringer - revisjon i eget HMS-system)	x		Det gjennomføres årlig HMS revisjon på 6 tjenestesteder.
HMS-opplæring			
Er det gjennomført opplæring el. vedlikehold av opplæring for ledere i linjen i løpet av 2011?	x		Gjennomført 2 HMS grunnkurs, samt temadager innen brannvern, el-sikkerhet, omstilling, utarbeidelse av HMS handlingsplaner, førstehjelp mm
Er det gjennomført opplæring av nytilsatte i løpet av 2011?	x		

IA-avtalen

Virksomhetene skal rapportere på de tre delmålene i IA-avtalen:

Delmål 1: Sykefravær

Sykefravær i %	2009	2010	2011	Endring i % poeng 2010-2011
Menn	6,5	6,97	6,32	-6,5
Kvinner	10,9	10,89	11,8	9,1
Totalt	10,2	10,29	10,91	6,2

Sykefraværet har økt noe fra 2010 på tross av at bydelen har hatt et stort fokus på arbeidsmiljøtiltak og sykefraværsoppfølging. Bydelen reviderte i 2011 sin IA-handlingsplan. Et av målene er sykefravær under 9,5 % for planperioden 2011-2013. Det har gjennom hele året vært arbeidet systematisk med tiltak for å redusere sykefraværet, herunder lagt til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne kan stå i eller komme tilbake til arbeid. Eksempler:

- I 2011 ble det gjennomført til sammen 92 dialogmøter med sykemeldte arbeidstakere, hvor bedriftshelsetjenesten og personalkonsulent deltok sammen med tjenesteleder.
- Bydelen har revidert IA-samhandlingsplan med NAV Arbeidslivssenteret som sikrer samarbeid omkring prioriterte områder
- Bydelen oppfordret aktivt sine ansatte til å benytte Servicekontoret til "Raskere tilbake", og har siden oppstart vært blant de virksomheter som har benyttet tilbudet mest
- Distribusjon av IA-nytt fra NAV Arbeidslivssenteret til alle ledere, samt invitasjoner til relevante kurs i regi av Nav arbeidslivssenter
- Gjennomført prosjektet "Helse og hygiene" i 11 av bydelens barnehager med særlig høyt korttidsfravær

Delmål 2: Redusert funksjonsevne

Delmål i IA-avtalen	Ja	Nei	Kommentar
Delmål 1. Er det etablert mål og tiltaksplaner i forhold til sykefravær?	x		Nedfelt i IA handlingsplan 2011-2013
Delmål 2. Er det etablert mål og tiltaksplaner for å ansette personer med nedsatt funksjonsevne?	x		Nedfelt i IA handlingsplan 2011-2013
Delmål 3. Er det etablert mål og tiltaksplaner for å øke avgangsalder for pensjonering blant ansatte.	x		Nedfelt i IA handlingsplan 2011-2013, samt i tiltaksplan for seniorpolitikk i Bydel Østensjø 2011-2012

Delmål 3: Økt avgangsalder og seniortiltak

Bydel Østensjø har en seniorpolitikk som skal bidra til at seniormedarbeidere velger å fortsette i arbeid i bydelen helt eller delvis etter fylte 62 år, slik at bydelen beholder kompetent arbeidskraft, øker gjennomsnittlige avgangsalder og begrenser kostnader til tidligpensjonering. Dette skal skje gjennom ulike seniorpolitiske tiltak og individuell tilrettelegging nedfelt i bydelens tiltaksplan for seniorpolitikk.

I bydelens IA handlingsplan 2011-2013 og Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse 2011-2012 er det utarbeidet egne aktivitetsmål for å rekruttere og beholde personer med nedsatt funksjonsevne. Arbeidstakere med midlertidig eller varig funksjonsnedsettelse, vil på bakgrunn av tilrettelagte tiltak og sykefraværsoppfølging, kunne fortsette å stå i arbeid helt eller delvis.

Arbeidstid

Overtid - aml § 10-6	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstiden ved overtidarbeid overstiger 13 timer i løpet av 24 timer?	x			HMS prosedyre for overtid og mal for avtale om utvidet overtid med arbeidstakernes tillitsvalgte.
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2011?		x		Bydelens HMS prosedyre for overtid omfatter krav til skriftlig avtale med arbeidstakernes tillitsvalgte om utvidet overtid, herunder arbeid inntil 16 timer i løpet av 24 timer. Kopi av skriftlige avtaler sendes administrasjonen, og dette rapporteres på til AMU 2 ganger per år.
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				Se over
Arbeidsfri periode - aml. § 10-8	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstaker har hatt mindre enn 11 timer sammenhengende arbeidsfri i løpet av 24 timer?		x		Innføring av GAT 1.1.2012 vil sikre at ansatte ikke har kortere hviletid enn 9 timer. Bydelen har HMS prosedyre for utarbeidelse og oppsigelse av turnus. Partene har i overordnet avtale om turnus enige om at daglig arbeidsfri periode ikke skal være kortere enn 9 timer, jmfør aml § 10-8 (3)
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2011?				
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				
Søndagsarbeid - aml § 10-8 og § 10-10	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstaker har arbeidet 2 eller flere søn- og helgedager etter hverandre?		x		Innføring av GAT 1.1.2012 vil sikre at ansatte ikke arbeider 2 eller flere søn- og helgedager etter hverandre. Vi har imidlertid egen avtalemal i HMS systemet for gjennomsnittsberegning av søn- og helligdager, jmfør aml § 10-8 (4).
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2011?				
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				

4.8 Anskaffelser

Bydelen har nedfelt i sine budsjettfullmakter til tjenesteledere at alle kjøp over kr 50 000 skal rapporteres til avdelingssjef. Videre skal alle anskaffelser over kr 500 000 anskaffes i samarbeid med bydelens sertifiserte innkjøpere. Ved anskaffelser fra kr 50 000 – kr 500 000 skal også dette gjøres på tilsvarende måte, dersom avdelingssjef fastsetter dette.

I 2011 har det vært et spesielt fokus på å gjennomføre anskaffelser innenfor pleie- og omsorgsområde. Det ble opprettet en midlertidig stilling som skulle bistå i anskaffelsene og det ble etablert en gruppe ledet av bydelens jurist som fikk ansvar for å koordinere og gjennomføre anskaffelse i samarbeid med bestillerkontorene.

I løpet av 2011 igangsatte bydelen 3 anskaffelser for å sikre bolig med oppfølgingstjenester for personer med psykiske lidelser og 2 anskaffelser knyttet til tilrettelagt bolig for utviklingshemmede.

Bydelen har utarbeidet en lokal tiltaksplan for anskaffelser for perioden 2011 – 2012.02.03

Bydelen har inngått et samarbeid med bydelene Nordstrand og Søndre Nordstrand i forhold til oppfølging av kontrakter innenfor avlastning, dagsenter og botilbud for psykisk helse og funksjonshemmede der vi har felles beboere.

Det gjenstår fortsatt å gjennomgå enkelte avtaler slik at alle bydelens kjøp er foretatt etter Lov om offentlig anskaffelser. KS har bestilt en rapport fra advokatfirmaet Kluge som problematiserer anskaffelser innenfor pleie- og omsorgsområde.

De øvrige områdene er i stor grad dekket gjennom sentrale avtaler som Konserninnekjøp eller fagetatene har inngått.

4.9 Forvaltning av kunstverk i Oslo kommunes virksomheter

Endringer i løpet av 2011								
Type	Antall kunstverk 2010	Innkjøp 2011	Ikke funnet	Gjenfunnet	Skadet	Stjålet	Retur KUL	Totalt
Grafikk	39		1	2	2			40
Maleri	8			1	1			9
Skulptur	3							3
tekstil	0							0
Foto	0							0
Diverse	11							11
Totalt	61	0	1	3	3	0	0	63

Meldinger til Kulturetaten i 2011 i forbindelse med forvaltningen	Ja	Nei	Antall
Instruksen pkt. 5; Har virksomheten meldt fra om flytting av kunstverk?		X	0
Instruksen pkt. 6: Har virksomheten meldt fra om lagring av kunstverk?		X	0
Instruksen pkt. 7: Har virksomheten returnert kunstverk til Kunst i Oslo?		X	0
Instruksen pkt. 10: Har virksomheten meldt fra om skader og vedlikehold?		X	0
Instruksen pkt. 11: Har virksomheten meldt fra om bygningsmessige inngrep og endringer?		X	
Instruksen pkt. 12: Har virksomheten meldt fra om behov for kassasjon av kunstverk?		X	0
Instruksen pkt. 13: Har virksomheten meldt fra om tyveri av kunstverk?		X	0
Instruksen pkt. 14: Har virksomheten meldt fra til KUL i forkant av erverv av kunstverk?		X	0
Instruksen pkt. 15: Er alle kunstverk merket med OKK nr.?		X*	0

*Bydelen har tre skulpturer som står utendørs, som ikke er merket

4.10 Rekruttering av lærlinger

Målet i budsjett 2011 var å ha til sammen 13 løpende lærekontrakter fordelt på barn- og ungdom og helsearbeiderfaget. I 2011 ble det inngått 4 nye lærekontrakter, hvorav 2 i helsearbeiderfaget og 2 i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Ved utgangen av året hadde bydelen 10 løpende lærekontrakter. Bydelen er ikke godkjent for nye lærefag i 2011.

4.11 Gjeldsofferassistanse

I 2011 fikk NAV kontoret styrket tjenesten økonomisk rådgivning / gjeldsrådgivning med en ny stilling. Det har medført at ventetiden på nye saker har gått ned. Kontoret er i dag betjent med to økonomikonsulenter. I løpet av 2011 har de jobbet med 258 saker, hvorav 187 saker var nye i 2011. 169 saker ble avsluttet, hvorav 94 saker fikk varig løsning. 21 saker endte med søknad om offentlig gjeldsordning. 54 saker ble avsluttet på grunn av at klienten ikke fulgte opp. I tillegg er det gitt muntlig råd og veiledning til personer som har henvendt seg til gjeldsrådgiverne.

4.12 Utkvittering av bystyrets verbalvedtak og merknader

Før ansatte/søkere fra land både utenfor og innenfor EØS-området, med unntak av Norden som har egne avtaler for dette, kan få ansettelse som helsefagarbeider i Oslo kommune, kreves bestått eksamen i nasjonale fag (H9).

Bydel Østensjø kontrollerer alltid kandidater opp mot Statens autorisasjonskontor for helsepersonells register for å sjekke om vedkommende har autorisasjon.

FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE ÅRSBERETNING 2010

Komiteen peker på at det fortsatt er bydeler som ikke har tilstrekkelig antall tilsynsbesøk hos fosterbarn, og viser til at komiteens flertall kommenterte dette også i fjor. Komiteen håper dette rettes opp i 2011.

Tilsyn og oppfølging av fosterhjem viser en vesentlig forbedring i 2011.

Når det gjelder etablering av tilsyn, er det noe mangler relatert til problemer med rekruttering av tilsynsførere i forbindelse med nyetableringer av fosterhjem. Dette gjelder både egen rekruttering, men også rekruttering som andre kommuner skal gjøre. Det gjenstår også noe på oppfølging av tilsynsførere – dvs. oppfølging av at tilsyn gjennomføres, og purring på rapporter slik at tilsynet kan bli registrert. Når det gjelder oppfølgingsbesøk i fosterhjemmene, anses resultatet som tilfredsstillende, dvs. 3,7 mot et måltall på 4. De oppfølgingsbesøk som mangler er i hovedsak relatert til adopsjonssaker hvor fosterhjemmet skal overta foreldreansvaret samt noen få avlyste besøk (avlyst av ungdom / fosterforeldre eller barnevern).

Komiteen er skuffet over at så mange bydeler fortsatt overskrider måltall for svarfristen på søknad om sosialhjelp og kommunal bolig. Komiteen registrerer samtidig at flere bydeler peker på organisatoriske problemer med Navreformen.

Bydelen har i 2011 forbedret resultatet når det gjelder svarfrist på søknad om sosialhjelp (81 %) men er fortsatt under måltall og vil arbeide videre med å tilstrebe måloppnåelse. Når det gjelder søknad om kommunal bolig har bydelen oppnådd måltallet (95 %). Bydelen anser ikke at det er organisatoriske problemer knyttet til NAV-reformen, og vurderer at samarbeidet i NAV internt fungerer bra.

For brukere av transporttjenesten for forflytningshemmede mellom 6 og 67 år settes kvoten til 150 reiser per år. For brukere som for første gang søker etter 1. juli, settes kvoten til 75 fritidsreiser første året.

Det gis etter søknad anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser.(S3)

Bydelen følger disse retningslinjene for kvoter. Søknad om tilleggsreiser behandles av søknadskontoret.

For brukere av transporttjenesten for forflytningshemmede over 67 år som ikke er blinde eller svaksynte, settes kvoten for fritidsreiser til 50 reiser per år. For brukere som for første gang søker etter 1. juli, settes kvoten til 25 fritidsreiser første året.

Det gis etter søknad anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser. (S4)

Bydelen følger disse retningslinjene for kvoter. Søknad om tilleggsreiser behandles av søknadskontoret.

For primærbrukere av transporttjenesten for forflytningshemmede over 67 år som er blinde eller svaksynte eller spesialbilbrukere gis en kvote på 150 fritidsreiser per år. For primærbrukere som for første gang søker etter 1. juli, settes kvoten til 75 fritidsreiser første året.

Det gis etter søknad anledning til å søke om et begrenset antall tilleggsreiser. (S5)

Bydelen følger disse retningslinjene for kvoter. Søknad om tilleggsreiser behandles av søknadskontoret.

Før ansatte/søkere fra land både utenfor og innenfor EØS-området, med unntak av Norden som har egne avtaler for dette, kan få ansettelse som helsefagarbeider i Oslo kommune, kreves bestått eksamen i nasjonale fag (H9).

Bydel Østensjø kontrollerer alltid kandidater opp mot Statens autorisasjonskontor for helsepersonells register for å sjekke om vedkommende har autorisasjon.

Oslo kommunes egenandelssatser for korttidsopphold og dag-/nattopphold i institusjon justeres hvert år lik de statlige maksimalsatsene som vedtas i statsbudsjett og forskrift (H10).

Bydelen budsjetterer kostnader til institusjons- og dagopphold i samsvar med ovenstående.

Bruk av håndterminaler/PDA skal innføres hos både kommunale og private leverandører av hjemmesykepleie og praktisk bistand innen 01.10.2011 (H12).

Bydelen har kjøpt inn PDA til alle baser i hjemmesykepleien. En av basene har vært pilot og har brukt disse i hele 2011. De øvrige baser starter opplæringen og vil ta det i bruk i vår 2012.

Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten består av revisjonsbesøk, objektive indikatorer, brukerundersøkelser og medarbeiderundersøkelser. Brukerundersøkelser foretas årlig i samtlige sykehjem og brukere av hjemmetjenester. Objektive indikatorer i sykehjem registreres per tertial og årlig i hjemmetjenesten. Revisjonsbesøk gjennomføres annet hvert år i bydelenes bestillerkontor og hos kommunale og private utførere av hjemmetjenester og annet hvert år i sykehjemmene. (H47 Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten (erstatte generelt verbalvedtak H5/2010))

Det har vært kvalitetsrevisjon innen hjemmetjenesten og bestillerkontor, gjennomført av HEV høsten 2011. Bydelen skal utkvittere rapporten 21.01.2012. Brukerundersøkelser er gjennomført og resultatene er gjort tilgjengelige.

VERBALVEDTAK FRA TIDLIGERE SOM FORTSATT GJELDER

...sin livssituasjon har pådratt seg skattegjeld de ikke makter å betjene. Bydelene bes redegjøre for sitt generelle gjeldsrådgivningsarbeid i forbindelse med årsberetningene. (H15/2010)

Bydelens generelle gjeldsrådgivningsarbeid er redegjort for i årsberetningens kapittel 3, sosialtjenesten.

Alle bydeler skal tilby en seniorveiledertjeneste som har ansvar for å tilrettelegge systematisk oppsøkende virksomhet og gjennomføre forebyggende hjemmebesøk hos alle over 80 år som ikke er i kontakt med kommunens tjenester. I tillegg skal det vurderes om andre målgrupper er aktuelle for dette. Bydelenes seniorveiledertjeneste bør samarbeide med seniorsentrene i bydelene om oppgaven. (H5/2008)

Bydelen har en seniorrådgivertjeneste, organisert i tilknytning til bydelens treffsentre 60 + (eldresentre). Det tilbys hjemmebesøk til alle som blir 80 år og som ikke har tjenester i bydelen fra før. Bydelen har 1 årsverk satt av til denne oppsøkende tjenesten. Det annonseres slik at også andre aldersgrupper kan ta kontakt ved behov.

Byrådet bes i samarbeid med bydelene medvirke til at sosialkontorene også legger vekt på barnas behov for fritidsaktiviteter når de vurderer støtten til barnefamilier. (H24/2008)

Sosialtjenesten har i søknader om sosialhjelp vurdert barnas situasjon og behovet for ekstra ytelser også når det gjelder fritidsaktiviteter. Når det gjelder barnefamilier med flere enn tre barn har 62 % fått støtte utover veiledende normer for livsopphold. Bydelen vurderer hver sak individuelt.

Bystyret mener eldresentrene er en viktig del av tiltakskjeden for eldre i byen, og ber bydelene innenfor rammen av de økte økonomiske rammene sørge for at eldresentrene gir alle eldre over 67 år et godt tilbud. (H55/2006).

Seniorsentrene i bydelen har valgt å kalle seg treffsentre 60+ og tar mål av seg til å kunne gi tilbud til to generasjoner, 60+ og 80+. Tilbudene tilrettelegges ut fra denne målsettingen. Det er 4 sentre, hvorav 3 kommunale. Det samarbeides tett alle sentrene i mellom, også slik at de kan ha noe ulik profil og tilbud og slik at brukere kan være deltagere på flere sentre i bydelen.

4.13 Merknader fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget

Det forligger ingen merknader fra Kommunerevisjonen eller Kontrollutvalget i 2011.

Ved gjennomgang av interne kontrollrutiner har Kommunerevisjonen imidlertid avdekket noen svakheter som er påpekt i Kommunerevisjonens oppsummering av regnskapsrevisjonen for 2010:

- Dokumentasjon på kontroll av varemottak / utført arbeid.
Noen stikk prøver viste manglende utfylling av kommentarfelt i Agresso som dokumenterer at betalt vare / arbeid er mottatt / utført.
- Reiseregninger og serveringsutgifter
Det ble påpekt at enkelte stikkprøver av reiseregninger viste manglende informasjon. Det ble påpekt at stikkprøver av fakturaer for servering i forbindelse med møter / representasjon ikke var påført formål med møtet samt navn på deltakere /enheter representert.
- Avstemning av systemene Oskar-Unique
Avstemningen var ikke à jour på kontrolltidspunktet.
- Ajourholdsmeldinger
Det ble påpekt avvik mellom faktiske rutiner og retningslinjer i Kvalitetshåndboken.

Alle punktene er utkvittert i løpet av året.

4.14 Andre spørsmål fra byrådet/bystyret

Bydelen har ikke mottatt andre spørsmål fra byrådet/bystyret.